

UNIVERSITY OF HELSINKI

This document is downloaded from
HELDA - The Digital Repository of
University of Helsinki.

Title	Asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle
Author(s)	Mäenpää, Olli; Tuori, Kaarlo; Kulla, Heikki; Koskinen, Seppo
Date	2009-08-31
URL	http://hdl.handle.net/10138/9150

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

HELDA - The Digital Repository of University of Helsinki - Terms and User Rights

By using HELDA - The Digital Repository of University of Helsinki you are bound by the following Terms & Conditions. Please read them carefully.

I have read and I understand the following statement:

All material supplied via HELDA is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

EDUSKUNTA

h/dLöb Qi/p

IUIäi^ VALIOKUNNAT

I/'P

ASIAKIRJAVIHKO

fts* v U *T IQÖÖ &

HUOMEN EDUSKUNTA

PALUU

HAKU
KAIKISTA

FINN.....t

Asian valiokuntakäsitt HE

4/2006 vp

ely HE 4/2006 vp

laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

www.wswbwswbwswrBHaBlnWWMidwI | HBfBlnHMIMUHHnMlnfBMLMmBIIHII

Saapurra s-vaihe	Asiantuntijavaih e /Jaostokäsittely Keskusteluvaihe	Ratkaistavana	Käsittely päättynyt
---------------------	--	---------------	------------------------

Täysistunto lähettänyt 21.02.2006 hallintovaliokuntaan mietintöä varten

Hallintovaliokunta

Saapunut 22.02.2006

Käsittely päättynyt 18.05.2006 HaVM 5/2006 vp

Käsittelyvaiheet

Asian ilmoittaminen

22.02.2006 Ilmoitettu asia valiokuntaan saapuneeksi mietinnön antamista varten.

Käsittely

- 15.03.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- ylitarkastaja Riitta Aulanko, sisäasiainministeriö (K)
- 23.03.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- puheenjohtaja Yrjö Suhonen, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry (K)
- 30.03.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- osastopäällikkö, lainsäädäntöneuvos Tomi Vuori, Rajavartiolaitoksen esikunta (K)
- materiaalipäällikkö Antti Aaltonen, Poliisin tekniikkakeskus (K)
- materiaalipäällikkö Erkki Uotila, Tullihallitus (K)
- toimitusjohtaja Anssi Pihkala, Hansel Oy (K)
- toiminnanjohtaja Pekka Helminen, Urheilu- ja metsästysaseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset maahantuoja ry (K)
Merkitty saapuneeksi
- oikeusministeriön, kaupp- ja teollisuusministeriön, puolustusministeriön, sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Rikosseuraamusviraston kirjalliset lausunnot.
- 31.03.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- työmarkkinalakimies Teija Junnila, valtiovarainministeriö (K)
- vanhempi budjettisihteeri Tomi Hytönen, valtiovarainministeriö (K)

- lääninpoliisineuvos Kauko Aaltomaa, Etelä-Suomen lääninhallitus

[http://fakta.eduskunta.fi/triphome^in/thw/trip/?\\$ {base}=vkfa03&\\$ {snhtml}=vknosyn...](http://fakta.eduskunta.fi/triphome^in/thw/trip/?$ {base}=vkfa03&$ {snhtml}=vknosyn...) 18.5.2006

18.05.2006

(K)

- poliisikomentaja Jukka Riikonen, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos (K)

Merkitty saapuneeksi

- sisäasiainministeriön, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n ja Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n yhteinen kirjallinen lausunto sekä Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry:n

- ja Suomen Nimismiesyhdistys ry:n yhteinen kirjallinen lausunto.

04.04.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen

- tutkimuspäällikkö Juhani Pennanen, Kilpailuvirasto (K)

- professori Olli Mäenpää, (K)

Merkitty saapuneeksi

- Palkansaajajärjestö Pardia ry:n kirjallinen lausunto.

05.04.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen

- professori Heikki Kulla, (K)

- professori Kaarlo Tuori, (K)

Merkitty saapuneeksi

- professori Seppo Koskisen kirjallinen lausunto.

02.05.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen

- ylitarkastaja Riitta Aulanko, sisäasiainministeriö (K)

17.05.2006 Todettu asiantuntijakuuleminen päättyneeksi. 18.05.2006

Yleiskeskustelu

Yksityiskohtainen käsittely

Valmistunut:

- HaVM 5/2006 vp

#####

Päivitetty

18.05.2006 16:40:04

[http://fakta.eduskunta.fytriphome/bin/thw/trip/?\\$ {base}=vkfa03&\\$ {snhtml}=vknosyn...](http://fakta.eduskunta.fytriphome/bin/thw/trip/?$ {base}=vkfa03&$ {snhtml}=vknosyn...) 18.5.2006

DIAARIOTE

HALLINTOVALIOKUNTA

HE 4/2006 vp

laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

Saapunut: Mietintöä varten

Mietintövk: HaV

Lähetäjä: Täysistunto Lähetyispvm: 21.02.2006

Saapumispvm: 22.02.2006

Tilakoodi: Käsittely päättynt

Lopputoimi: HaVM 5/2006

vp Lopputoim.pvm: 18.05.2006

18.05.2006		Mietintö toimitettu edelleen	HaVM 5/2006 vp
18.05.2006		Valmistunut	HaVM 5/2006 vp
18.05.2006		Yksityiskohtainen käsittely	
18.05.2006	Käsittely	Yleiskeskustelu	
17.05.2006		Valmistava keskustelu	
17.05.2006	JTäsittely	Asiantunti jakuulemisen päättäminen	
02.05.2006	Käsittely	Asiantuntijoiden kuuleminen -ylitarkastaja Riitta Aulanko sisäasiainministeriö (K)	
		Vastine	
05.04.2006		Kirjallinen lausunto merk. saapuneeksi	professori Seppo Koskisen kirjallinen lausunto.
05.04.2006	Käsittely	Asiantuntijoiden kuuleminen -professori Heikki Kulia (K)	
		-professori Kaarlo Tuori (K)	
04.04.2006		Kirjallinen lausunto merk. saapuneeksi	Palkansaajajärjestö Pardia *"y:n kirjallinen lausunto.
04.04.2006	Käsittely	Asiantuntijoiden kuuleminen -tutkimuspäällikkö Juhani Pennanen	
		Kilpailuvirasto (K)	
		-professori Olli Mäenpää (K)	
31.03.2006		Kirjallinen lausunto merk. saapuneeksi	sisäasiainministeriön, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n ja Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n yhteinen kirjallinen lausunto sekä Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry:n ja Suomen Nimismiesyhdistys ry:n yhteinen kirjallinen lausunto.
31.03.2006	Käsittely	Asiantuntijoiden kuuleminen -työmarkkinalakimies Teija Junnila valtiovarainministeriö (K) -vanhempi budjettisihteeri Tomi Hytönen valtiovarainministeriö (K)	
		-lääninpoliisineuvos Kauko Aaltomaa Etelä-Suomen lääninhallitus (K)	
		-poliisikomentaja Jukka Riikonen	

30.03.2006 Helsingin kihlakunnan poliisilaitos (K)
Kirjallinen lausunto oikeusministeriön, kaupp- ja
merk. saapuneeksi teollisuusministeriön,
puolustusministeriön,
sisäasiainministeriön,
sosiaali- ja
terveysministeriön ja
Rikosseuraamusviraston
kirjalliset lausunnot.
30.03.2006 Käsittely Asiantuntijoiden kuuleminen
-osastopäällikkö, lainsäädäntöneuvos Tomi Vuori
Rajavartiolaitoksen esikunta (K) *
-materiaalipäällikkö Antti Aaltonen
Poliisin tekniikkakeskus (K)
-materiaalipäällikkö Erkki Uotila
Tullihallitus (K)
-toimitusjohtaja Anssi Pihkala
Hansel Oy (K)
-toiminnanjohtaja Pekka Helminen
Urheilu- ja metsästysaseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset
maahantuoja ry (K)
23.03.2006 Käsittely Asiantuntijoiden kuuleminen
-puheenjohtaja Yrjö Suhonen
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry (K)
15.03.2006 Käsittely Asiantuntijoiden kuuleminen
-ylitarkastaja Riitta Aulanko
sisäasiainministeriö (K)
22.02.2006 Asian ilmoittaminen
Ilm. vkaan saapuneeksi
(mietintö)

**HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ
*/2006 vp**

**Hallituksen esitys laeiksi poliisin hallinnosta
annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55
§:n muuttamisesta**

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä helmikuuta 2006 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 4/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Riitta Aulanko ja Rajavartiolaitoksen esikunnan osastopäällikkö, hallitusneuvos Tomi Vuori, sisäasiainministeriö

- vanhempi budjettisihteeri Tomi Hytönen ja työmarkkinalakimies Teija Junnila, valtiovarainministeriö
- lääninpoliisineuvos Kauko Aaltomaa, Etelä-Suomen lääninhallitus
- materiaalipäällikkö Erkki Uotila, Tullihallitus
- tutkimuspäällikkö Juhani Pennanen, Kilpailuvirasto
- materiaalipäällikkö Antti Aaltonen, Poliisin tekniikkakeskus
- poliisikomentaja Jukka Riikonen, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
- puheenjohtaja Yrjö Suhonen, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

HE 4/2006 vp

Versio 0.1

—toiminnanjohtaja Pekka Helminen, Urheilu- ja metsästysaseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset maahantuoja ry

—toimitusjohtaja Anssi Pihkala, Hansel Oy

—professori Heikki Kulla

—professori Olli Mäenpää

—professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

— Rikosseuraamusvirasto

— oikeusministeriö

— puolustusministeriö

— kaupp- ja teollisuusministeriö)

— sosiaali- ja terveysministeriö _/

— Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry /

— Palkansaajajärjestö Pardia ry

— Julkisan alan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry

— Polusi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö
PUSHry

— Suomen Nimismiesyhdistys ry

— professori Seppo Koskinen.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan poliisin hallinnosta annettua lakia sekä valtion virkamieslakia muutettaviksi. Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämääritystä laajennettaisiin siten, että myös muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta.

Lisäksi poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset poliisin ylijohdon ja poliisin lääninjohdon ohjaustoimivallasta sekä mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

1. Laki poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Poliisin ohjausjärjestelmä

Poliisin perustehtävät ovat oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennaltaestäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Poliisin hallinnollisten johtosuhteiden mukaan poliisin ylijohdon tehtävänä on suunnitella, kehittää ja johtaa poliisitointa koko maassa. Poliisin ylijohdossa kuuluvat poliisiylijohtaja ja poliisijohtajat ovat kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimiehiä. Poliisin ylijohdossa kuuluvalla poliisiylitarkastajalla, poliisitarkastajalla ja ylikomisariolla on lisäksi oikeus antaa yksittäistapauksessa poliisin toimintaa koskevia ohjeita ja käskyjä.

Poliisin lääninjohdossa kuuluvat lääninpoliisijohtaja ja lääninpoliisiylitarkastaja ovat poliisin lääninjohdon alaisen paikallispoliisin ja poliisin lääninjohdon alaiseksi

määrättyjen poliisin yksikköjen henkilöstön esimiehiä. Poliisin lääninjohtoon kuuluvalla lääninylikomisariolla ja lääninkomisariolla on oikeus antaa yksittäistapauksessa poliisin lääninjohdon alaiselle paikallispoliisin henkilöstölle poliisitoimintaa koskevia ohjeita ja käskyjä, ~~ohjeita ja käskyjä. ohjeita ja käskyjä.!~~

Valiokuntaa toteaa hallituksen esityksen tavoin poliisin toiminnan tehokkuus- ja luotettavuusvaatimuksista seuraavan, että tilanteesta riippuen useampien poliisiyksiköiden tai jopa koko poliisiorganisaation on kyettävä toimimaan yhtenäisesti ja myös yhtenä kokonaisuutena johdetusti. Riittävä yhtenäisyys saavutetaan yleensä toisaalta hallinnollisiin johtosuhteisiin perustuvalla normi- ja tulosohjauksella sekä toisaalta toiminnallisiin johtosuhteisiin perustuvalla johtamisella yksittäisessä poliisitoiminnallisessa tilanteessa.

Tulosohjauksessa otetaan huomioon myös tiedossa tai ennakoitavissa olevat toimintaympäristön muutokset. Toimintaympäristössä voi kuitenkin tapahtua kesken suunnittelukauden sellaisia ennakoimattomia muutoksia, joista seuraa tarve poiketa hyväksytyistä tulostavoitteista tai toimintalinjoista. Tällaisissa tilanteissa ja muutoinkin poliisiorganisaation riittävän yhtenäisyyden saavuttaminen saattaa vaatia yksittäistä hallinnon sisäistä asiaa koskevan ratkaisuvallan ottamista poliisin ylijohdolle.

Hallintovaliokunta puoltaakin lakiehdotuksen 4 a §:ään sisältyvää sääntelyä poliisin ylijohdon ohjaustoimivallasta. Pykälän mukaan poliisin ylijohdon alaisen yksikön on ilmoitettava poliisin ylijohdolle sellaisesta suunnitellusta hallinnon sisäisestä ratkaisusta tai olosuhteiden muutoksesta, jolla voi laatunsa tai laajuutensa vuoksi olla merkittävää vaikutusta poliisin ylijohdon hyväksymien yksikön tulostavoitteiden ja toimintalinjojen toteutumiseen. Käsite "toimintalinja" on omaksuttu poliisihallinnosta annetun asetuksen (158/1996) 3 §:stä. Ainoastaan poliisin ylijohdo asettaa toimintalinjat, ei sen sijaan poliisin lääninjohto.

Valiokunta pitää perusteltuna myös lakiehdotuksen 4 a §:ään sisältyvää päätöksenteon pidättämistoimivaltaa. Sääntelyn tarkoituksena on, että kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimiehellä, poliisiylijohtajalla, on oikeus ottaa yksittäistapauksessa

hallinnon sisäinen asia ratkaistavakseen. Poliisiylijohtajalle ei ehdoteta päätösvallan pidätysoikeutta esimerkiksi poliisin toimivaltaan kuuluvissa kansalaisten lupa-asioissa.

Vastaavasti valiokunta puoltaa 5 a §:n sääntelyä siitä, että poliisin lääninjohdon alaisen yksikön on ilmoitettava poliisin lääninjohdolle sellaisesta suunnitellusta hallinnon sisäisestä ratkaisusta tai olosuhteiden muutoksesta, jolla voi olla laatunsa tai laajuutensa vuoksi merkittävää vaikutusta poliisin lääninjohdon hyväksymien yksikön tulostavoitteiden toteutumiseen.

Poliisin tekniikkakeskus

Poliisin tekniikkakeskus on sisäasiainministeriön alainen yksikkö, jonka tehtävänä on hankkia, ylläpitää ja kehittää poliisin kalustoa, välineitä ja varusteita. Tekniikkakeskus on kokonaan nettobudjetoitu valtion tilivirasto ja se rahoittaa toimintansa tuotteiden ja palvelujen myynnillä. Saadun selvityksen mukaan vuoden 2005 liikevaihto on ollut noin 21,2 miljoonaa euroa ja vielä vahvistamaton tulos tulee ilmeisesti olemaan lievästi positiivinen. Jo nykyisin poliisin tekniikkakeskus palvelee poliisin ulkopuolisia tahoja, kuten rajavartiolaitosta ja hätäkeskuslaitosta.

Hallituksen esityksen 13 §:n 1 momentin mukaan poliisin tekniikkakeskuksen perustehtävänä on vastaisuudessakin hankkia, ylläpitää ja kehittää poliisin kalustoa, välineitä ja varusteita.

Poliisin tekniikkakeskus voi pykälän nojalla hankkia, ylläpitää ja kehittää myös muiden turvallisuusviranomaisten kalustoa, välineitä ja varusteita sekä muidenkin viranomaisten turvakalustoa, -välineitä ja -varusteita (13 § 2 mom.).

Lisäksi jos julkinen hallintotehtävä on annettu muulle kuin viranomaiselle, poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää myös tällaisen tehtävän hoitamiseen liittyvää kalustoa, välineitä ja varusteita (13 §:n 3 mom.).

Valiokunta pitää tärkeänä, että turvallisuusalan teknistä osaamista voidaan vahvistaa. Alan teknisen osaamisen turvaaminen ja kehittäminen edellyttävät teknisen toiminnan keskittämistä ja pitämistä kiinteästi substanssiorganisaation yhteydessä. Poliisin tekniikkakeskuksen toimialan laajennuksella poliisihallinnon ulkopuolisiin viranomais-

tahoihin tavoitellaan myös merkittäviä säästöjä esimerkiksi erilaisissa suunnittein- ja tuotekehityskustannuksissa eri viranomaisten kesken.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee muun muassa kilpailuviraston todenneen lausunnossaan (diaarinumero 991/72/2000), joka koski poliisin tekniikkakeskuksen asealan elinkeinolupaa, että poliisin tekniikkakeskus on nettobudjetoitu valtion tilivirasto, joka voi toimia kaupallisessa toiminnassa voittoa tavoitellen, jolloin ristiriitaa kilpailunrajoituslainsäädännön kanssa ei synny. Poliisin tekniikkakeskuksen on myös valtion maksuperustelain (^vaatimusten mukaisesti hinnoiteltava markkinasuoritteet täyskattaisesti. Valiokunnassa asiantuntijana kuullun kilpailuviraston edustajan lausunnon perusteella lakiehdotus ei ole ongelmallinen kilpailuoikeudellisesta näkökulmasta tarkastellen. Saadun selvityksen perusteella muutakaan olemassa olevasta normistosta johtuvaa estettä lakiehdotuksen hyväksymiselle ei ole.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ensimmäisen lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentista ei riittävän selvästi ilmene, että poliisin tekniikkakeskus voi tarjota palvelujaan myös kunnallisille turvallisuusviranomaisille. Säännöksessä on käytetty käsitteitä turvallisuusviranomainen ja muut viranomaiset. Turvallisuusviranomainen -käsitteen on saadun selvityksen mukaan ajateltu kattavan myös kunnallisen sektorin. Valiokunta ehdottaa tulkintaongelmien välttämiseksi 13 §:n 2 momentin täsmentämistä seuraavasti: "Poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää myös muiden *valtion ja kunnan* turvallisuusviranomaisten kalustoa, välineitä ja varusteita sekä muidenkin *valtion ja kunnan* viranomaisten turvakalustoa, -välineitä ja -varusteita."

Valiokunta toteaa, että ehdotetulla lakiehdotuksen 13 §:n 3 momentilla on tarkoitettu mahdollistaa lähinnä sopimuspalokuntien asiakkuus, ei sen sijaan vartioimisliikkeiden asiakkuutta. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi 13 §:n 3 momentin täsmentämistä seuraavasti: "Jos *viranomaisjärjestelmään* liittyvä julkinen hallintotehtävä on annettu muulle kuin viranomaiselle, poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää

myös tällaisen tehtävän hoitamiseen liittyvää kalustoa, välineitä ja varusteita." Tällä il-
 maisulla on tarkoitus viitata pelastuslain ^{468/2003} (f) 5 §:ssä säädetyn kaltaisiin
 järjestelmiin. Kyseisen pykälän mukaan alueen pelastustoimen järjestelmään voi kuulua
 pelastuslaitoksen lisäksi sopimuspalokuntia (vapaaehtoisia palokuntia, laitospalokuntia ja
 tehdas-palokuntia) sen mukaan kuin alueen pelastustoimi on niiden kanssa sopinut. Tällaisissa
 yhteistyöjärjestelmissä on tärkeää viranomaisten ja muiden toimijoiden kaluston, välineiden ja
²⁰⁰² varusteiden yhteensopivuus. Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain («3^1
 9 §:n 1 momentissa on päinvastoin kielto ottaa vastaan yleisen järjestyksen ja
 turvallisuuden ylläpitämiseen sisältävää toimeksiantoa sekä 10 §:n 1 momentissa kielto vai-
 keuttaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä taikka rikosten ennaltaestä-
 mistä, selvittämistä tai syyteharkintaan saattamista.

Poliisimiehen erottaminen määräajaksi virantoimituksesta

Valtion virkamieslain mukaan virkamiehen yleisiin velvollisuuksiin kuuluu käyttäytyä
 asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Eräille virkamiesryhmille, kuten poliisille, on
 asetettu erityislainsäädännössä vielä vaativampi käyttäytymisvelvollisuus ja tämä velvollisuus
 ulottuu myös vapaa-aikaan. Poliisilain nojalla poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässä
 käyttäydyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta
 poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

Poliisimiehille voidaan hallinnollisena seuraamuksena antaa kirjallinen varoitus tai hänet
 voidaan irtisanoa. Myös huomautus on mahdollinen, vaikkei siitä ole virkamieslaissa
 säännöksiä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus erottaa poliisimies
 virantoimituksesta määräajaksi. Poliisimiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan
 tai laiminlyö niitä, voitaisiin määrätä kurinpitörangaistuksena virantoimituksesta erottaminen
 vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi, jos varoitusta ei ole pidettävä riittävänä
 toimenpiteenä. Palkanmaksu keskeytettäisiin virantoimituksesta erottamisen ajaksi.

Poliisitoimen tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta on tärkeää, että ihmiset
 kokevat poliisin rehellisenä, luottamusta herättävänä, puolueettomana ja oikeudenmukaisena ja

ihmisiä tasapuolisesti kohtelevana organisaationa. Tämän vuoksi poliisimiesten tulee käyttäytyä siten, ettei luottamusta näihin perusarvoihin vaaranneta. Samanaikaisesti on muistettava, että seuraamus virheellisestä menettelystä on yksittäisen poliisimiehen kannalta kohtuullinen ja suhteessa hänen menettelynsä vakavuuteen.

Valiokunta on asettunut puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvää sääntelyä, joka mahdollistaa poliisimiehen määräaikaisen erottamisen virantoimituksesta. Valiokunta korostaa, ettei tarkoituksena ole saattaa poliisimiehiä nykyistä ankaramman seurausvastuun piiriin. Pykälä on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa varoitus on liian lievä seuraamus, mutta erottaminen johtaisi poliisimiehen kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen. Virantoimituksesta erojttaminen esimerkiksi yksittäisen ~~parahdukoii~~ seuraamuksena saattaa pilata ^{uBeet} masti toimineen ja käyttäytyneen poliisimiehen loppuelämän.

Virantoimituksesta erottamista koskeva asia tulee hallituksen esityksen mukaan panna vireille viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen. Valiokunta pitää tätä määräaikaa liian pitkänä ja ehdottaa, että erottaminen on pantava vireille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen. Valiokunta toteaa, että asiaa ei ole ratkaistava vielä tuossa ajassa, vaan pantava vasta vireille. Tämä on tärkeä seikka siitä näkökulmasta, että asian tutkinta saattaa kestää pidempään kuin kolme kuukautta. Poliisimiestä koskeva asia saattaa liittyä johonkin laajempaan kokonaisuuteen, jonka tutkinta voi kestää pitkäänkin. Tällöin kyseisen säännöksen soveltamisessa saattaa ilmetä hankaluuksia, vaikka sitten ilmenisi, että poliisimiehen teko on ollut luonteeltaan sellainen, että määräaikainen erottaminen olisi asianmukaisin seuraamus.

2. Laki valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

*että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna
(Valiokunnan muutosehdotus).*

Valiokunnan muutosehdotus 1.

Laki

poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poliisin hallinnosta 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (110/1992) 4 §:n edellä oleva väliotsikkoja 13 §, sellaisena kuin niistä on 13 § laissa 778/1997, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a, 5 a j a 15 a § sekä 5 §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Poliisin ylijohdo

4 a § (Kuten
HE)

Poliisin lääninjohto

5 a § (Kuten
HE)

13 §

Poliisin tekniikkakeskus

(1 mom. kuten HE)

Poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää myös muiden *valtion ja kunnan* turvallisuusviranomaisten kalustoa, välineitä ja varusteita sekä muidenkin *valtion ja kunnan* viranomaisten turvakalustoa, -välineitä ja -varusteita.

Jos *viranomais järjestelmään* liittyvä julkinen hallintotehtävä on annettu muulle kuin viranomaiselle, poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää myös tällaisen tehtävän hoitamiseen liittyvää kalustoa, välineitä ja varusteita.

15 a §

Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen (1 mom. kuten HE)

Virantoimituksesta erottamisesta päättää nimittävä viranomainen. Jos nimittävä viranomainen on valtioneuvosto, virantoimituksesta erottamisesta päättää sisäasiainministeriö. Virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee panna virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään *kolmen kuukauden* kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen. (3 ja 4 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös

(Kuten HE)

SISÄASIAINMINISTERIÖ

Poliisiosasto

Esikunta

Riitta Aulanko

25.4.2006

HOV:071000VP/1A 85
HE 4/2006VP

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Vastine asiantuntijalausuntoihin

HALLITUKSEN ESITYS (HE 4/2006 vp) LAEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Eduskunta on pyytänyt kirjallista vastinetta yllä mainitussa asiassa annettuihin asiantuntijalausuntoihin sekä sisäasiainministeriön edustajan hallintovaliokunnan kuultavaksi valiokunnan kokoukseen 2.5.2006 klo 12.15.

Pyydettyinä vastineena asiantuntijalausunnoista sisäasiainministeriö esittää seuraavaa:

Yleistä

Yleisarviot hallituksen esityksestä olivat pääosin myönteisiä. Seuraavassa käsitellään ainoastaan lausunnoissa esitettyjä kehittämissuhteita ja kritiikkiä.

Poliisin ylijohdo ja poliisin lääninjohdo, ilmoitusvelvollisuus ja päätösvallan pidättäminen (4 a ja 5 a §)

Professori Seppo Koskinen: Jotta ilmoitusvelvollisuus toimii halutulla tavalla, on säännöksen oltava selkeä. Lausunnossa on kiinnitetty huomiota käsitteeseen "olosuhteiden muutos" ja perusteluihin, joissa on käytetty ongelmallista ilmaisua "toimintaympäristön muutos". Toimintaympäristön muutokset ovat asioita, joista ylemmän johdon tulee ilmoittaa alemmalle yksikölle, olosuhteiden muutoksista tulee alemman yksikön ilmoittaa. Olosuhteiden muutoksia ovat mm. työilmapiirin heikkeneminen. Valiokunnan tulisi selvittää esityksen lausumaa tältä osin mainituilla esimerkeillä. Käsitettä "toimintalinjojen toteutumiseen" käytetty 4 a §:ssä, mutta ei 5 a §:ssä. Lisäksi ehdotus 4 a §:n jakamisesta kahdeksi momentiksi.

Professori Kaarlo Tuori: Reunahuomautukset siitä, onko tarkoituksenmukaista rajoittaa poliisin ylijohdon pidätysoikeutta yksittäistapauksissa mahdollisesti tulkinnallisia vaikeuksia aiheuttavalla säännöksellä? Voisiko pidätysoikeudesta säätää yleisellä säännöksellä kuten rajavartiolaitoksen ja vankeinhoitolaitoksen kohdalla on tehty? Nykyinen muotoilu voi aiheuttaa tulkintavaikeuksia.

Professori Heikki Kulia: Ilmoitusvelvollisuuden alkamisen ajankohta on hieman epäselvä, ilmeisesti silloin, kun kyse on pitkälle valmistellusta suunnitelmasta, joka on kirjattavissa asiakirjan muotoon. Ehdotetussa 4 a §:ssä käsitteitä viranomaisen ja virkamies ei ole käytetty johdonmukaisesti (ylijohtoylijohdaja). Pitäisikö säännöksen kuulua siten, että poliisin ylijohdo voi ottaa asian ratkaistavakseen? On epäselvää, mitä ovat poliisin ylijohdon alaiset yksiköt ja tuleeko lääninjohdon ilmoittaa alaisensa yksikön asiasta - ilmeisesti näin ei ole. Suunnitelmissa on usein kyse yhteistoimintamenettelylain alaisista asioista, josta ei ole säännelty ehdotuksessa.

Postiosoite
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin

Käyntiosoite
Säästöpankinranta 2 A
00530 HELSINKI
Telefax

Vaihde (09) 16001
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@poliisi.fi

(09) 160 42223

Professori Olli Mäenpää: Ilmoitusvelvollisuussäännös on erikoinen ja säännöksen tarpeellisuus jää jossain määrin epäselväksi. Säännös ei kuitenkaan ole ongelmallinen kansalaisten oikeusturvan ja päätöksenteon ennakoitavuuden kannalta.

Etelä-Suomen lääninhallitus, poliisiosasto: Säännöksistä ei ilmene miten ilmoitusvelvollisuuden sisältämä ilmoitus tehdään eikä se, miten ylijohdon on reagoitava ilmoitukseen. Ilmoituksentekijän olisi saatava tieto asian ratkaisijasta kohtuullisessa ajassa. Ylijohto antanee asiassa tarkentavia ohjeita.

Poliisin lääninjohdon viranhaltijat ry: Säännös ilmoitusvelvollisuudesta on poikkeuksellinen ja jaa osin avoimeksi. Ratkaisuvallan pidättäminen tulisi olla myös muissa kuin ilmoitusvelvollisuusasioissa. Vastaava ratkaisuoikeus kuin poliisiylijohtajalla tulisi olla myös lääninpoliisijohtajalla.

SPJL ry, Pardia ry, Suomen nimismiesyhdistys ry ja PUSH ry suhtautuivat kielteisesti ohjaussäännöksiin.

Sisäasiainministeriön kommentti: Käsitteen "olosuhteiden muutos" täsmentäminen esimerkeillä valiokunnan mietinnössä on tulkintaongelmien välttämiseksi suotavaa. Säännökset on pyritty muotoilemaan niin, että niiden soveltamisalaan kuuluisivat vain erityistä merkitystä omaavat hallinnon sisäiset asiat ja niitä käytettäisiin vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi silloin, kun poliisiorganisaation riittävä yhtenäisyys sitä vaatii. Sillä, olisiko asia kirjattu asiakirjan muotoon, ei olisi merkitystä. Esimerkiksi äkillinen merkittävä asia voitaisiin ilmoittaa suullisestikin ylijohdolle ja asian merkittävyyden vuoksi sen vaatimat toimenpiteet tulitaisiin määrittelemään nopealla aikataululla. Käsite "toimintalinja" on otettu lain 4 a §:ään poliisin ylijohdon osalta poliisin hallinnosta annetun asetuksen (158/1996) 3 §:stä, jonka mukaan poliisin ylijohdo asetetaan toimintalinjat, mutta poliisin lääninjohto ei. Poliisin ylijohdo, sen alaiset yksiköt ja lääninhallituksen alaiset yksiköt on määritelty tarkoin poliisin hallintolaissa. Päätöksen pidättämistoimivaltasäännöksen tarkoituksena on nimenomaan, että kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimiehellä, poliisiylijohtajalla, on oikeus yksittäistapauksissa ottaa hallinnon sisäinen asia ratkaistavakseen. Vankeinhoitolaitoksen pääjohtajan ja rajavartiolaitoksen päällikön päätösvallan pidätysoikeus on laajempi kuin poliisiylijohtajalle ehdotettu. Vankeinhoitolaitoksen pääjohtaja ja rajavartiolaitoksen päällikkö voivat pidättää päätösvallan myös muissa kuin hallinnon sisäisissä asioissa. Poliisiylijohtajalle ei ehdoteta päätösvallan pidätysoikeutta esimerkiksi kansalaisten lupa-asioissa.

Poliisin tekniikkakeskuksen toimialan laajentaminen (13 §)

Professori Heikki Kulia: Säännökseen 3 momenttiin tulisi perustuslain 124 §:n mukaisesti lisätä sanat lailla tai lain nojalla ("Jos julkinen hallintotehtävä on lailla tai lain nojalla annettu...")

Professori Olli Mäenpää: PTK:n tehtävien laajentamiselle ei ole yleisiä hallinto-oikeudellisia esteitä.

Valtiovarainministeriö: Vaikka säännöksestä on poistettu **nimenomainen** maininta yhteishankintayksiköistä, 13 § mahdollistaa edelleen yhteishankintayksikkönä toimimisen. Pykälää tai sen perusteluja tulisi täsmentää niin, että tekniikkakeskus ei toimi hankintalain ja direktiivin 2004/18/EY määrittelemänä yhteishankintayksikkönä. Valtionhallintoon ei tulisi perustaa päällekkäin toimivia ja keskenään kilpailevia yhteishankintayksiköitä. Valtion tavanomaisten ja laajakäyttöisten tuotteiden yhteishankinnoista huolehtii pääasiassa Hansel Oy. PTK:n hankinta-asema on osin päällekkäinen niiden tavanomaisten tuotteiden kanssa, jotka on tarkoitettu hoitaa jatkossa valtion keskitettyinä yhteishankintoina esitetyn talousarviokin 22 a §:n kanssa (HE 20/2006 vp). Päällekkäisyyden estämiseksi säännökseen tulisi kirjata seuraava muotoilu omaksi momentiksi: *PTK:n suorittamiin kilpailutuksiin eivät kuulu talousarviolain 22 a §:n 1 momentin*

tarkoittamat ja talousarviolain 22 a §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät yhteishankintojen piiriin kuuluvat tavarat ja palvelut

Esitetty 13 § 3 momentti tulisi poistaa, koska säännöksen perusteella yhteishankintayksikkönä toimiminen on mahdollista ja momentissa toimiala laajenee valtionhallinnon ulkopuolisille tahoille, jotka eivät voi olla yhteishankintayksikön omistajia.

Toimialan laajentaminen aiheuttaa kilpailutilanteen vääristyminen, koska PTK toimisi budjettirahoitteisena virastona kaupallisten yritysten kanssa. Laajentuminen voidaan helposti tulkita kilpailua vääristäväksi. Kilpailuvirastoa ei mainita lausunnonantajana. Kilpailua vääristävä pohdinta sivuutettu ja kilpailuvaikutukset selvittämättä. PTK:n toiminnan kannattavuutta ei ole selvitetty ja jos toiminta ei ole kannatettavaa, se kuluttaa poliisitoiminnan määrärahoja. Toiminnan kannattavuus tulisi esittää uskottavasti. Liikelaitosmallia tulisi harkita.

Kauppa- ja teollisuusministeriö: Suurin osa PTK:n palveluista menee poliisihallinnolle. Nykyisen julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaan valtion virastot ja laitokset kuuluvat samaan valtiokonserniin, jonka sisällä hankinnat periaatteessa voidaan tehdä suoraan ilman kilpailuttamista. Hankintoja ei tällöin tehdä erillisiltä juridisilta henkilöiltä vaan kysymys on ns. in-house-hankinnoista. Jos hankinnat kuitenkin kilpailutetaan, ovat valtion omat yksiköt samassa asemassa kuin ulkopuoliset tarjoajat eli tarjoukset tulee vertailla ja hankintapäätös perustaa tehtyyn tarjousvertailuun.

Hansel Oy: Yhteishankintayksikköä koskeva tehtävä ja asema ovat edelleen esityksessä. Määrittely vastaava kuin uudessa julkisia hankintoja koskevassa lakiehdotuksessa. Toimiala laajenee valtionhallinnon ulkopuolisille toimijoille, jotka eivät voi olla yhteishankintayksikön omistajia. Yhteishankintayksiköllä ei voi olla kaupallista luonnetta. Hansel Oy:n kanssa kilpailevan uuden yhteishankintayksikön perustaminen ei ole tarkoituksenmukaista. *Lakiesitys tulisi rajata siten, että PTK voisi toimia poliisin ja muiden valtion viranomaisten yhteishankintayksikkönä vain turvkalustoa-, välineitä ja -varusteita koskevissa sellaisissa hankinnoissa, joista valtion yhteishankintayksikkö ei ole tehnyt koko valtionhallintoa kattavaa puitesopimusta.*

Kilpailuvirasto: Markkinahäiriöiden syntyä on omiaan rajaamaan se, että toimialan laajennus tapahtuu pääasiassa vain viranomaissektorille ja yksityiselle sektorille tapahtuva muu myynti kohdentuu julkisen hallintotehtävän suorittamiseen ja mihin liittyviin turvatuotteisiin. Kilpailuvirasto ei katso olevan tarvetta ryhtyä aloitteellisiin toimiin PTK:n organisaation uudistamiseksi. PTK:n toiminnan läpinäkyvyyttä parantavat valtion maksuperustelain vaatimukset hinnoitella markkinasuoritteet täyskattavaisesti.

Tullihallitus: PTK:n hinnoittelun tulisi olla läpinäkyvää eikä toiminnan tavoitteena saisi olla voiton tavoittelu. Tullihallitus on sitoutunut Hansel Oy:n palvelujen käyttöön ja pitää tärkeänä, ettei Hansel Oy:llä ja PTK:lla ole päällekkäisiä tuotteita ja palveluja.

Poliisin tekniikkakeskus: Säännöksellä on keskeinen merkitys PTK:n toiminnalle. PTK:n perustehtävänä tulee säilyä poliisin varustaminen. Tulkinnan ja rajanvedon jättäminen PTK:lle nähdään ongelmallisena. Muut kuin viranomaistahot ja niille toimitettavat palvelut tulisi määritellä tyhjentävästi. Yksityisen sektorin erilaiset vartiointi- ja turvallisuuspalveluja tuottavat yritykset tulee rajata pois PTK:n toimialasta silloinkin, kun ne toimittavat palveluja julkiselle sektorille. Kuitenkin yksityisen sektorin pelastustoimen tulisi kuulua säännöksen piiriin. Myös turvallisuusviranomaisten palveluksessa olevien yksittäisten henkilöiden tulisi voida hankkia palveluja ja tuotteita PTK:lta. PTK katsoo, ettei säännös aseta PTK:ta kilpailevaan tilanteeseen Hansel Oy:n kanssa johtuen tahojen erilaisesta tehtäväkentästä ja toimenkuvasta. PTK käyttäisi edelleen mahdollisuuksien mukaan Hansel Oy:n palveluita ja tekisi Hansel Oy:n kanssa yhteistyötä. Hansel Oy ei mm. hoida tuotteiden varastointia ja jakelua.

Etelä-Suomen lääninhallitus, poliisiosasto: Laajentuminen ei saa merkitä poliisihallinnon ja sen henkilöstölle tuotettavien palvelujen heikentymistä. Poliisin ylijohdo pitää tästä ohjaustoimi valtansa nojalla huolta.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto: Pelastusviranomaisia on valtionhallinnossa ja kunnallishallinnossa. Pelastustoimen hankinnat painottuvat pääosin kunnalliseen pelastustoimeen. Pelastustoimessa on sellaisia asiakokonaisuuksia (esim. pelastustoimen virkapukujen hankinta-, ylläpito- ja kehittämistehtävien hoitaminen), jotka olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa keskitetysti PTK:n toimesta. Pelastusosasto pitää PTK:n tehtävien laajentamista perusteltuna, mutta ehdottaa säännöksen täsmentämistä selvyuden vuoksi siten, että säännöksen sanamuodosta ilmenisi yksiselitteisesti Poliisin tekniikkakeskuksen oikeus hankkia, ylläpitää ja kehittää myös kunnallisten turvallisuusviranomaisten (pelastuslaissa tarkoitetun alueen pelastustoimen) kalustoa, välineitä ja varusteita.

SPJL ry ja Pardia ry: PTK:n pääasiallinen tehtävänä on ja tulee olla poliisin palveleminen. Kasvava volyymi tulee todennäköisesti hyödyntämään myös poliisiorganisaatiota kustannussäästöjen muodossa. Nimiehdotus PTK:n osalta Valtion Turvallisuusalan tekniikkakeskus ja PTHK:n osalta Valtion turvallisuusalan tietohallintokeskus.

UVM ry: Yhdistys katsoo esityksen muuttavan ratkaisevasti voimavälineiden, tarvikkeiden ja varusteiden viranomaiskaupan luonnetta Suomessa ja tekee PTK:sta yksityisyrittäjien kilpailijan markkinoilla. PTK:n toiminnan laajentaminen on uusi markkina-avaus. Yhdistys ehdottaa useita tarkennuksia PTK:ta koskeviin perusteluihin. Ehdotusten pääpaino on siinä, että muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita PTK:lta vain tilanteessa, jossa mikään muu yksityinen tai viranomaistaho ei kykene palvelua tarjoamaan. Siteeraus Kilpailuviraston päätöksestä on harhaanjohtava ja väärä eikä yhdistystä ja Kilpailuvirastoa ole kuultu valmistelun yhteydessä. Esitetty 13 § tulisi palauttaa uudelleen valmisteluun asianmukaisin lausuntopyynnöin ja virheiden korjausta varten.

Sisäasiainministeriön kommentti' PTK on kokonaan nettobudjetoitu ja rahoittaa toimintansa tuotteidensa ja palveluidensa myynnillä. Vuoden 2005 liikevaihto oli noin 21,2 miljoonaa euroa. Vielä vahvistamaton jäämä (tulos) tulee olemaan lievästi positiivinen. Jo nykyisin PTK palvelee poliisihallinnon ulkopuolisia tahoja kuten rajavartiolaitosta ja Hätäkeskuslaitosta. Tältä osin säännöksellä tapahtuva toimialan laajentaminen tarkoittaisi lähinnä nykytilan vahvistamista. PTK:n perustehtävänä olisi edelleen poliisin varustaminen, muu toiminta tapahtuisi tämän perustehtävän lisäksi. PTK:n toimialaa ehdotetaan laajennettavaksi pääosin vain viranomaissektorille ja sillekin lähinnä vain turva-alan tuotteisiin. Ainoastaan, jos julkinen hallintotehtävä on annettu muulle kuin viranomaiselle, voisi PTK antaa palveluja myös tällaiselle taholle.

PTK:n toimialaa poliisihallinnon ulkopuolisiin viranomaistahoihin laajentamalla olisi saavutettavissa merkittäviä säästöjä esim. erilaisissa suunnittelu- ja tuotekehityskustannuksissa eri viranomaisten kesken. Uudistuksella halutaan myös keskittää turvallisuusalan teknistä osaamista PTK:hon. Alan teknisen osaamisen turvaaminen ja kehittäminen edellyttää teknisen toiminnan keskittämistä ja pitämistä kiinteästi substanssiorganisaation yhteydessä. Hansel Oy:n osaaminen keskittyy hankintatoimeen. PTK:n turvallisuusalan asiantuntemusta tarvitaan erityisesti tuotekehitys-, suunnittelu- ja tutkimustehtävissä, ei niinkään kilpailutustehtävissä. Kilpailutustehtävissä PTK:n on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä Hansel Oy:n kanssa. Turvallisuusviranomaisten palveluksessa olevien yksittäishenkilöiden on myös mahdollista hankkia PTK:lta tuotteita, kuten myös poliisimiehilläkin on ollut tähän asti.

Sisäasiainministeriö katsoo, ettei säännöksellä luoda PTK:sta Hansel Oy:öön verrattavaa yhteishankintayksikköä PTK:n rajoitetun tehtäväalan vuoksi eikä säännöstä ole tältä osin tarpeen täsmentää maininnoilla siitä, että PTK ei toimi hankintalain ja direktiivin 2004/18/EY määrittelemänä yhteishankintayksikkönä. Asiaan voidaan kiinnittää huomiota valiokunnan mietinnössä, jos säännöksen katsotaan aiheuttavan tällaisen tulkintaongelman. Sisäasiainministeriö ei myöskään näe tarpeelliseksi täsmentää pykälää viittauksilla esitetyn talousarviolain 22 a §:ään (HE 20/2006 vp). Päällekkäisyyttä ei voida katsoa syntyvän, koska PTK:n toimialan on rajattu lähinnä

turvallisuusviranomaisiin ja turva-alan tuotteisiin eikä säännöksen tarkoituksena ole laajentaa PTK:n toimialaa sen tuotevalikoiman ulkopuolisiin tuotteisiin. Sama raja on omiaan rajaamaan markkinahäiriöiden syntyä. Säännöksellä ei ole tarkoitettu tehdä PTK:sta Hansel Oy:n kaltaista yksikköä, mutta PTK voisi toimia kauppaja- ja teollisuusministeriön lausunnossa kuvatulla in hou-se-mallilla.

Sekä PTK että sisäasiainministeriön pelastusosasto katsovat, että säännöksestä ei tarpeeksi selvästi ilmene, että PTK voisi tarjota palvelujaan myös kunnallisille turvallisuusviranomaisille. Säännöksessä on käytetty käsitteitä turvallisuusviranomainen ja muut viranomaiset. Turvallisuusviranomainen -käsitteen on ajateltu kattavan myös kunnallisen sektorin. Jos säännös aiheuttaa tältä osin kuitenkin tulkintaongelmia, voidaan 13 §:n 2 momenttia täsmentää.

Ehdotetulla 13 §:n 3 momentilla on tarkoitettu mahdollistaa lähinnä sopimuspalokuntien asiakkuus, ei vartioimisliikkeiden asiakkuutta. Kun myös yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa tarkoitettua vartioimisliiketoimintaa on pidetty perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisen hallintotehtävän suorittamisena, valiokunta voi halutessaan harkita tätä koskevan rajauksen ottamista säännökseen.

Professori Kulia ehdotti, että säännöksen 3 momenttiin tulisi perustuslain 124 §:n mukaisesti lisätä sanat lailla tai lain nojalla ("Jos julkinen hallintotehtävä on lailla tai lain nojalla annettu..."). Säännöksen täsmentäminen ehdotetulla tavalla on suotavaa.

Sisäasiainministeriön ehdotus: Esitettyä 13 §:n 2 momenttia täsmennetään seuraavasti: Poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää myös muiden *valtion ja kunnan* turvallisuusviranomaisten kalustoa, välineitä ja varusteita sekä muidenkin *valtion ja kunnan* viranomaisten turvakalustoa, -välineitä ja -varusteita.

Esitettyä 13 §:n 3 momenttia täsmennetään seuraavasti: Jos julkinen hallintotehtävä on *lailla tai lain nojalla* annettu muulle kuin viranomaiselle ...

Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen (15 a §)

Professori Seppo Koskinen: Valiokunta voisi kiinnittää huomiota siihen, että määräaikaisen virantoimituksesta erottamisen käyttömahdollisuudet tulee arvioida virkamiesten yhteydessä yleisesti sekä tasapuolisen periaatteen johdosta myös työntekijöiden osalta. Ehdotus jättää avoimeksi sen, onko määräaikainen virantoimituksesta erottaminen mahdollista lievempänä seuraamuksena irtisanomisperusteiden vallitessa. Asian vireillepanoaika, yksi vuosi, on liian pitkä, lyhyempi esim. kuuden kuukauden aika olisi perustellumpi. Virkamiehen kuulemisen tulisi tapahtua kaikissa tilanteissa.

Professori Heikki Kulia: Olisiko säännös mahdollista muotoilla niin, että kyse on luonteeltaan irtisanomista lievemmästä virkamiesoikeudellisesta toimenpiteestä eikä kurinpitorangaistuksesta. Tulkinnan mukaan valtion virkamieslautakunta tai korkein hallinto-oikeus ei voi muuttaa päätöstä lievemmäksi. Säännös viittaa siihen, että tällainen muuttamisvalta varoitukseksi on. Tältä osin pykälä kaipaa täsmennystä. Vuoden vireillepanon määräaika tulisi olla lyhyempi esim. kaksi kuukautta. Vuoden määräaika on suhteellisuusperiaatteen vastainen.

Professori Olli Mäenpää: Vuoden vireillepanoaika on kohtuuttoman pitkä, hallintolain 23 §:n mukaan asia pitää käsitellä ilman aiheetonta viivytystä, valtion virkamieslain mukaan irtisanomiseen on ryhdyttävä kohtuullisen ajan kuluessa, jona on pidetty joitain viikkoja. Säännöksessä voitaisiin käyttää muotoiluja

kohtuullisen ajan kuluessa tai enintään kuukauden kuluessa. Määrittely kurinpitörajoitukseksi ei ole välttämätöntä.

Professori Kaarlo Tuori: Säännösehdotus takaa asianmukaisella perustuslain 21 §:n vaatimalla tavalla sekä etukäteisen että jälkikäteen vaikuttavan oikeusturvan.

Puolustusministeriö: Ehdottaa säännöksen ottamista valtion virkamieslakiin, koska vastaavan säännöksen tarve ilmennyt myös puolustushallinnossa.

SPJL ry ja Pardia ry: Yhdistykset suhtautuvat kielteisesti määräaikaiseen virantoimituksesta erottamiseen. Kyseessä on paluu vanhaan järjestelmään. Säännöksen perustelut ovat puutteelliset ja täsmentymättömät ja sen toteuttaminen edellyttää virkamiesoikeudellisen tarpeen lisäksi kokonaisvaltaista arviointia yksittäisen poliisimiehen kannalta. Miten pystytään varmistamaan, ettei menettelyä käytetä väärin? Säännös asettaa poliisit eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin virkamiehiin.

Suomen nimismiesyhdistys ry ja PUSH ry: Yhdistykset vastustavat säännöstä, koska säännös mahdollistaa ankaramman kohtelun poliisihenkilöstön kohdalla. Nykyinen lainsäädäntö on riittävä.

Juko ry, JHL ry: Vastustavat määräaikaista virantoimituksesta erottamista esitetystä muodosta. Säännös pitäisi sitoa valtion virkamieslain 25 §:n irtisanomisperusteisiin ja olla vaihtoehto irtisanomiselle.

Poliisin lääninjohdon viranhaltijat ry: Säännöksen vireillepanoaika yksi vuosi on virkamiesoikeudellisten periaatteiden vastainen ja liian pitkä. Toimenpiteisiin tulisi ryhtyä viipymättä kun asia on tullut viranomaisen tietoon.

Sisäasiainministeriön kommentti: Säännös perustuu poliisimiehen erityiseen käyttäytymisvelvollisuuteen, joka on asetettu poliisilaissa. Määräaikaisen virantoimituksesta erottamisen tarkoituksena on toimia virkamiesoikeudellisten keinojen valikoimassa irtisanomisen ja varoituksen väliin sijoittuvana toimenpiteenä, jota on mahdollisuus käyttää nimenomaan irtisanomista lievempänä keinoa puuttua virkavelvollisuuksien rikkomiseen. Säännöksellä ei ole tarkoitus ankaroittaa seuraamuksia.

Samankaltainen säännöksen tarve on tullut valmistelun yhteydessä esille muissakin turvallisuusviranomaisissa. Rajavartiolaitoksessa on jo asetettu asiaa koskeva lakihanke, lisäksi vastaavaa säännöstä harkitaan puolustushallinnossa ja vankeinhoitolaitoksen virkamiesryhmien osalta. Valmisteluvaiheessa valtiovarainministeriön kanssa käytyjen keskustelujen perusteella perusteet säännöksen käyttöönotolle olivat tiedossa perusteluineen vain poliisihallinnon osalta ja parhaimpana ratkaisuna pidettiin säännöksen kirjoittamista hallinnonalan erillislakiin. Valtion virkamieslain muutoksenhakua koskevat säännökset kirjoitettiin siten, että ne mahdollistavat myös muiden virkamiesryhmien osalta vastaavan muutoksenhakutien käyttämisen. Virkamiestä on aina kuultava ennen kuin päätös virantoimituksesta erottamisesta tehdään. Luottamusmiehen ja pääluottamusmiehen kuulemista koskeva säännös muotoiltiin valtion virkamiesasetuksen 43 §:ssä säädettyä vastaavasti.

Useassa lausunnossa todettiin, että vuoden vireillepanoaika on kohtuuttoman pitkä. Tältä osin säännöstä on tarpeen muuttaa siten, että aika lyhennetään esimerkiksi kolmeksi kuukaudeksi.

Sisäasiainministeriön ehdotus: Esitettyä 15 a §:n toisen momentin kolmatta lausetta täsmennetään seuraavasti: Virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee panna virantoi-

mituksesta erottaminen vireille viimeistään *kolmen kuukauden* kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen.

Muuta

Lait on ehdotettu tuleviksi voimaan 1.9.2006. Poliisin hallinnosta annetun lain osalta täytäntöönpanotoimiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa. Myös muu voimaantuloajankohta on esitettyjen muutosten kannalta mahdollinen.

Ylitarkastaja

Riitta Aulanko

HE 4/2006 laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion vkkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

Professori Heikki Rulla

5.4.2006

Hallintovaliokunnalle

Esitän hallituksen esityksestä 4/2006 laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta kunnioittavasti seuraavan.

Ilmoitusvelvollisuus ja päätösvallan pidättäminen (4a §, 5a §)

Oikeudellisessa mielessä keskeinen kysymys sääntelyehdotuksessa on päätösvallan pidättäminen, joka tekee poikkeuksen viranomaisten välisistä asteellisista toimivaltasuhteista. Suomen oikeusjärjestyksessä on vanhastaan pidetty selvänä, ettei ylempi viranomainen voi yksittäistapauksessa puuttua alemman viranomaisen toimivaltaan kuuluvaan asiaan.¹ Nykyisessä perustuslaissa kielto on johdettavissa lähinnä 2 §:n 3 momentin lainalaisuusperiaatteesta, 21 §:n oikeusturvasäännöksestä ja valtionhallinnon rakennetta koskevasta 119 §:stä. Kiellosta voidaan kuitenkin eräin edellytyksin poiketa lakiin otettavalla täsmällisellä säännöksellä.

Tarkoituksena on, että ehdotettu sääntely ei heikennä ihmisten oikeusturvaa. Ilmoitettavia asioita olisivat ainoastaan hallinnon sisäiset asiat eli sellaiset, jotka eivät

¹ Jaakko Uotila: *Päätösvallan siirtäminen Suomen valtionhallinnossa* (1963) s. 89-90; Olli Mäenpää: *Keskusviraston asema valtionhallinnossa* (1979) s. 267-82.

välittömästi vaikuta hallinnon ulkopuolisten ihmisten asemaan. Vastaavasti tällaisissa asioissa tehtävät päätökset eivät olisi valituskelpoisia, eikä niistä olisi valitusoikeutta. Rajanveto hallinnon sisäisten ja muiden asioiden välillä on tosin häilyvä, mutta joka tapauksessa ehdotuksessa mainitut suunnitelmat ovat tyypillisiä hallinnon sisäisiä asioita. Olosuhteiden muutos ei missään tapauksessa voisi sellaisenaan olla valituksen kohteena. Näin ollen ehdotuksella ei ole oikeusturvaa välittömästi kaventavaa vaikutusta.

Ilmoitusvelvollisuuden alkamisen ajankohta on jäänyt ehdotuksessa hieman epämääräiseksi. Tarkoituksena lienee, että ilmoitus on tehtävä ainoastaan sellaisesta melko pitkälle valmistellusta suunnitelmasta, joka on kirjattavissa asiakirjan muotoon ja voi olla asiassa tehtävän päätöksen pohjana.

Ehdotetussa 4a §:n käsitteitä viranomainen ja virkamies ei ole käytetty johdonmukaisesti. Ensimmäisessä virkkeessä mainitut poliisin ylijohdoja sen alaiset yksiköt ovat viranomaisia. Toisessa virkkeessä mainitut poliisiylijohtaja ja muut poliisin henkilöstöön kuuluvat ovat puolestaan virkamiehiä. Muualla laissa poliisin hallinnosta toimivallanjaon sääntely pohjautuu kokonaisuudessaan viranomaisorganisaatioon. Sen vuoksi saattaisi olla perusteltua kirjoittaa toinen virka viranomaispohjaisesti: "Poliisin ylijohdo voi... asian, joka on säädetty sen alaisen yksikön ratkaistavaksi." Tällöin asian ylijohdossa ratkaiseva virkamies määräytyisi ylijohdon sisäisen työnjaon mukaisesti.

Ehdotuksen valossa ei ole täysin selvää, mitä tarkoitetaan poliisin ylijohdon alaisilla yksiköillä. Ilmeisesti niitä eivät olisi kaikki poliisihallinnon yksiköt, kuten myös paikallishallinnon yksiköt, vaan ainoastaan läänin poliisin lääninjohdot ja poliisin valtakunnalliset yksiköt. Sanamuodon mukaan tulkittuna paikallishallinnon yksikön on tehtävä ilmoitus pelkästään lääninjohdolle. Viimeksi mainittu ilmoitus olisi puhtaasti informatiivinen, koska lääninjohdo ei voisi sen perusteella ottaa asiaa ratkaistavakseen.

Sanamuodon valossa jää kuitenkin epäselväksi, onko lääninjohdolla velvollisuus heti ilmoittaa ylijohdolle alaisensa yksikön ilmoittamasta suunnitelmasta tai olosuhteiden muutoksesta. Sanamuoto viittaa selvästi siihen suuntaan, että velvollisuutta ei ole ("... suunnitelmastaan ...") ja että lääninjohdon velvollisuus rajoittuu pelkästään sen omiin suunnitelmiin, joihin alaisten yksikköjen suunnitelmat ovat ehkä vaikuttaneet.

Suunnitelmissa on usein kyse asioista, jotka kuuluvat henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn piiriin. Yhteistoimintal:n mukainen neuvotteluvelvollisuus ja muut velvoitteet kuulunevat ilmoituksen tekeväälle viranomaiselle, mutta ne voivat eräissä tilanteissa kuulua myös poliisiylijohtolle tai lääninjohdolle. Asiaa ei ole säännelty ehdotuksessa.

Poliisin tietotekniikkakeskus (13 §)

Pykälän kolmanteen momenttiin olisi aihetta PL 124 §:n mukaisesti lisätä sanat "lailla tai lain nojalla" ("Jos julkinen hallintotehtävä on *lailla tai lain nojalla* annettu ...").

Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen (15a §)

Ehdotettu sääntely merkitsee osittaista paluuta virkamiesoikeudelliseen kurinpitäjärjestelmään, josta luovuttiin v:n 1994 valtion virkamieslaissa. Sen mukainen kujallinen varoitus ei muodollisesti ottaen ole kurinpitotoimi vaan työnjohdollinen toimenpide. Jäljempänä esitettävistä syistä olisi aihetta harkita luopumista sanan kurinpitörangaistus käyttämisestä.

Määräaikaisen virantoimituksesta erottamisen edellytyksenä on, että virkamies toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä. Teon tunnusmerkistö on melko avoin,

vaikka moitittava teko osoitetaankin laissa säädettyjen virkavelvollisuuksien kautta. Työ- ja virkamiesoikeudellisissa sääntelyissä melko avoimia irtisanomis- ja purkamisperusteiden sääntelyitä on pidetty PL 18.2 §:n vaatimukset² täyttävinä (TyösopimusL 7:1, 8:1; VirkamL 25.2 §, 33 §; KViranhaltijaL 35 §, 4§ §). Kurinpitorangaistuksena määräaikainen virantoimituksesta erottaminen saattaa perus- ja ihmisoikeusasiaan rikosoikeudelliseen asiaan.³ Tällöin tunnusmerkistöä olisi ehkä tarkasteltava ainakin jossakin määrin myös rikosoikeudelliselta kannalta.

Kurinpitorangaistuksen mahdollinen rirstastuminen rikosoikeudelliseen rangaistukseen ilirnisoiikeussopimuksen 6 artiklan tarkoittamassa mielessä asettaisi myös menettelylle lisävaatimuksia. Virkamieslautakunnassa käsittely on lähtökohtaisesti hallintomenettelyä ja siten kirjallista. Tosin lautakunta voi toimittaa suullisen käsittelyn (VirkamL 51 §). Rikosprosessiin rinnastuvassa kurinpitoasiassa käsittelyn olisi oltava lähes aina suullinen ainakin, mikäli oikaisuvaatimuksen tehnyt virkamies vaatii suullista käsittelyä. Tämä taas hidastaisi menettelyä melkoisesti. Menettelyn rinnastuminen rikosprosessiin saataisi vaikuttaa myös muulla tavoin menettelyyn.

Ihmisoikeustuomioistuimen mlkmtakäytännössä rajaus "rikossyyteasian" ja "civil rights-tyyppisen hallinnollisen asian" välillä on tehty ensi sijassa seuraamuksen tosiasiallisen luonteen valossa. Ehdotetussa säännöksessä määräaikainen virantoimituksesta erottaminen olisi ehkä mahdollista muotoilla niin, että kyse on luonteeltaan irtisanomista lievemmästä virkamiesoikeudellisesta toimenpiteestä eikä kurinpitorangaistuksesta. Tällöin määrääjäksi erottaminen voisi rinnastua pikemminkin hallinnolliseen civil rights-tyyppiseen riita-asiaan, ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan tarkoittamassa mielessä, kuten irtisanomisasiat pääosin rinnastuvat.⁴ Kotimaisessa oikeudessa virkamiehen oikeussuoja ei kuitenkaan suoraan rakennu ihmisoikeussopimuksen konstruktioiden varaan, koska PL 21 §:n edellyttää, että virkamies saa hyväkseen kaikissa irtisanomis- ja purkamistilanteissa ja myös määräaikaisen erottamisen tilanteessa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet.

Vakiintuneen mlkinnan mukaan virkamieslautakunta tai korkein hallinto-oikeus ei voi muuttaa viranomaisen päätöstä lievemmäksi, esimerkiksi purkamista irtisanomiseksi tai irtisanomista varoitukseksi.⁵ Ehdotetun 15a §:n muotoilu kuitenkin viittaa siihen, että tällainen muuttamisvalta varoitukseksi ehkä on. Tältä osin pykälä kaippaa täsmennystä.

Viranomaisen on pantava virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun se sai tiedon erottamisen ehkä mahdollistavasta seikasta. Irtisanomisasioissa ja käytännössä myös varoitusasioissa noudatetaan kohtuullista aikaa (VirkamL 25.3 §), joka on oikeuskäytännön mukaan enintään noin kahden kuukauden aika. Purkamisasiassa aika on kaksi viikkoa tiedoksisaannista. Ehdotettu varsin pitkä aika on ilmeisesti suhteellisuusperiaatteen vastainen, kun otetaan huomioon virkamiehen oikeussuojaan liittyvät näkökohdat.

Heikki Kulia
Hallinto-oikeuden professori

² PL 18.3 §: Ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä.

³ Euroopan ihmisoikeustuomioistuin Engel ja muut v. Alankomaat, 8.6.1976; Pellonpää: Euroopan ihmisoikeussopimus (2005) s. 384-92.

⁴ Koskinen & Kulia: Virkamiesoikeuden perusteet (2005) s. 309-12.

⁵ Vrt. toisin suhteessa purkaminen - irtisanominen L kunnallisesta viranhaltijasta 51 §.

HE 4/2006 vp

Kaarlo Tuori

HALLINTOVALIOKUNNALLE

Esitän kunnioittaen seuraavan lausunnon, joka koskee hallituksen esitystä laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 4/2006 vp).

Hallitus ehdottaa lakiin poliisihallinnosta lisättäväksi säännöksiä, jotka koskevat poliisin ylijohdon ja lääninjohdon ohjaustoimivaltaa sisäisessä hallinnossa. Poliisiorganisaatiolle on muiden valtion turvallisuusorganisaatioiden tavoin pidetty ominaisena muuta hallintoa kiinteämpiä ohjaus- ja valvontasuhteita; erityisesti varhaisemmassa kirjallisuudessa puhuttiin käskynalaisuussuhteesta erotuksena muualla hallinnossa vallitsevista alaisuussuhteista. Tällöin huomion kohteena oli kuitenkin turvallisuusorganisaatioiden varsinainen toiminta, se, mistä nykyisin on tapana käyttää nimitystä toiminnallinen johtaminen. Nyt ehdotetut säännökset eivät koske toiminnallista vaan hallinnollista johtamista. On kuitenkin syytä yhtyä perusteluissa (s. 3) esitettyyn käsitykseen, jonka mukaan hallinnollisen ja toiminnallisen johtamisen välille ei voida vetää tiukkaa rajaa. Ne poliisitoiminnan erityispiirteet, jotka perustelevat normaalia kiinteämpiä toiminnallisia johtosuhteita, ovat merkityksellisiä myös hallinnollisten johtosuhteiden järjestämisessä. Siksi sen tyyppisiä erityissäännöksiä, joita nyt ehdotetaan lain 4a ja 5a §:ään, voi pitää yleisesti ottaen perusteltuina. Joitakin reunahuomautuksia säännösehdotuksiin on kuitenkin syytä tehdä.

Ensinnäkin voi kysyä, onko tarkoituksenmukaista rajoittaa poliisin ylijohdon pidätysoikeutta ehdotetun kaltaisella, yksittäistapauksissa mahdollisesti tulkinnallisia

vaikeuksia aiheuttavalla säännöksellä. Eikö pidätysoikeudesta voitaisi säätää yleisellä säännöksellä siten kuin rajavartiolaitoksen ja vankeinhoitolaitoksen kohdalla on tehty? Ilmoitusvelvollisuuttakin koskevien säännösten ongelmana on niiden tulkinnanvaraisuus. Säännösten tarpeellisuutta voi myös epäillä: voidaan näet katsoa, että alaisten tulee ylipäättään informoida esimiehiään esimerkiksi "olosuhteiden muutoksesta, jolla voi olla laatunsa tai laajuutensa vuoksi merkittävää vaikutusta poliisin ylijohdon yksikön tulostavoitteiden ja toimintalinjojen toteutumiseen".

Hallitus ehdottaa lakiin lisättäväksi myös säännöksiä kurinpitomenettelystä, jossa poliisimies voitaisiin erottaa virantoimituksesta määräajaksi, vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi. Näin poliisimiesten kohdalla palattaisiin ennen vuotta 1988 vallinneeseen tilanteeseen: tuolloin voimaan tulleella valtion virkamieslaillahan kumottiin aiemmin noudatettavana ollut kurinpitomenettely, jossa yhtenä vaihtoehtoisena seuraamuksena oli virantoimituksesta erottaminen määräajaksi. Poliisimiesten kohdalla aiempaan oikeustilaan palaamiselle on osoitettavissa erityisperustelu, johon esityksessä (s. 5) viitataan. Poliisimiehiltä edellytetään poikkeuksellisesti käyttäytyvän myös yksityiselämässään siten, että käyttäytyminen ei ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon (PoliisiL 9c §). Seuraamuksena tämän virkavelvollisuuden rikkomisesta voi valtion virkamieslain mukaan olla vain varoitus tai irtisanominen. Poliisin virkavelvollisuuksien erityinen, yksityiselämäänkin ulottuva luonne edellyttää muitakin vaihtoehtoja. Hallituksen säännösehdotukset takaavat asianmukaisella, perustuslain 21 §:n vaatimalla tavalla sekä etukäteen että jälkikäteen vaikuttavan oikeusturvan. En näet lakiehdotuksissa myöskään muita valtiosääntöoikeudellisia ongelmia.

Heimolassa 5.4.2006

Kaarlo Tuori

HE 4/2006 vp
Seppo Koskinen
työ- ja sosiaali oikeuden professori
(sisältää virkamiesoikeuden) Lapin
yliopisto

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Pyydettyinä lausuntona Hallituksen esityksestä Eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta esitän kunnioittaen seuraavan.

Lausunnossani kiinnitän huomiota kahteen seikkaan; Poliisin ohjaukseen ja määräaikaiseen virantoimituksesta erottamiseen.

1. Poliisin ohjaus

Ehdotettuun 4 a §:än sisältyy muutamia vaikeasti tulkittavissa olevia ilmaisuja, jotka eivät selviä edes hallituksen esityksen perusteella. Ehdotetun säännöksen mukaan "Poliisin ylijohdon alaisen yksikön on ilmoitettava poliisin ylijohdolle sellaisesta suunnitelmastaan hallinnon sisäisestä ratkaisusta tai olosuhteiden muutoksesta, jolla voi olla laatunsa tai laajuutensa vuoksi merkittävää vaikutusta poliisin ylijohdon hyväksymien yksikön tulostavoitteiden ja toimintalinjojen toteutumiseen".

Säännös on sikäli merkittävä, että siinä, samoin kuin ehdotetussa 5 a §:ssä, luodaan velvoite ilmoittaa alhaalta ylöspäin toiminnan kannalta keskeisistä asioista. Jotta tällainen nykyiseen tulosohjaukseen kiistatta kuuluva velvollisuus toimisi halutulla tavalla, sen pitäisi olla riittävän selkeä. Tulosohjausta koskeville normeille on tyypillistä yleisyys, mutta käytettyjen ilmaisujen ei tule olla liian tai häiritsevän avoimia.

Esillä olevassa 4 a §:ssä kiinnittää huomiota ensinnäkin siinä käytetty olosuhteiden muutos -käsite. Hallituksen esityksessä (s. 3) käytetään tältä osin ilmaisua "toimintaympäristön muutos". Perusteluissa käytetty ilmaus on ongelmallinen sikäli, että toimintaympäristön muutokset lienevät ennemmin asioita, joista ylemmän johdon tulisi ilmoittaa alemmalle yksikölle. Alemman yksikön tehtäviin voisi kuulua ilmoittaa sellaisista asioista, jotka vaikuttavat olosuhteiden muutoksena kyseisellä alemmalla tasolla. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi kuormittavuuden lisääntyminen vähäisten resurssien johdosta, työilmapiirin heikentyminen taikka teknisenä asiana esimerkiksi tietokonejärjestelmien toimintakyvyn tai yhteensopivuuden heikentyminen muualla tapahtuneen teknisen kehityksen johdosta.

Valiokunnan olisi syytä selvittää hallituksen esityksen lausumaa tältä osin edellä mainituilla tai niiden kaltaisilla konkreetisoinneilla.

Säännösehdoituksessa (4 a §) käytetään myös ilmaisua "toimintalinjojen" toteutumiseen. Tältä osin on syytä huomata, että tätä ilmaisua ei ole ehdotuksen 5 a §:ssä. Tätäkään asiaa ei hallituksen esityksessä selvitetä. Jotta säännös toimisi käytännössä, ylijohdon on riittävän yksityiskohtaisesti tulostavoitteiden lisäksi selvitettävä myös toimintalinjat alaiselle yksikölleen. Valtionhallinnossa on tällaista toimintaa jonkin verran harjoitettu, mutta kovin tarkkasisältöisinä ei "toimintalinjoja" voida valtionhallinnon

osalta ainakaan yleensä pitää. Jotta alemmalle tasolle asetettu velvoite tältä osin toimisi, pitäisi velvoite selvittää toimintalinjat olla nimenomaisena velvollisuutena myös poliisin ylijohdolla.

Ehdotuksen 4 a §:ssä on selkeästi kaksi eri asiaa säännöksen otsikostakin ilmenevällä tavalla. Nämä kaksi asiaa olisi tarkoituksenmukaista erottaa omiksi momenteikseen. Ehdotuksen viimeisessä virkkeessä käytetään ilmaisua "edellä tarkoitetun hallinnon sisäisen asian". Koska kyse on vasta suunnitteluvaiheessa olevasta asiasta, päätösvallan pidättäjä joutunee tällaisessa tilanteessa huolehtimaan asian suunnittelusta (todennäköisesti yhteistyössä ylijohdon alaisen yksikön kanssa), jos kyseistä asiaa ei hetimiten hylätä.

2. Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen

Yleisesti

Määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskevilla säännöksillä pyritään yksityiskohtaistamaan seuraamusjärjestelmää. Kyse ei ole "Tcurinpitovallan" uudesta säätämisestä, vaan siitä, että joistakin teoista varoitus saattaa olla liian lievä seuraamus ja erottaminen liian ankara. Koskaan ei päästä eikä ole tarkoituksenmukaista päästä siihen, että kutakin tekoryhmää vastaisi oma seuraamuksensa Poliiseja koskevan oikeuskäytännön perusteella nyt esitetty uudistus on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen.

Erytinen ongelma tässä yhteydessä on "vain" se, miksi tätä muutosta ei samalla uloteta muihinkin virkamiehiin, koska sama problematiikka vaikuttaa kaikkien virkamiesten kohdalla. Mitään perusteita ei liene sille, etteikö sama uudistus voitaisi toteuttaa myös työntekijöiden kohdalla. Työsopimuslain uudistamisen yhteydessä vuonna 2001 poistettiin mahdollisuus lomauttaa kurinpidollisilla syillä. Tämän uudistuksen yksi keskeinen tavoite oli se, että työttömyysturva myönnettäessä voitaisiin lähteä siitä, että lomauttaminen on tapahtunut taloudellisilla tai tuotannollisilla perusteilla. Työsopimuslain uudistus johti kuitenkin henkilökohtaisten päättämisperusteiden osalta siihen, että laissa ei enää ole varoituksen ja irtisanomisen välille sijoitettavaa seuraamusta. Käytännössä kuitenkin näin edelleen tehdään, koska määräaikainen erottaminen on usein myös työntekijöiden kohdalla tarkoituksenmukainen ratkaisu.

Valiokunta voisi kiinnittää huomiota siihen, että määräaikaisen virantoimituksesta erottamisen käyttömahdollisuudet tulee arvioida virkamiesten yhteydessä yleisesti sekä tasapuolisen kohtelun periaatteen johdosta myös työntekijöiden osalta.

Konkreettisesti

Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen on mahdollista, jos poliisimies toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, eikä varoitusta ole pidettävä riittävänä. Ehdotettu 15 a §:n 1 momentin säännös jättää avoimeksi sen, onko määräaikainen erottaminen mahdollista lievempänä seuraamuksena irtisanomisperusteiden vallitessa. Hallituksen esityksen mukaan määräaikainen erottaminen on tarkoitettu varoituksen ja erottamisen väliin sijoitettavaksi seuraamukseksi. Hyväksyttävää silti on se, että myös julkinen työnantaja käyttää ankaramman seuraamuksen sijasta lievempää, mikäli tälle on hyväksyttävä syy.

Virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee ehdotuksen 15 a §:n 2 momentin mukaan panna virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun viranomaisen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen. Käytännössä viranomaiset ovat usein odottaneet asian virallista ratkeamista (esimerkiksi oikeudenkäynnin

lopputulosta) ennen kuin ovat ryhtyneet asian vaatimiin toimenpiteisiin. Tällainen menettely on ollut hyväksyttävää silloin, kun kyse on ollut erottamisesta. Määräaikaisen erottamisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista asettaa viranomaiselle toimimisaika. Tämän ajan tulisi olla mahdollisimman lyhyt, jotta määräaikainen erottaminen vastaisi tarkoitustaan. Kyseinen aika voisi olla esimerkiksi puoli vuotta ehdotetun vuoden sijaan.

Jos virantoimituksesta erottaminen asian laadun vuoksi on saatettava voimaan välittömästi, virkamiestä ei ehdotuksen 15 a §:n 3 momentin mukaan tarvitse kuulla. Asianomaisen kuuleminen on kuitenkin siinä määrin keskeinen periaate, että tällainen kuuleminen olisi kyseisessä tilanteessa järjestettävä niin pian kuin mahdollista.

Määräaikaista erottamista koskeva valitusmahdollisuus säädetään valtion virkamieslakiin ehdotetussa uudessa 53 §:n 2 momentissa. Tältä osin on syytä huomata, että jos poliisimies siirretään säännösten vastaisesti muihin työtehtäviin palkkauksensa (taloudelliset etuutensa) säilyttäen, asiaa ei voida käsitellä vkkarnieslautakunnassa eikä myöskään hallintotuomioistuimessa. Tämä on kiistaton epäkohta.

Littoinen
30.3.2006

Seppo Koskinen
työ- ja sosiaali oikeuden professori

ZK PAR DIA

y

30.3.2006

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö asiassa HE 4/2006 päiväys 13.3.2006

Palkansaajajärjestö Pardia lausuu seuraavaa:

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyynnön johdosta viittaamme Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n antamaan lausuntoon, mikä ohessa liitteenä omana tiedostonaan.

Palkansaajajärjestö Pardian psta

Päivi Järvinen
asiames

Palkansaajajärjestö
Pardia ry
Löntagarorganisatione
n Pardia rf

Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki
Banroästargatan 11 00520 Helsingfors

Puhelin Telefon 075 324 7500
+358 75 324 7500 Faksi Fax 075 324 7575
+358 75 324 7575

Sähköposti E-mail
etummissiikunimi@pardia.fi
fSrmrn.efternamn@pardia.fi
www.pardia.fi

SUOMEN
Poliisijärjestöjen Liitto ry
LIITTO

Asia ja lausunnonantaja: HE 4/2006, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Helsinki
20.03.2006 Dnro
47/12/2006

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta.

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö asiassa HE 4/2006, päiväys: 13.3.2006.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n lausunto:

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyynnön johdosta Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry lausuu kunnioittaen seuraavaa:

1. Poliisin tekniikkakeskuksen ja Poliisia tietohallintokeskuksen nimien muuttaminen

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävänä on nimensä mukaisesti huolehtia ensisijaisesti poliisin tekniseen välineistöön liittyvistä asioista luonnoksessa kuvatulla tavalla. Tämän tulee jatkossakin olla kyseisen palvelun ensisijainen tehtävä.

Poliisin tekniikkakeskuksen

tietohallintokeskuksen

Asiakaspiirin voidaan ennustaa kasvavan toiminnan laajentuessa jatkossa kahdelle uudelle paikkakunnalle, **Kouvolaan** ja Kuopioon. Kasvava volyymi tulee osaltaan mitä ilmeisimmin hyödyntämään myös poliisiorganisaatiota. Yhdessä muiden viranomaisten kanssa suoritettava motekkehittäminen, kilpailuttaminen ja hankinta säästävät kustannuksia.

Esityksen mukaan uusi Turvallisuusalan tekniikkakeskus tulisi palvelemaan lähinnä viranomaisia. Tästä johtuen ehdotamme, että nimi olisi Valtion Turvallisuusalan tekniikkakeskus. Tällä tavalla se erottuisi selvästi kasvavan yksityissektorin turvallisuustoimijoista. Nimen statusarvo olisi **niin** ikään korkeampi. Nimi ei estäisi tarjoamasta palveluja myös kunta-alan toimijoille, esimerkiksi pelastuslaitoksille. Lisäksi tulee muistaa se, että pelastustoimi siirtynee jossakin vaiheessa valtion hoidettavaksi.

Sama esitys koskisi soveltuvin osin myös Turvallisuusalan tietohallintokeskusta, jonka nimeksi ehdotamme Valtion turvallisuusalan tietohallintokeskusta.

Molempien keskusten toiminnassa tulee varmistaa se, että ne säilyttävät ehdottoman valmiuden turvata ensisijaisesti poliisin tekninen välineistö myös kriisitilanteissa.

Edellä lausutun perusteella Liitto ei pidä ehdotettua muutosta poliisin hallintolakiin perusteltuna eikä tarkoituksenmukaisena. Olemassa olevat keinot tulee katsoa riittäviksi ja taiteen vaatiessa tulisi ensisijaisesti niiden käyttöä kehittää ja selkeyttää. Nykyisen lain 24 § mahdollistaa reagoinnin virkamiehen sellaiseen moitittavaan käyttäytymiseen, joka ei ole 25 tai 26 §:n mukainen irtisanomisperuste. Näissä tapauksissa virkamiehelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Huomion arvoisia on myös se, että huomautuksen antaminen on edelleen nykyisen lain mukaan mahdollisia, vaikka siitä ei ole laissa nimenomaista säännöstä.

Kunnioitavasti

SUOMEN POLIISIJÄRJESTÖJEN LIITTO

Yrjö
Suhonen
puheenjohtaja
Riia
Karimäki
OTK

Hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 4/2006)

Ilmoitusvelvollisuus ja päätösvallan pidättäminen (4 a ja 5 a §)

Ehdotettu säännös liittyy perustelujen mukaan poliisi toimintavalmiuden ylläpitämiseen myös odottamattomissa poikkeustapauksissa (s. 3-4). Se voisi liittyä esimerkiksi tilanteisiin, joissa alaisen yksikön on sopeutettava toimintansa käytettävissä oleviin määrärahoihin.

Uuden sääntelyn tarpeellisuus jää jossain määrin epäselväksi. Yksikön toiminnan sopeuttaminen käytettävissä oleviin määrärahoihin kuuluu yleensä yksikön johdon virkavelvollisuuksiin, ja sitä koskeva lakisääteinen raportointivelvollisuus voi siten olla ylimitoitettua. Vaikka poliisiorganisaation yhtenäinen toiminta on mitä tärkein tavoite, vaikuttaa myös erikoiselta, että sitä varten pitäisi perustaa erityinen lakisääteinen ilmoitus- ja pidätysmenettely. Tämä poikkeaa olennaisesti julkishallinnon tulosjohtamisen perusteista, joiden mukaan hallinnonalan ylin johto tavoitteista sopimalla ja määrärahoja osoittamalla huolehtii ja samalla vastaa siitä, että yhtenäiset tavoitteet voidaan saavuttaa koko poliisiorganisaatiossa. Ongelmatilanteiden luonteva ennakointi ja ratkaisu perustuvat siten ensisijaisesti toimivaan johtamismenettelyyn eikä lakisääteiseen raportointiin.

Ehdotetunlainen erityissääntely on joka tapauksessa mahdollista haluttaessa toteuttaa nimenomaisella lain säännöksellä. Kun ratkaisuvallan pidätysmahdollisuus rajoittuu vain hallinnon sisäisiin ratkaisuihin, siihen ei liity myöskään ongelmallisia piirteitä kansalaisten oikeusturvan tai päätöksenteon ennakoitavuuden kannalta.

Poliisin tekniikkakeskuksen palvelutehtävien laajentaminen (13 §)

Ehdotuksen mukaan Poliisin tekniikkakeskus voi tuottaa palveluja myös muille turvallisuusviranomaisille ja vastaavaa julkista hallintotehtävää hoitaville tahoille. Perustelujen (s. 4) mukaan näin olisi saavutettavissa huomattavia säästöjä ja yhteistoimintaetuja, joten tehtävälaajennus on aiheellinen. Keskuksen tehtävien laajentamiselle ehdotetulla laajentamisella on luonnollisesti noudatettava kilpailua ja julkisia hankintoja koskevia säännöksiä, sikäli kuin ne tulevat sovellettavaksi tehtävän hoitamiseen.

Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen (15 a §)

Virantoimituksesta erottaminen on tarkoitettu monipuolistamaan reaktiomahdollisuuksia poliisimiehen toimiessa moitittavasti virantoimituksessa. Tällaisena puuttumismahdollisuuksia joustavoittavana seuraamuksena sitä voidaan pitää perusteltuna. Nykyinen lainsäädäntö voi nimittäin aiheettomasti johtaa suoraviivaiseen irtisanomismenettelyyn vireillepanoon myös sellaisissa tilanteissa, joissa irtisanomista lievempi seuraamus vastaisi paremmin virkavirheen vakavuutta ja olisi samalla oikeassa suhteessa virheen tai laiminlyönnin moitittavuusasteeseen. Määräaikainen erottaminen olisi tällöin asianmukainen ja yleisön luottamusta ylläpitävä tapa puuttua tehokkaasti vähemmän moitittavaan virkavirheeseen. Erottamismenettelyllä voidaan arvioida

olevan myös riittävää ennaltaestävää vaikutusta tällaisissa tilanteissa, etenkin kun siihen liittyy aina palkanmaksun keskeyttäminen.

Virantoimituksesta erottamista tarkoittava menettely olisi 15 a §:n 2 momentin mukaan pantava vireille viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun viranomaisen sai tiedon mahdollisesta erottamisperusteesta. Vuoden määräaika voidaan arvioida kohtuuttoman pitkäksi poliisimiehen kannalta, eikä näin pitkä puuttumisaika ole omiaan myöskään vahvistamaan luottamusta siihen, että asia käsitellään ilman aiheetonta viivytystä siten kuin hallintolain 23 § edellyttää. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että virkamieslain 25 §:n 3 momentin irtisanomiseen on ryhdyttävä "kohtuullisen ajan kuluessa" siitä, kun viranomaisen sai tiedon virkamiehen moitittavasta menettelystä. Kohtuullisena on tältä osin pidetty yleensä paria tai muutamaa viikkoa. Vastaavasti olisi paikallaan edellyttää 15 a §:n 2 momentin säännöksessä, että virantoimituksesta erottaminen on pantava vireille joko *kohtuullisen ajan kuluessa* tai esimerkiksi (enintään) *kuukauden kuluessa* siitä, kun erottamisperuste tuli viranomaisen tietoon.

Virantoimituksesta erottaminen on 15 a §:n 1 momentissa määritelty kurinpitorangeistukseksi. Tämä merkitsisi perusteetonta paluuta kurinpitomenettelyyn, josta valtion virkamieslakia säädettäessä nimenomaan pyrittiin luopumaan (HE 291/1993 vp, HaVM 5/1994 vp). Virantoimituksesta erottamisen määrittely ehdotetulla tavalla kurinpitorangeistukseksi ei myöskään ole lakiteknisesti mitenkään välttämätöntä. Siihen ei ole erityisen vahvoja virkamiesoikeudellisia perusteita, koska rankaisuvallian käyttö soveltuu huonosti hallinnollisen päätösvallan käyttötavaksi. Mainituista syistä säännös on mahdollista muotoilla myös esimerkiksi niin, että *Poliisimies, joka voidaan määrätä virantoimituksesta erotettavaksi vähintään ...*

Lakiesityksen perusteluissa määräaikainen erottaminen kytketään korostetusti poliisimiehen toimintaan vapaa-aikanaan. Onkin selvää, että erottamista voidaan käyttää myös poliisimiehen toimiessa vastoin virkavelvollisuuksiaan varsinaisen virantoimituksen ulkopuolella, esimerkiksi poliisimiehen syyllistyessä vapaa-aikanaan lievään rattijuopumukseen. Virkavelvollisuuksien ulottaminen poliisiin vapaa-aikaan perustuu tarpeeseen turvata poliisin toiminnan luotettavuuteen kohdistuvat erityiset vaatimukset. Sitä puoivat myös poliisin vapaa-aikaan ulottuvat toimivaltuudet ja -velvollisuudet poliisilain 9§:n perusteella. Tällaiselle virkavelvollisuuksien ulottamiselle poliisimiehen yksityiselämään on siten hyväksyttävät ja painavat perusteet (ks. myös PeVL 11/2005 vp), ja myös tällaisten virkavelvollisuuksien vastaiseen menettelyyn voidaan kohdistaa ehdotetunlainen seuraamus.

Erottamissäännöksen keskeistä soveltamisaluetta voinee kuitenkin olla myös poliisimiehen toiminta varsinaisessa virkatehtävien suorittamisessa, jos virkavelvollisuuksien vastainen menettely on lievää. Kuten perusteluissa todetaan, on kuitenkin oletettavaa, että säännöksen soveltamistarve jää joka tapauksessa suppeaksi.

KONKURRE KILPAILUVIRASTO

LAUSUNTO Dnro
295/72/06
HE 4/2006
4.4.2006

up 1A85 1 (2)

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

POLIISIN TEKNIKKAKESKUKSEN TOIMIALAN LAAJENTAMINEN

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämääritystä laajennettaisiin esityksen mukaan siten, että myös muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita poliisin tekniikkakeskukselta (myöhemmin PTK). Näin voitaisiin saavuttaa eri viranomaisissa säästöjä päällekkäisiä toimintamenoja karsimalla. Muita turvallisuusviranomaisia olisivat mm. sisäasiainministeriön hallinnonalalta rajavartiolaitos, valtiovarainministeriön hallinnonalalta tullilaitos, oikeusministeriön hallinnonalalta vankeinhoitolaitos sekä puolustusministeriön hallinnonalalta puolustusvoimat.

PTK:n mahdolliset kilpailua rajoittavat toimintatavat asekaupassa olivat Kilpailuviraston selvitetävänä virastoon v. 2004 tulleen toimenpidepyynnön johdosta. Selvityksestä ilmeni, että kaikki edellä mainitut turvallisuusviranomaiset olivat jo 2004 PTK:n asiakkaita. Tosin noin 90 prosenttia PTK:n tuotteista ja palveluista meni poliisihallinnon käyttöön. Asiaa koskevassa päätöksessään (Dnro 1093/61/04) Kilpailuvirasto totesi, ettei PTK poliisihallinnon ulkopuolisessa ampuma-aseiden ja patruunoiden myynnissä ole alan yritysten kilpailija. Tämä johtuu siitä, että ampuma-aselaki kieltää PTK:lta poliisihallinnon ulkopuolisen myynnin.

Samassa yhteydessä Kilpailuvirasto totesi, että PTK:n organisaation

uudistaminen, liikelaitostaminen tai yhtiöittäminen, voi tulla kilpailunäkö-kohtien johdosta kuitenkin ajankohtaiseksi, mikäli sen ulkopuolisille markkinoille suuntautuva myynti laajentuu merkittävästi. Tämä johtuu siitä, että nettobudjetoidun viraston toiminta ulospäin ei ole kilpailijoille riittävän läpinäkyvää, mistä aiheutuu ristiinsubventio- ja alihinnoitteluepäilyjä. Lisäksi kilpailuneutraliteetti ei toteudu mm. verotuksen ja vakuuksien osalta. Esitystä laadittaessa ei vielä ole osattu arvioida missä määrin PTK:n liikevaihto (19,9 milj. euroa v. 2004) kasvaa uuden lainsäädännön mahdollistamana. Potentiaalia myynnin lisäämiseen poliisihallinnon ulkopuolelle mitä ilmeisimmin on. Markkinahäiriöiden syntyä on kuitenkin omiaan rajaamaan se, että PTK:n tehtäväkenttää laajennettaisiin pääasiassa vain viranomaissektorille. Yksityinen sektori tulisi kyseeseen vain silloin, kun se suorittaa julkista hallintotehtävää. Tällöinkin myynti rajattaisiin ilmeisesti julkisen tehtävän suorittamisessa tarvittaviin turvatuotteisiin.

Edellä olevan perusteella Kilpailuvirasto ei katso tässä vaiheessa tarpeelliseksi ryhtyä aloitteellisiin toimiin PTK:n organisaation uudistamiseksi. Osaltaan PTK:n toiminnan

läpinäkyvyyttä parantaa valtion maksuperustelain vaatimukset hinnoitella markkinasuoritteet täyskattaisesti. Valtiokonttori julkistaa

Postiosoite
PL 332
00531
HELSINKI
Käyntiosoite
Pitkänsil-
lanranta 3
00530
HELSINKI
Puhelin ja
faksi
(09) 73141
(09) 7314
3335

Sähköposti
ja www
kirjaamo@kilpailuvirasto.fi
www.kilpailuvirasto.fi

KILPAILUVIRASTO
Konkurrensverket
LAUSUNTO Dnro
295/72/06 HE 4/2006
4.4.2006

2 (2)

vuosittain raportin valtion maksullisesta toiminnasta. Poliisin tekniikkakeskus kattoi raportin mukaan vuonna 2004 99 prosenttia kustannuksistaan myyntituloilla.

Juhani Pennanen
Tutkimusnäällikkö
Kunnioltaen.

SUOMEN
NIMISMIESYHDISTYS
R.Y.

HE 4/2006

Eduskunnan Hallintovaliokunnalle

Lausunto asiassa HE 4/2006 vp laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 §:n ja 55 §:n muuttamisesta.

Lausunnon antaja: Edunvalvontajärjestö PUSH ry ja Suomen Nimismiesyhdistys r.y.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uuden 4 a §:n eteen väliotsikko "ilmoitusvelvollisuus ja päätösvallan pidättäminen" sekä uusi 4a §. Samoin lisätään 5 a § ja väliotsikko " ilmoitusvelvollisuus ".

Yhdistykset vastustavat kumpaakin lain muutosta.

Esityksessä ei ole esitetty mitään toiminnallisesti eikä johtamisen kannalta järkevää perustelua, miksi tällaiset muutokset tarvitaan. Käytännössä ei ole havaittu mitään epäkohtaa, mikä edellyttäisi tämän luontoisen holhousyhteiskuntaan kuuluvan valvontanormin ottamista käytäntöön. Poliisin ylijohdolla ja lääninjohdoilla on jo tarvittavat keinot nykyaikaiseen johtamiseen. Lain muutosten toteutuessa palattaisiin takaisin menneeseen, mikä ei ole sopusoinnussa nykyisten johtamismenetelmien eikä kehysbudjetoinnin kanssa.

Säännökset ovat sanamuodoltaankin epämääräisiä. Ehdotuksessa ei ole selvästi määritelty mitkä toimenpiteet mahdollistavat otto-oikeuden tai edellyttävät ilmoitusvelvollisuutta. Tämä puolestaan tulee aiheuttamaan sekaannusta sekä mahdollisesti tulevat rajoittamaan ja estämään yksiköiden järkevää toimintaa ja sen suunnittelua.

Yhdistykset katsovat, että toimivaa lainsäädäntöä ei tule muuttaa yhden esille tulleen tapauksen johdosta, jossa siinäkin oli kysymys pelkästään johtamisesta. Esitys sotii myös sitä johtamisperiaatetta vastaan, että päätösvalta tulee olla siellä, missä toiminta tapahtuu. Polusmallinnossa on toteutettu nykyaikainen johtamismalli ainakin kenttätasolla ja se toimii pääasiassa hyvin. Ehdotetut muutokset rajoittavat jo omaksuttua hyvää johtamista poliisihallinnossa ja ovat palauttamassa haLLintoamme nykyajasta isäntävaltaan.

Esimerkit rajavartiosta ja vankeinhoitolaitoksesta eivät ole yhteneväiset eivätkä sovi perusteluksi tälle esitykselle. Siinä on kyse yksittäistapauksessa ratkaistavasta asiasta.

Yhdistykset katsovat että nykyinen lainsäädäntö antaa lääninjohdolle ja ylijohdolle riittävät mahdollisuudet ohjata ja johtaa nykyaikaisella tavalla yksiköitään sekä mahdollistaa yksiköiden järkevän johtamisen.

Ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 a §: Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen.

Yhdistykset vastustavat uuden rankaisumuodon ottamista poliisin hallinnosta annettuun lakiin.

Perusteluja on haettu kirkkolaista ja ortodoksisesta kirkkokunnasta. Lisäksi muutosta perustellaan irtisanomisen jälkeisellä vaikealla työllistymisellä. Perustelut eivät ole vakuuttavat. Lisäksi todetaan, että muutoksella on tarvetta virkamiesoikeudellisesti. Tällainen asia ei ole mikään peruste näin ankaran rangaistuksen tuomiselle poliisihallintoon.

Päinvastoin kuin esityksessä annetaan ymmärtää määräaikainen erottaminen mahdollistaa ankaramman poliisihenkilöstön kohtelun ja tuomaan eriarvoisuutta eri yksiköiden välille. Nyt mahdollisesti varoituksen arvoiseksi katsottavat rikkeet tulevat määräaikaisen erottamisen piiriin. Lisäksi säännös koskee rajuin myös sen kohteeksi joutuvan poliisihenkilön lähipiiriä.

Nykyinen lainsäädäntö on tässäkin suhteessa riittävä. Nykyinen johtamiskulttuuri antaa riittävät mahdollisuudet asioiden hoitamiseen järkevällä tavalla. Uhka määräaikaisestä erottamisesta muuttaa nykyistä johtamiskulttuuria huonompaan suuntaan. Pyritään pitämään poliisihallinto nykyajassa eikä lisäämään johtamiseen rankaisuelementtiä. Nykyaikainen johtaminen ei perustu rankaisemiselle.

Edellä lausutun johdosta eivät ehdotetut valtion virkamieslain muutokset ole tarpeellisia.

Poliisin hallinnosta annetun lain 13 §:n muutosta yhdistykset kannattavat

Seinäjoki 30.03.2006

Esa K Ojala
Edunvalvonta) ärjestö PUSH ry,
vpj Suomen Nimismiesyhdistys
r.y, pj

HE 4/2006

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry Julkisan
koulutettujen neuvottelujärjestö Juko ry

Eduskunnan hallintovaliokunta

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55§:n muuttamisesta

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry ja Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö Juko ry esittävät pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa:

Hallitus esittää poliiseille uutena kurinpitorangaistuksena virantoimituksesta erottamista vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi. Valtion virkamieslaissa ei ole kurinpitorangaistuksia. Edes varoitusta ei pidetä kurinpitorangaistuksena. Tästä johtuen palattaisiin aikaisempaan tilanteeseen, jolloin virkamiehillä oli kurinpitorangaistukset. Virantoimituksesta erottaminen on kytketty valtion virkamieslain varoituksen perusteisiin (VML 24§). Varoituksen määräämiskynnys on erittäin lievä. Vähäinenkin virkavelvollisuuden rikkominen periaatteessa oikeuttaa työnantajan määräämään varoituksen. Järjestöt vastustavat esitystä hallituksen esittämässä muodossa.

Virkamieslautakunnan käytännöstä voidaan päätellä, että yleensä varoitusta ei käytetä niissä tilanteissa, joissa virkamies voitaisiin irtisanoa virasta. Jos hallituksen esitys hyväksytään, niin on olemassa suuri vaara sille, että virantoimituksesta erottamistakaan ei käytetä silloin, kun vaihtoehtoisesti voitaisiin irtisanoa poliisimies. Tämä johtaisi poliisimiesten palvelussuhdeturvan tuntuvaan heikkenemiseen. Samanaikaisesti poliisimiesten velvollisuuksia on jatkuvasti lisätty. Kehitys ei voi olla oikea.

Poliisimiehet irtisanotaan varsin herkästi pientenkin vapaa-aikana sattuneiden rikosten johdosta. Sama kehitys on levinnyt koskemaan jossain määrin myös rajavartiomiehiä, tullimiehiä ja vanginvartijoita. Yksittäinen rike kuten esim. rattijuopumus johtaa

yleensä poliisimiehen irtisanomiseen, vaikka takana olisi kymmenien vuosien nuhteeton palvelus. Muutaman vuoden päästä poliisi saatetaan ottaa takaisin poliisiin palvelukseen. Tällaisen menettelyn vaihtoehdoksi soveltuisi määräaikainen virantoimituksesta erottaminen, joka luonteeltaan muistuttaisi aikaisemmin työsopimuslaissa ollutta yksilöperusteista lomauttamista.

Järjestöt pitävät mahdollisena poliisimiehen määräaikaista virantoimituksesta erottamista, mutta se pitää perusteiltaan kytkeä valtion virkamieslain irtisanomisperusteisiin eli lain 25§:n mukaisiin perusteisiin ja olla vaihtoehtona irtisanomiselle. Tällöin määräykselle tulee sekä työnantajan että virkamiehen kannalta mielekäs sisältö. Jos määräys otetaan lakiin, niin virkaehtosopimuksin on syytä sopia palkan maksamisesta takautuvasti silloin kun virkamieslautakunta tai korkein hallinto-oikeus kumoaa päätöksen.

Muilta osin hyväksymme hallituksen esityksen.

Helsingissä maaliskuun 29 päivänä 2006.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry Julkisanalan
koulutettujen neuvottelujärjestö Juko ry

Toimeksi saaneena

Heikki Sipiläinen
lakimies

Sisäasiainministeriö

Poliisiosasto / hallintoyksikkö

Ville Viljanen

IRTISANOMISET, VIRALTAPANOT, VIRASTA PIDÄTTÄMISET JA VAROITUKSET POLIISIN ORGANISAATIOSSA 1998-2001: TIIVISTELMÄ

ETELÄ-SUOMEN LÄÄNI

- 1) Toimistosihteerin virkasuhde on purettu koeaikana 16.10.1998. Virkamies ei selviytynyt itsenäisesti annetuista tehtävistä.
- 2) Vartijan virkasuhde on purettu koeaikana 18.11.1998. Kyseinen vartija oli asiakaskielteinen, yhteistyökyvytön eikä suoriutunut itsenäisesti tehtävistään.
- 3) Toimistosihteerin virkasuhde on purettu koeaikana 8.1.1999. Virkamies ei selviytynyt itsenäisesti annetuista tehtävistä.
- 4) Ylikonstaapeli on irtisanottu 19.1.1999. Syynä irtisanomiselle oli virkatehtävien laiminlyönti ja luvattoman sivutoimen pitäminen.
- 5) Toimistosihteerille on 28.11.2001 annettu varoitus vastuuttomasta virkatehtävien hoidosta, määräyksien noudattamatta jättämisestä ja asiakaskielteisyydestä.
- 6) Vanhempi rikoskonstaapeli on irtisanottu 15.12.1999. Perusteena oli tuomio törkeästä rattijuopumuksesta ja liikenteen vaarantamisesta.
- 7) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 21.1.1999. Irtisanomista oli edeltänyt kirjallinen varoitus vastaavasta asiasta. Irtisanomisen perusteena oli virkamiehen syyllistyminen petokseen.
- 8) Vanhemmalle konstaapelille on annettu 1.4.1999 kirjallinen varoitus. Virkamies oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena työvuorossa ollessaan.
- 9) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 17.11.2000. Peruste oli syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen.
- 10) Ylikonstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 5.2.2001. Ylikonstaapeli oli lainannut rahaa ja jättänyt maksamatta velkaa takaisin. Näyttöä petoksesta tai kavalluksesta ei kuitenkaan ilmennyt.
- 11) Ylikonstaapeli on irtisanottu 24.11.2000. Irtisanomista oli edeltänyt virantoimituksesta pidättäminen. Syynä kurinpidollisille toimenpiteille oli hoitosopimuksen rikkominen ja virantoimituksessa päihtyneenä esiintyminen.
- 12) Vanhemmalle konstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 9.11.2001. Kirjallista varoitusta oli edeltänyt suullinen varoitus. Syynä oli myöhästelyjä tavoittamattomissa olo työvuoron aikana.
- 13) Vanhemmalle konstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 25.5.1999. Virkamies oli käyttäytynyt vapaa-aikanaan ravintolassa virkamiehen arvolle sopimattomasti.
- 14) Vanhemmalle konstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 28.7.1999. Virkamies oli käyttäytynyt vapaa-aikanaan ravintolassa virkamiehen arvolle sopimattomasti.
- 15) Vanhempi konstaapeli on irtisanoutunut 1.3.2000. Irtisanoutumista oli edeltänyt kirjallinen varoitus ja kaksi virantoimituksesta pidättämistä. Varoitus oli annettu alkoholin nauttimisesta virantoimituksessa ja virasta pidättämiset toimitettu rattijuopumuksen ja epäilystä löytötavaroissa **nlle" rahasumman anastamisesta**
- 16) Vanhemmalle konstaapelille on annettu varoitus 25.1.1999. Syynä oli virkamiehen sopimaton käyttäytyminen, virkamiehellä oli ollut luvaton sivutoimi.
- 17) Vanhemmalle konstaapelille on annettu 26.2.1999 kaksi varoitusta. Alkoholin ongelmakäyttö oli aiheuttanut häiriökäyttäytymistä, jonka seurauksena virkamies oli tuotu poliisilaitokselle. Toinen varoitus aiheutui luvattomasta poissaolosta.
- 18) Varmemmalle konstaapelille on annettu varoitus 5.6.2000. Virkamies oli käyttäytynyt väkivaltaisesti esimiestään kohtaan saunaillan päätteeksi. Virkamieslautakunta hyväksyi myöhemmin vanhemman konstaapelin oikaisuvaatimuksen.

- 19) Vanhemmalle konstaapelille on annettu varoitus 30.1.2001. Syynä oli vapaa-aikana tehty lievä pahoinpitely, joka kohdistui toisten pidättämään henkilöön.
- 20) Rikosyliikonstaapeli on pidätetty virasta 6.2.2002. Virkamiehen epäillään syylistyneen (rahan) anastamiseen poliisilaitokselta. Esitutkinta asiassa on kesken.
- 21) Vanhempi konstaapeli on pantu viralta 25.5.1998. Tätä oli edeltänyt virkamiehen virasta pidättäminen. Syynä kurinpidollisiin toimenpiteisiin oli jatkuva lähiomaisen pahoinpiteleminen.
- 22) Toimistosihteeri on irtisanottu 7.4.1999 erityisen painavista syistä. Irtisanomista oli edeltänyt kirjallisen varoituksen antaminen törkeästä rattijuopumuksesta ja virkavelvollisuuksien laiminlyönnistä sekä virkasuhteen purku luvattomasta poissaolosta, työhön saapumisesta alkoholin vaikutuksen alaisena ja hoitoonohjauksen laiminlyönnistä. Virkamieslautakunta kumosi purkupäätöksen.
- 23) Ylikonstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 6.9.2000. Virkamies oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena työvuorossaan ja ollut myös luvatta poissa alkoholin käytön vuoksi.
- 24) Ylikonstaapeli on irtisanottu 16.2.2001. Syynä oli alkoholista johtuneet viranhoidon ongelmat. Virkamieslautakunta kumosi irtisanomispäätöksen. Irtisanomista oli edeltänyt kirjallinen varoitus luvattomasta poissaolosta.
- 25) Vanhempi rikoskonstaapeli on pidätetty virasta 11.5.1998. Perusteena oli epäily rattijuopumukseen syylistymisestä. Virkamieslautakunta kumosi poliisilaitoksen päätöksen, mutta KHO hyväksyi sen.
- 26) Vanhemmalle konstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 23.3.2000. Virkamies oli osoitellut uhannut toista henkilöä humalassa aseella, mutta esitutkinnassa selvisi, ettei rikosta ole tapahtunut.
- 27) Ylikonstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 11.5.2000. Virkamies on sairauslomalla ollessaan joutunut alkoholin vaikutuksen alaisena käsikähmään, jonka seurauksena virka-ase oli viety. Virkamies oli tuomittu 15 päiväsakkoon.
- 28) Rikosyliikonstaapeli on pidätetty virasta 15.6.2001. Häntä epäillään yksityisasunnossa tapahtuneesta vahingonteosta ja pahoinpitelystä. Asia on kesken.

LÄNSI-SUOMEN LÄÄNI

- 1) Vanhemmalle konstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 29.1.2002 lukuisten virkavelvollisuuksien laiminlyönnin vuoksi.
- 2) Vanhempi rikoskonstaapeli on irtisanottu 20.2.1997. Irtisanomista oli edeltänyt kirjallinen varoitus vuonna 1992. Varoituksesta ja hoidosta huolimatta virkavelvollisuuksien laiminlyönti oli jatkunut mm. luvattomien poissaolojen muodossa ja olemalla alkoholin vaikutuksen alaisena työajalla.
- 3) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 21.7.1998. Irtisanomisen oli aiheuttanut virkamiehen syylistyminen törkeään rattijuopumukseen ja liikenteen vaarantamiseen.
- 4) Vanhemmalle konstaapelille on 17.11.1999 annettu kirjallinen varoitus kuulustelupöytäkirjan muuttamisesta kuulakärkikynällä.
- 5) Vanhempi rikoskonstaapeli on irtisanottu 5.3.1998. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Irtisanomista oli yli viidentoista vuoden aikana edeltänyt lukuisa määrä luvattomia poissaoloja, huomautus ja joitakin varoituksiakin. Syynä kurinpitotoimenpiteisiin ja lopulta irtisanomiseen oli pitkään jatkunut alkoholin ongelmakäyttö.
- 6) Rikosyliikonstaapeli on irtisanottu 22.7.1998. Irtisanomiseen liittyy virasta pidättäminen. Kyseinen virkamies oli esiintynyt työvuorossa ollessaan alkoholin vaikutuksen alaisena ja syylistynyt törkeään rattijuopumukseen. Tämä muodosti perusteen virkasuhteen irtisanomiseen.
- 7) Vanhemmalle konstaapelille on 9.4.2001 annettu varoitus. Syynä oli virkamiehen syylistyminen rattijuopumukseen, mistä teosta hänet oli myös tuomittu.
- 8) Vartijan virkasuhde on 18.9.1998 purettu. Purkamista oli edeltänyt n. viidentoista vuoden aikana useita luvattomia poissaoloja. Virkamies oli myös saapunut työvuoroon päihtyneenä, ja hänet oli myös tuomittu lievästä pahoinpitelystä ja tuottamuksellisesta virkavelvollisuuksien rikkomisesta.

Virkamieslautakunta kuitenkin kumosi myöhemmin purkupäätöksen ja virantoimituksesta pidättämistä koskevan päätöksen.

- 9) Vartijan virkasuhde on 29.10.1998 purettu. Kyseinen virkamies oli anastanut tutkintavangin lääkitsemiseen tarkoitettuja huumausaineeksi luokiteltavia lääkkeitä. Virkamieslautakunta kuitenkin kumosi myöhemmin purkupäätöksen ja virantoimituksesta pidättämistä koskevan päätöksen.
- 10) Ylikonstaapeli on irtisanottu 22.6.1998. Syynä oli syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen. Irtisanomista edelsi myös virantoimituksesta pidättäminen.
- 11) Vanhemmalle rikoskonstaapelille on 8.10.1998 annettu kirjallinen varoitus. Syynä oli poliisilaitoksen käytössä olevan poliisiauton ja matkapuhelimen käyttö yksityisiin tarkoituksiin vapaa-aikana.
- 12) Vanhemman konstaapelin epäiltiin syyllistyneen törkeään rattijuopumukseen. Virkamies pidätettiin virastaan tutkimusten ajaksi, ja todettiin, ettei hän olisi enää sovelias hoitamaan virkaansa, mikäli hänet tuomittaisiin kyseisestä rikoksesta. Päätöstä ei saatu annettua tiedoksi virkamiehen kuoleman johdosta.
- 13) Rikosylikonstaapeli on pidätetty virastaan 20.2.1998. Syynä oli epäilty törkeä rattijuopumus ja liikenteen vaarantaminen. Virantoimituksesta pidättäminen keskeytettiin 3.6.1998 syyttäjän katsottua jääneen näyttämättä, että rikosylikonstaapelin veren alkoholipitoisuus olisi ajon aikana ollut vähintään 0,5 promillea.
- 14) Vanhemmalle konstaapelille on annettu 6.7.1999 kirjallinen varoitus luvattomasta poissaolosta.
- 15) Vanhempi konstaapeli on pidätetty virastaan 3.8.1998. Syynä oli epäilty virka-aseman väärinkäyttäminen (rikosasia). 15.4.1999 virantoimituksesta pidättäminen keskeytettiin käräjäoikeuden tuomitsemattajättämispäätöksen jälkeen.
- 16) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu virastaan 30.12.1998 lukien. Irtisanomiseen liittyy virantoimituksesta pidättäminen. Syynä oli virkamiehen epäilty kavallusrikokseen syyllistyminen ja virkavelvollisuuden rikkominen anastamalla kaksi laatikollista IV-olutta yksityishenkilöltä. Käräjäoikeus tuomitsi sittemmin virkamiehen kyseisistä rikoksista. Virkamies oli hakenut poliisilaitoksen päätöksiin muutosta virkamieslautakunnalta, jonka päätös viivästyi niin, että irtisanomisaika oli ehtinyt kuluä umpeen ennen päätöksen antamista. Näin ollen lain nojalla tehtiin uusi virantoimituksesta pidättämisen jatkamista koskeva päätös. Virkamieslautakunta ei muuttanut poliisilaitoksen päätöksiä.
- 17) Ylikonstaapelille on annettu 28.2.2000 kirjallinen varoitus alkoholin ongelmakäytöstä johtuneista luvattomista poissaoloista.
- 18) Vanhemmalle konstaapelille on 27.11.2001 annettu kirjallinen varoitus. Syynä oli virkamiehen oleminen alkoholin vaikutuksen alaisena työaikana ja häiriön aiheuttaminen.
- 19) Ylikonstaapelille on 3.4.2001 annettu kirjallinen varoitus luvattomasta poissaolosta ja syyllistymisestä pahoinpitelyyn sekä rattijuopumukseen.
- 20) Poliisipäällikkö

ITÄ-SUOMEN LÄÄNI

- 1) Ylikonstaapeli on 3.7.1998 irtisanottu. Syynä oli ylikonstaapelin saama tuomio törkeästä rattijuopumuksesta, liikenteen vaarantamisesta ja haitanteosta virkamiehelle.
- 2) Toimistosihteri on 6.5.1998 irtisanottu. Osastosihteri sai tuomion kuukausia jatkuneesta kavalluksesta ja kahdesta väärennyksestä.
- 3) Varmemmalle konstaapelille on 11.12.1998 annettu kirjallinen varoitus seksuaalisesta häirinnästä työyhteisössä.
- 4) Toimistosihterin virkasuhde on purettu koeaikana 10.12.1999 päättymään 31.12.1999. Perusteena purulle oli toimistosihterin jatkuva huomauttelua vaatinut huolellisuusvirheiden tekeminen sekä tarvittavan oma-aloitteisuuden puuttuminen.

- 5) Vanhemmalle rikoskonstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 12.3.1999. Kyseinen virkamies oli toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan kohdellessaan perhettään väkivaltaisesti ja pitäessään luvatta hallussa 6.35 cal pistoolia.
- 6) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 3.10.2000. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Syynä olivat luvattomat poissaolot sekä pitkään jatkuneesta alkoholin ongelmakäytöstä johtunut kyvyttömyys hoitaa annetut tehtävät asianmukaisesti.
- 7) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 21.3.2000. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Virkamies oli aiemmin samasta asiasta annetusta kirjallisesta varoituksesta huolimatta käyttäytynyt väkivaltaisesti alkoholin vaikutuksen alaisena poliiseja kohtaan. Hänet oli tuomittu alioikeudessa virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta, määrätty viraltapantavaksi ja menettämään poliisivirkansa.
- 8) Vanhemmalle konstaapelille on 2000 annettu kirjallinen varoitus luvattomasta poissaolosta.
- 9) Vanhemmalle konstaapelille on 7.8.2001 annettu kirjallinen varoitus. VK oli jättänyt saapumatta työvuoroonsa alkoholin käytön vuoksi.
- 10) Poliisipäällikkö on irtisanottuja pidätetty virantoimituksesta 22.9.1998. Virkamieslautakunta kumosi päätöksen. KHO pysytti virkamieslautakunnan päätöksen.
- 11) Rikosylikomisario on pidätetty virantoimituksesta 3.9.1998. Virkamieslautakunta kumosi päätöksen.
- 12) Vanhempi konstaapeli on 20.9.1999 irtisanottuja pidätetty vkantoimituksesta. KHO kumosi poliisilaitoksen päätöksen ja myös virkamieslautakunnan päätöksen. KHO katsoi jääneen selvittämättä, että poliisimies olisi syyllistynyt irtisanomiseen perusteena olevaan menettelyyn.
- 13) Vanhempi konstaapeli on pidätetty virantoimituksesta rikossyytteen edellyttämien tutkimusten ajaksi. Koska virkamiestä ei tuomittu rangaistukseen, kyseinen virkamies on otettu takaisin hoitamaan virkaansa.

OULUN LÄÄNI

- 1) Vanhemmalle konstaapelille on keväällä 2000 annettu kirjallinen varoitus. Syynä on ollut virkamiehen alkoholin käyttö.
- 2) Ylikonstaapeli on 28.11.2001 irtisanottu. Virkamies jäi luvatta saapumatta työvuorolle eikä saapunut työhön myöskään seuraavana työpäivänä. Alkoholin käyttö liittyi asiaan. Virkamiehelle oli aiemmin annettu kaksi varoitusta, jotka johtuivat luvattomasta poissaolosta ja alkoholin ongelmakäytöstä.

LAPIN LÄÄNI

- 1) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 29.12.2000. Irtisanomiseen liittyy myös virantoimituksesta pidättäminen. Perusteena oli virkamiehen syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen. Asian käsittely on kesken, valitus vireillä KHO:ssa.
- 2) Vanhempi konstaapeli on pidätetty virantoimituksesta 28.11.2001. Perusteena virkamiehen väkivaltainen vastustaminen, virkavelvollisuuksien rikkominen, laitton uhkaus, pahoinpitelyjä lievä pahoinpitely. Mainitut asiat ovat tällä hetkellä esitatkinnassa. Em. lisäksi päätöspäätöksenä Lapin käräjäoikeuden päätös 30.10.2001, jossa ko. henkilö tuomittiin kahdesta pahoinpitelystä ja laittomasta uhkauksesta.
- 3) Kahdelle vanhemmalle konstaapelille on 1998 annettu kirjallinen varoitus. Virkamiehet eivät olleet suorittaneet virkatehtäviään annetussa määräajassa.

HPL

- 1) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu 1998 (pidätetty virantoimituksesta 1997). Syynä oli epäilty varkaus.

- 2) Vanhempi rikoskonstaapeli on saanut kirjallisen varoituksen 1998. Syynä esimiehen käskyn noudattamatta jättäminen.
- 3) Vanhempi rikoskonstaapeli on saanut kirjallisen varoituksen 1998. Syynä esimiehen käskyn noudattamatta jättäminen.
- 4) Vanhempi konstaapeli on irtisanottu ja pidätetty vkantoimituksesta 1998. Virkamiehen epäiltiin syyllistyneen törkeään rattijuopumukseen ja liikenteen vaarantamiseen.
- 5) Rikoskomisario on irtisanottuja pidätetty virantoimituksesta 1998. Virkamies oli syyllistynyt rattijuopumukseen.
- 6) Vanhempi konstaapeli on pidätetty virantoimituksesta ja irtisanottu 1999. Hänen epäiltiin syyllistyneen virkasalaisuuden rikkomiseen.
- 7) Komisario on pidätetty virantoimituksesta ja irtisanottu 1999. Virkamies oli soveltumaton tehtäväänsä.
- 8) Ylikonstaapelille on annettu kirjallinen varoitus 2000. Virkamies oli alkoholin vaikutuksen alaisena työpaikalla.
- 9) Vanhempi konstaapeli on pidätetty virantoimituksesta ja irtisanottu 2000. Virkamiehellä oli päihdeongelma ja hän oli ollut luvatta poissa.
- 10) Rikosylikonstaapeli on pidätetty virantoimituksesta 2001. Hänen epäillään syyllistyneen törkeään veropetokseen.

SUOJELUPOLIISI

- 1) Ylietsivä on pidätetty virantoimituksesta elokuussa 2000. Syynä oli epäilty rattijuopumus. Virkamiestä ei tuomittu, mutta tapaus johti virkamiehen sairaalomaan ja eläkkeelle siirtymiseen.
- 2) Ylitarkastaja on pidätetty vkantoimituksesta 11.6.2001. Virkamiestä epäiltiin rattijuopumuksesta. Syytetä ei nostettu, minkä vuoksi virasta pidättäminen purettiin. Virkamies irtisanoutui lopulta itse.

KESKUSRIKOSPOLIISI

- 1) Tietopalvelusihteerin virkasuhde on purettu koeaikana 31.10.2000. Purkuun liittyi myös virantoimituksesta pidättäminen. Virkamies oli osoittautunut siinä määrin epävakaaksi ja -luotettavaksi, ettei hänen katsottu voivan jatkaa kyseisen kaltaisessa luottamusta edellyttämässä tehtävässä.
- 2) Tietopalvelusihteerille on 22.8.2001 annettu kirjallinen varoitus. Hän oli esiintynyt toistuvasti työpaikalla päihtyneenä, eikä sen vuoksi kyennyt hoitamaan virkatehtäviään asianmukaisesti.

TTH-VT TU APOT TTQT

Liikkuvassa poliisissa on vuosina 1998-2001 ollut yhteensä yhdeksään poliisimieheen liittyviä kurinpidollisia toimenpiteitä. Samaan virkamieheen liittyi useimmiten esim. varoitus irtisanomisen lisäksi.

- 1) Etelä-Suomen osastolla on vanhempi konstaapeli irtisanottu 29.6.1999. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Irtisanomista edelsivät 1997 annettu kirjallinen huomautus ja 1998 annettu kirjallinen varoitus. Kaikki kurinpidolliset toimenpiteet johtuivat hoidosta huolimatta jatkuneesta alkoholin ongelmakäytöstä.
- 2) Etelä-Suomen osastolla on vanhempi konstaapeli irtisanottu 13.1.1999. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Irtisanomista edelsi 1998 annettu kirjallinen huomautus. Irtisanominen ja huomautus johtuivat virkamiehen esiintymisestä päihtyneenä työaikana.
- 3) Länsi-Suomen osastolla on vanhempi konstaapeli irtisanottu 18.9.1999. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Syynä oli rattijuopumus kotimatalla työvuorosta.
- 4) Länsi-Suomen osastolla on vanhempi konstaapeli irtisanottu 23.4.1998. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen. Syynä irtisanomiseen oli työkyvyttömyyseläkkeeseen johtanut sairaus.

- 5) Länsi-Suomen osastolla on annettu myös yhdelle ylikonstaapelille varoitus asioiden epäasiallisesta ja sopimattomasta hoitamisesta.
- 6) Itä-Suomen osastolla on poliisimies (virkanimike ei tiedossa) irtisanottu 18.11.1999. Irtisanomiseen liittyy myös virasta pidättäminen, ja sitä edelsi kesällä 1999 annettu varoitus. Tapaukseen sisältyy perheväkivaltaa, alkoholin ongelmakäyttöä ja luvattomia poissaoloja.
- 7) Pohjois-Suomen osastolla on 29.3.1999 annettu kirjallinen varoitus vanhemmalle konstaapelille. Varoitus annettiin saapumisesta työhön alkoholin vaikutuksen alaisena.
- 8) Pohjois-Suomen osastolla on vanhempi konstaapeli irtisanottu 9.6.2000. Irtisanomista edelsi kirjallinen varoitus. Toimenpiteet johtuivat saapumisesta työhön alkoholin vaikutuksen alaisena, säilöön ottamisesta päihtymyksen vuoksi ja rikossyytteestä sekä yhteydenpito-ongelmista osoitetietojen puuttumisen vuoksi.
- 9) Turvallisuusyksikössä on 22.9.1998 annettu vanhemmalle konstaapelille kirjallinen varoitus. Perusteena on ollut virkavelvollisuuksien rikkominen johtuen siinä määrin voimakkaasta päihtymyksestä, että tehtävien asianmukaisen suorittaminen ei ole ollut mahdollista.

PTHK

Ei yhtään tapausta vuosina 1998-2001.

PK

Ei yhtään tapausta vuosina 1998-2001.

VAROITUKSET VUONNA 2003-2004

Vuosi 2003

Varoituksia 21 kpl. Nämä jakautuivat seuraavasti:

8 kpl = alkoholista johtuva virkavelvollisuuksien laiminlyönti

1 kpl = rattijuopumus vapaa-aikana

3 kpl = muu luvaton poissaolo

4 kpl = muu virkavelvollisuuksien vastainen menettely

2 kpl = poliisiauton luvaton käyttö 2

kpl = pahoinpitely

1 kpl = kunnianloukkaus

Vuosi 2004

Varoituksia 15 kpl. Nämä jakautuivat seuraavasti:

2 kpl = alkoholista johtuva virkavelvollisuuksien laiminlyönti

2 kpl = rattijuopumus vapaa-aikana

3 kpl = muu luvaton poissaolo

6 kpl = muu virkavelvollisuuksien vastainen menettely 1 kpl =

pahoinpitely 1 kpl = näpistys

IRTISANOMISET VUONNA 2003-2004

Vuosi 2003

Irtisanomisia 6 kpl. Nämä jakautuivat seuraavasti:

3 kpl = alkoholista johtuva virkavelvollisuuksien laiminlyönti
1 kpl = muu virkavelvollisuuksien vastainen menettely 1 kpl =
pahoinpitely
1 kpl = veropetos

Vuosi 2004

Irtisanomisia 8 kpl. Nämä jakautuivat seuraavasti:

3 kpl = alkoholista johtuva virkavelvollisuuksien laiminlyönti
2 kpl = rattijuopumus ja luvaton poissaolo 1 kpl
= kavallusrikos
1 kpl = henkilörekisteririkos
1 kpl = poliisin perustutkinnon opintosuoritusten laiminlyönti

VAROITUKSET, VIRANTOIMITUKSESTA PIDÄTTÄMISET JA IRTISANOMISET POLIISIHALLINNOSSA

SM/PO/HY

VAROITUKSET

	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006 maaliskuu		Yhteensä	
	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut
Etelä-Suomi			7	1	5		4	1			1	1	2	1	4				19	4
Länsi-Suomi	1		2		1		3		4		5		2		4	1	1		18	0
Itä-Suomi	1		1		2		1		8		1		2	1	2		1		11	1
Oulu					1		2		1		3	1	3		1				10	1
Lappi	2								1		1								4	0
HPL	2				1				1		3		0		2	1	1		9	0
KRP								1	2		1	1				1			3	2
SUPO																	1		0	0
LP	3		3		1				2		0		6		0				17	0
PAKK																			0	0
PK																			0	0
PTK										2									0	2
PTHK												1		1					0	2
Yhteensä	9	0	13	1	11	0	2	14	2	17	4	17	3	15	3	4	0	91	12	

VAROITUKSET, VIRANTOIMITUKSESTA PIDÄTTÄMISET JA IRTISANOMISET POLIISIHALLINNOSSA

SM/PO/HY

VIRANTOIMITUKSESTA PIDÄTTÄMISET

	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006 maaliskuu		Yhteensä		
	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	
Etelä-Suomi	2				2		1		3		1	1	5		3				14	1	
Länsi-Suomi	7	2							3		3		3		1		1		16	2	
Itä-Suomi	2		1		3				1		1		2						10	0	
Oulu									1		3				2				4	0	
Lappi					1		1		3		1								6	0	
HPL	2		2		1		1		3		2	1	2						13	1	
KRP						1					3		2						5	1	
SUPO					1		1						2		2				4	0	
LP	1		4																5	0	
PAKK																			0	0	
PK																			0	0	
PTK																			0	0	
PTHK																			0	0	
Yhteensä			7	0	8	1	4	0	14	0	14		16	0:	0l.-	0.....	77	... 5
														8		...				

VAROITUKSET, VIRANTOIMITUKSESTA PIDÄTTÄMISET JA IRTISANOMISET POLIISIHALLINNOSSA

SM/PO/HY

IRTISANOMISET

	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006 maaliskuu		Yhteensä	
	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut	Poliisit	Muut
Etelä-Suomi	1		3	1	2		1		2			1	2		2				11	2
Länsi-Suomi	5									1	1		1		3		1		7	1
Itä-Suomi	2	1	1		2								1		1		0		6	1
Oulu							1		3		1		1		1				6	0
Lappi					1				2						1				3	0
HPL	3		2		1				1		2	1	1						10	1
KRP													3						3	0
SUPO																			0	0
LP	1		4		1								1						7	0
PAKK																			0	0
PK																			0	0
PTK																			0	0
PTHK																			0	0
Yhteensä	12	1	10	1	7	0	2	0	8	1	4	2	10	0	0	0	1	0	53	5

HE 4/2006

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Pyydettyinä lausuntona Helsingin kihlakunnan poliisilaitos ilmoittaa kunnioittavasti seuraavaa:

Laki poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta 4 a § ja 5 a §.

Poliisihallinnon Mosohjausjärjestelmän edellyttämä tulosvastuu edellyttää päätösvallan siirtämistä tulosityksikölle merkittävässäkin asioissa. On mahdollista, että tulosityksikkö toteuttaa tulosvastuutaan tavalla, joka ei ole poliisihallinnon kokonaisedun mukaista.

Normaalissa ja luottamuksellisessa linjaorganisaation hallinnoinnissa merkittävistä ratkaisuista ja linjauksista tulee keskustella esimiesviraston kanssa ilman nimenomaista säännöstäkin asetietä noudattaen. Näin myös pääsääntöisesti tapahtuu.

Ottaen huomioon poliisin toimintaa koskevien merkittävien päätösten yhteiskunnalliset vaikutukset on **perusteltua** säätää näitä koskevasta **ilmoitusvelvollisuudesta ja poliisiylijohtajan päätösvallan pidättämisestä** lailla.

Laki poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta 13 §

Poliisin ja muiden turvallisuusviranomaisten sekä toimijoiden käyttämän välineistön tulee olla yhteensopivaa, luotettavaa ja testattua. Erityisesti voimankäyttövälineiden käyttäjän ja voimankäytön kohteeksi joutuvan oikeusturva ja vähimmän haitan periaate asettaa välineistölle

Poliisin tekniikkakeskuksen toimialan laajentaminen palvelee edellä todettuja tavoitteita ja lainmuutosta on pidettävä **perusteltuna**.

Laki poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta 15 a §

Laki valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

Varoituksen ja irtisanomisen väliltä puuttuva seuraamus on johtanut kohtuuttomiin irtisanomisiin tilanteissa, joissa varoitusta on pidetty liian lievänä seuraamuksena. Tämä on aiheuttanut poliisiyksiköiden välillä erilaista kurinpitokäytäntöä ja eriarvoisuutta hairahtuneiden poliisimiesten kohtelussa. Tämä on myös heikentänyt poliisihallinnon uskottavuutta erityisesti tilanteissa, joissa irtisanottu poliisimies on lähes heti irtisanomisen jälkeen nimitetty poliisivirkaan naapuriyksikköön.

Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta pidättäminen on kaivattu lisää kurinpitokemioihin ja tätä koskevat lainmuutokset ovat **perusteltuja**,

Jukka Riikonen
poliisikomentaja

ETELÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS
Poliisiosasto

LAUSUNTO ^{ffa/P SIOJtV?/?^}
HE 4/2006 vp

1 (2)

31.3.2006

Eduskunta
Hallintovaliokunta

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Pyydettynä lausuntonani esitän seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan poliisin hallinnosta annettuun lakiin otettavaksi säännökset poliisin ylijohdon ja poliisin lääninjohdon ohjaustoimivallasta, Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämäärityksen laajentamisesta sekä mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta. Jälkimmäinen muutos edellyttäisi myös valtion virkamieslakiin muutoksia.

Ohjaustoimivalta

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, poliisiorganisaation ohjaustoimivallan osalta säännökset toiminnallisista johtosuhteista ovat eräiltä osin tulkinnanvaraisia. Sinänsä poliisin hallinnosta annetussa laissa johtosuhteet ja

esimiestasot on säädetty täsmällisesti, mutta säännös, joka yksiselitteisesti antaa ylemmän portaan esimiehelle oikeuden ottaa alaisensa ratkaistava olevan asian itselleen ratkaistavaksi, olisi johtosuhteita selkeyttävä. Poliisin hallinnosta annetun asetuksen mukaan poliisin ylijohdossa kuuluvat poliisiylijohtaja ja poliisijohtaja ovat kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimiehiä ja poliisin lääninjohtoon kuuluvat lääninpoliisijohtaja ja lääninpoliisiylitarkastaja ovat poliisin lääninjohtoon alaisen paikallispoliisin ja poliisin lääninjohtoon alaiseksi määrättyjen poliisin yksiköiden henkilöstön esimiehiä, mutta päätöksenteon pidättämisestä ei ole säännöksiä.

Hallituksen esityksestä ei ilmene, miten ilmoitus poliisin ylijohdolle tai poliisin lääninjohtolle on tehtävä eikä se, millä tavalla ylijohdon on reagoitava saamaansa ilmoitukseen; ilmoituksen tekijän olisi kuitenkin saatava kohtuullisessa ajassa tietoonsa, kuka ilmoitetun asian ratkaisee. Täältä osin ylijohdosta antanee tarkentavia ohjeita.

Poliisin tekniikkakeskus

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämäärityksen laajentaminen on asianmukaista säästöjen saavuttamiseksi ja päällekkäisyyksien karsimiseksi. Laajentuminen ei kuitenkaan saa merkitä poliisihallinnolle ja sen henkilöstölle tuotettavien palvelujen heikentymistä, mistä poliisin ylijohdosta pitänee ohjaustoimivaltansa nojalla huolta.

ETELÄ-SUOMEN
LÄÄNINHALLITUS

Poliisiosasto
Birger Jaarlin katu 15
13100 HÄMEENLINNA

PL 150
poliisin.laeninjohto@eslh.poliisi.fi
13101 HÄMEENLINNA

Puhelin
Faksi 02051 62144

02051

6121

www.poliisi.fi/eslh

ETELÄ-SUOMEN
Poliisiosasto

LÄÄNINHALLITUS

LAUSUNTO
HE 4/2006 vp

2(2)

31.3.2006

Määräaikainen virantoimituksesta pidättäminen

Uudesta seuraamuksesta säättäminen on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista. Eräissä poliisin käyttäytymiseen liittyvissä tapahtumissa olisi ollut asianmukaista määrätä varoitusta ankarampi, mutta irtisanomista lievempi seuraamus.

Lääninpoliisijohtaja

Kauko Aaltomaa

Valtiovarainministeriö
Budjettiosasto
vanhempi budjettisihteeri Tomi Hytönen
31.3.2006

Hallintovaliokunta

Aiemmin toimitettu Valtiovarainministeriön sisäasianministeriölle lainvalmistelun yhteydessä antama lausunto (1.12.2005, VM 195/05/2005)

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 4/2006 vp)

Valtiovarainministeriö on antanut asiassa lausunnon sisäasianministeriölle 1.12.2005. Lausunnossa valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota erityisesti Poliisin tekniikkakeskuksen (myöh. tekniikkakeskus) toiminta-alueen laajennukseen ja toi esille mm. seuraavia seikkoja:

- Esitys merkitsisi merkittävää päällekkäistä hankintatoimintaa valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n kanssa, tähän liittyvää kilpailuasetelmaa ei pidetä vähäisenä.
- Päällekkäisyys valtioneuvoston kehyspäättökseen 2006-09 toimeksiannon perusteella valtiovarainministeriössä valmisteltavan valtionhallinnon hankintatoimen toimintatapojen uudistamista koskevan esityksen kanssa: valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) lisättäisiin uusi 22 a pykälä valtionhallinnon hankintojen keskittämisestä.
- Budjettirahoitteen viranomaisen ei pitäisi kilpailla markkinoilla vastaavia palveluja tarjoavien kaupallisten toimijoiden kanssa. Tekniikkakeskuksen harjoittaman myyntitoiminnan laajentuminen voi johtaa kilpailun vääristymiseen.
- Tekniikkakeskuksen yhteishankintayksikkömäinen asema ja sen mukainen tehtävämäärittely on ristiriidassa KTM:n valmisteleman julkisia hankintoja koskevan lain ja EY:n hankintadirektiivin 2004/18/EY yhteishankintayksikköä koskevan määrittelyn kanssa

Lausunnossaan valtiovarainministeriö toi esille, että esityksen jatkovalmisteluun on syytä panostaa. Annettu hallituksen esitys sisältää edelleen ongelmakohtia, joita jäljempänä on tuotu esille.

1. Tekniikkakeskuksen hankintatehtävien päällekkäisyys

1.1 Yhteishankinta-asema ja päällekkäisyys Hansel Oy:n toiminnan kanssa

Lausunnossaan valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota siihen, että tekniikkakeskuksesta ollaan muodostamassa yhteishankintayksikköä. Lakiesityksen lausuntoja koskevassa osassa on todettu, että esityksestä on poistettu säännös Poliisin tekniikkakeskuksen asemasta yhteishankintayksikkönä.

Yhteishankintayksikköä koskeva tehtävä ja asema näyttää kuitenkin edelleen olevan sisällytetty tekniikkakeskusta koskevan esityksen 13 §:ään ja sen perusteluihin, vaikka tätä ei ole nimenomaisesti yhteishankintayksikkö nimenä tuotu esille. Esityksen mukainen tekniikkakeskuksen asema ja hankintatehtävä vastaava*, sitä määrittelyä, joka yhteishankintayksikköä koskien on kirjattu piakkoin annettavaan uudistettuun lakiin julkisista hankinnoista. Lain määritelmä taas perustuu EY:n direktiiviin 2004/18/EY.

Esityksen 13 §:n mukaan tekniikkakeskuksen tehtävä on tehdä julkisia hankintoja seuraavien yksiköiden puolesta: a) poliisi, b) muut turvallisuusviranomaiset ja c) muut kuin viranomaiset (julkisia hallintotohtäviä hoitavat tahot). Lisäksi esityksen perusteluissa tekniikkakeskuksen toiminta on rinnastettu

valtion yhteishankintayksikkönä toimivaan Hansel Oy:n toimintaan toteamalla, ettei merkittävää kilpailuasetelmaa syntyisi.

Tehtäväkuva ja säädökseen pohjaava asema sekä perustelut viittaavat yhteishankintayksikkömäiseen asemaan. Esityksen 13 §:n säädösteksti ja perustelut mahdollistavat sen, että tekniikkakeskuksen olisi mahdollista toimia yhteishankintayksikkönä.

Lausunnossaan valtiovarainministeriö ei ole yhtynyt näkemykseen, ettei Hanselin ja tekniikkakeskuksen välille syntyisi merkittävää kilpailuasetelmaa. Mikäli tekniikkakeskus toimisi yhteishankintayksikkönä, se toimisi väistämättä päällekkäin yhteishankintayksikkö Hanselin kanssa useilla tuotealueilla esim. henkilöautojen hankinnassa (määrä n. 50 milj. eur/vuosi). Muun muassa ajoneuvohankinnoissa Hansel ja valtionhallinnon useat viranomaiset mukaan lukien merkittävät turvallisuusviranomaiset (esim. Puolustusvoimien eri yksiköt ja Tullihallinnon hankintayksiköt, ks. VM lausunto) ovat rakentaneet toimivan yhteistyömallin. Hanselin ajoneuvopalveluiden ja sen sopimusten käyttäjäksi on liittynyt 2006 lähes 200 valtionhallinnon hankintayksikköä. Perusteita ei ole esitetty sille, miksi poliisihallinto ei voisi hyödyntää jo voimassa olevia sopimuksia ja olla mukana em. yhteistyössä varustelemiensa ajoneuvojen hankinnassa.

Lausunnossaan valtiovarainministeriö ei ole pitänyt päällekkäistä yhteishankintaa tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena. Lähtökohtana tulisi olla valtionhallinnon päällekkäisen hankintatoiminnan vähentäminen. Hankintoja koskeva lainsäädäntöjä yhteisön hankintadirektiivin säännökset lähtevät siitä, että yhteishankintayksikkö on poikkeuksellinen organisaatio. Tämän vuoksi yhteishankintayksiköitä ei tulisi perustaa vain yhden organisaation etuja ajatellen, vaan valtion kokonaisedun perusteella.

Yhteenveto:

- Esitys sisältää Poliisin tekniikkakeskuksen mahdollisuuden toimia yhteishankintayksikkönä, vaikka asemaa ei ole nimenomaisesti todettu.
- Valtiovarainministeriön lähtökohtana on ollut, ettei valtionhallinnolle tule perustaa päällekkäin toimivia ja keskenään kilpailevia yhteishankintayksiköitä. Valtion tavanomaisten ja laajakäyttöisten tuotteiden yhteishankinnoista huolehtii pääasiassa Hansel Oy.
- Esitystä tulisi täsmentää toteamalla 13 §:n perusteluissa/säädöstekstissä, että tekniikkakeskus ei toimi harikintalain ja direktiivin 2004/18/EY määrittelemänä yhteishankintayksikkönä.

1.2 Päällekkäisyys valtioneuvoston esittämän talousarviolain 22 a §:n kanssa (HE 20/2006 vp)

Valtioneuvosto on hyväksynyt 30.3.2006 Eduskunnalle annettavaksi lakiesityksen hankintojen keskitämisestä valtionhallinnossa (Talousarviolain 22 a §). Esityksen tavoitteena on, että tavanomaisia tavaroita ja palveluja tai laajasti käytettäviä tavanomaisia tietoteknisiä laitteita ja niiden ohjelmistoja sekä yhteisiä tietojärjestelmiä kilpailutetaan valtionhallinnossa yhteishankintana. Esitys liittyy hallituksen kehyspäätöksessä 2006-09 ja 2007-11 todettujen valtion hankintatoimen toimintatapojen uudistamisen ja hankintojen tehostamisen toimeenpanoon. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2006.

Esityksessä säädetään mahdollisuudesta toteuttaa hallinnossa tarvittavien tietynlaisten tavanomaisten tavaroiden ja palvelujen sekä laajasti käytettävien tavanomaisten tietoteknisten laitteiden ja niiden ohjelmistojen sekä hallinnon yhteisten tietojärjestelmien hankintoja yhteishankintoina. Säännöksessä tarkoitetuista yhteishankintojen piiriin kuuluvista tavaroista ja palveluista sekä yhteishankinnan valmistelusta ja toteuttamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtiovarainministeriö voi päätöksellään määrätä yhteishankinnan valmisteluun ja toteuttamiseen ryhtymisestä.

Esitetty Poliisin tekniikkakeskuksen hankinta-asema on osin päällekkäinen niiden tavanomaisten tuotteiden kanssa, jotka olisi tarkoitus tulevaisuudessa hoitaa valtion keskitettyinä yhteishankintoina. Esitettyyn säännökseen tulisi kirjata, että tekniikkakeskuksen hankintatehtäviin eivät kuulu esitetyn talousarviolain 22 a §:n perusteella yhteishankinnan piiriin kuuluvat tuotteet. Tämä täsmentäisi tekniikkakeskuksen roolia hankinnoissa ja estäisi sen, että hankintatoiminta muodostuu päällekkäiseksi valtionhallinnolle tehtävien yhteishankintojen kanssa.

Päällekkäisyyden välttämiseksi 13 §:ään tulisi lisätä seuraava säännös omaksi momentiksi:

"Poliisin tekniikkakeskuksen suorittamiin hankintoihin eivät kuulu talousarviolain 22 a §:n 1 momentin tarkoittamat ja talousarviolain 22 a §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät yhteishankintojen piiriin kuuluvat tavarat ja palvelut".

Yhteenveto:

- *Valtioneuvoston valtionhallinnon yhteishankintoja koskevan lakiesityksen kanssa oleva päällekkäisyys tulee poistaa. Päällekkäisyys on poistettavissa lisäämällä 13 §:ään em. säännös.*

2. Ristiriita hankintadirektiivin ja uuden hankintalain kanssa

Antamassaan lausunnossa valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota siihen, että tekniikkakeskukselle esitetty laaja yhteishankinta-asema on ristiriidassa yhteisön hankintadirektiivin 2004/18/EY yhteishankintayksikköä koskevan määritelmän ja piakkoin annettavan uuden hankintalain määritelmän kanssa sen vuoksi, että hankinta-tehtävä koskisi myös valtionhallinnon ulkopuolisia organisaatioita.

Yhteishankintayksikön toiminnan kohde ei voi olla muu kuin omistava viranomainen. Yhteishankintaa tekevä hankintayksikkö ei voi myöskään olla luonteeltaan teollinen tai kaupallinen yksikkö. Tekniikkakeskuksen kaupallinen toiminta ja tuotteiden myynti valtionhallintoon kuulumattomille organisaatioille on hankinta-aseman kannalta ongelmallinen.

Yhteishankintayksikön määritelmän mukaan tällainen yksikkö voi hankkia tavaroita ja palveluja ainoastaan *omistajilleen* (omistajaksi katsotaan yksikkö, joka valvoo hankkijaa kuin omia yksiköitään). Esityksen 13 §:n 3 momentin tarkoittamat viranomaisiin kuulumattomat organisaatiot eivät kuulu valtionhallintoon ja siten siihen omistajien piiriin, joiden puolesta hankintalain tarkoittama yhteishankintayksikkö voisi tehdä hankintoja yhteishankinta-asemaa käyttäen.

Koska esitys sisältää edelleen tekniikkakeskuksen mahdollisuuden toimia yhteishankintayksikkönä, ristiriita on mahdollinen. Erityisesti esitetty 13 §:n 3 momentti, jossa toimiala laajennetaan valtionhallinnon viranomaisten ulkopuolelle, on ristiriidassa yhteisön hankintadirektiivin ja tulevan hankintalain kanssa. Momentti on myös kilpailun edistämisen kannalta ongelmallinen, koska toimintaa laajennetaan viranomaisten ulkopuolelle. Momentti olisi syytä poistaa kokonaan.

Yhteenveto:

- Esitetty 13 §:n 3 momentti tulisi poistaa kokonaan hankintasäännösten kanssa ristiriitaisena.

3. Kilpailutilanteen vääristyminen toiminnan laajentuessa

Esitys lähtee siitä, että budjettirahoitteinen tekniikkakeskus toimisi turvallisuuskaluston hankkijana, ylläpitäjänä ja kehittäjänä poliisihallinnon lisäksi usealle muulle viranomaiselle ja myös valtionhallinnon ulkopuolisille tahoille. Tekniikkakeskus myisi palveluitaan asiakkailleen eli harjoittaisi varsin laajamittaista maksullista/kaupallista toimintaa.

Tekniikkakeskuksen toiminnan laajentaminen merkitsisi päällekkäistä tarjontaa vastaavia palveluja tarjoavien kaupallisten toimijoiden kanssa. Tämä merkitsisi vastaavia palveluita tarjoavien yritysten toimintamahdollisuuksien kaventumista. Vastaavia palveluja tarjoavien yritysten mahdollisuus kilpailla valtion budjettirahoitteisen viraston kanssa on heikko. Virastomuodossa palveluja tulee tuottaa vain valtion sisäisesti (vrt. palvelukeskukset).

Valtion budjettirahoitteinen virasto ei ole samalla tavalla riippuvainen myynnistä saamistaan tuloista ja toiminnan kannattavuudesta, koska valtio aina viimekädessä joutuu maksamaan tappiotkin. Virastomallissa ei yksittäisestä maksullisesta toiminnasta lähtökohtaisesti saada läpinäkyvää tilinpäätös- ja muuta tietoa. Esimerkiksi toimintaan liittyvä tappio ei ole näkyvissä/havaittavissa toimintamenojen sisällä, eikä toiminnan kannattavuudesta saada tällä tavalla riittävää tietoa. Todettakoon, että tällä hetkellä toiminta hoidetaan poliisin toimintamomentin puitteissa, jonka suuruus on n. 570 milj. euroa.

Lausunnossaan valtiovarainministeriö suhtautui varauksellisesti mahdollisuuteen toteuttaa tämän tyyppinen palveluyksikkö kustannustehokkaana virastomuotoisesti. Perusteltuna ei myöskään pidetty toimintamallia, missä budjettirahoitteinen virasto kilpailee markkinoilla toimivien kaupallisten yritysten kanssa. Tekniikkakeskuksen palvelutoiminnan laajentaminen johtaa todennäköisesti väitteisiin valtion kilpailua vääristävästä toiminnasta, kun päällekkäisyys markkinoilla toimivien yritysten asiakkuuksien kanssa lisääntyy entisestään.

Kilpailuvirastoa ei mainita lausunnonantajien joukossa. Perusteluissa viitataan Kilpailuviraston yksittäiseen ratkaisuun, joka ei liity suoranaisesti esitykseen. Ratkaisua tulee tarkastella suhteessa siihen, millainen on tekniikkakeskuksen toimiala vanhan säännöksen mukaan eli pelkästään poliisihallinnon kaluston hankinta ja siihen liittyvä varustelu. Tapauksessa Kilpailuvirasto on käsitellyt Poliisin tekniikkakeskuksen ulkopuoliselle suunnatun myynnin merkitystä ja mahdollisuutta ristiriitaan kilpailurajoituslain kanssa. Kilpailuviraston ratkaisu näyttää koskeneen vain yksittäistä erikoistuotetta (ampumaseita).

Kilpailuviraston ratkaisussa on tuotu esille, että ulkopuolelle suuntautuvan myynnin laajetessa organisaation uudistaminen - liikelaitostaminen tai yhtiöittäminen - voi tulla ajankohtaiseksi. Esitys merkitsisi varastelutoiminnan ja myynnin laajentumista poliisihallinnon ulkopuolelle. Tehtäväkenttä olisi laajenemassa myös valtionhallinnon ulkopuolelle, eli muihin kuin viranomaistahoihin. Esityksen perusteluissa esitetty näkemys, että toiminta rajautuu vain viranomaisiin, on ristiriidassa esitetyn 13 §:n 3 momentin sanamuodon kanssa. Esitetystä 13 §:n 3 momentissa tuodaan esille, että tekniikkakeskuksen palvelutuotannon kohde voi olla muukin kuin viranomainen. Se, että organisaatiolla on hoidettavana julkisia hallintotehtäviä, ei merkitse sitä, että organisaatio lukeutuu valtionhallinnon viranomaisiin. Tällaiset organisaatiot voivat myös toimia yksityissektorilla.

Kilpailuviraston ratkaisun pohjalta on myös tulkittavissa, että ulkopuolelle suuntautuvan myynnin laajetessa olisi perusteltua uudistaa organisaatiota esimerkiksi muodostaa virastosta palvelua tuottava liikelaitos tai osakeyhtiö. Näkemys liittyy siihen, että toiminnan laajetessa kasvaa sen päällekkäisyys markkinoiden vastaavan palvelutoiminnan kanssa. Samalla kasvaa myös tarve mukauttaa toimintamuotoa läpinäkyväksi ja markkinoille paremmin soveltuvaksi.

PTK-hankkeen johtoryhmän asettama työryhmä, joka pohti Poliisin tekniikkakeskuksen rahoitus- ja budjetointimallia, nosti 30.11.2005 antamassaan loppuraportissa esille toiminnan ulkoistamismahdollisuuksien selvittämisen ja toiminnan järjestämisen edullisuusvertailun tarpeen.

Yhteenveto:

- Budjettirahoitteisen viraston ei tulisi laajentaa toimintaa toimialoille, joilla on olemassa olevaa palveluntarjontaa ja toimivat markkinat. Laajentaminen voidaan helposti tulkita kilpailua vääristäväksi.
- Kilpailuvirastoa ei mainita lausunnonantajana. Toiminnan laajentamisen kilpailua vääristävä pohdinta on sivuutettu ja kilpailuvaikutukset ovat selvittämättä
- Tekniikkakeskuksen toiminnan kannattavuutta ei ole selvitetty ja sen kannattavuudesta ei ole tietoa. Jos toiminta ei ole kannattavaa, se kuluttaa poliisitoiminnan määrärahoja.
- Tekniikkakeskuksen myyntitoiminnan läpinäkyvyys ja erityisesti toimittaessa kilpailuasetelmassa markkinoilla toimivien yritysten kanssa edellyttää, että toiminnan kannattavuus (tulos tai tappio) pystytään esittämään uskottavasti. Liikelaitosmallia tulisi harkita.

//ai/p £9/36v&f>/g

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

LAUSUNTO

VM 195/05/2005

1.12.2005

Sisäasiainministeriö

SM:n poliisiosaston lausuntopyyntö 11.11.2005; SM027:00/2004

HE LAIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Sisäasiainministeriö on pyytänyt mm. valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta.

Luonnos sisältää ehdotukset poliisin ylijohdon ja poliisin lääninjohdon ohjaustoimi vallasta sekä Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäväkuvan laajentamisesta ja Poliisin tekniikkakeskuksen ja Poliisin tietohallintokeskuksen nimenmuutoksista. Lisäksi se sisältää ehdotuksen mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaikaisesti vkantoinnituksesta.

Luonnos ei sisällä kihlakuntien poliisilaitosten täydellistä yhtdstoimintaa koskevia säännöksiä vaan niistä on tarkoitus antaa erillinen hallituksen esitys myöhemmin.

Lausuntonaan valtiovarainministeriö toteaa seuraavan.

Ehdotus sisältää kolme erilaista asiakokonaisuutta. Ensimmäinen niistä liittyy poliisin ohjaussuhteisiin, toinen Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäviin ja palveluihin ja kolmas mahdollisuuteen erottaa poliisimies määräaikaisesti vkantoimituksesta.

Valtiovarairiministeriöllä ei ole huomauttamista poliisin sisäistä ohjausta koskevien säännösten muutosehdotuksiin.

Poliisiin tekniikkakeskuksen tehtäväkuvausta olisi tarkoitus laajentaa siten, että myös muut tahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta. Lisäksi olisi tarkoitus, että Poliisin tekniikkakeskus voisi taimia valtionhallinnon hjrvallisuusviranomaisten yhteishankintayksikkönä julkisista hankinnoista annetulla tavalla. Samalla Poliisin tekniikkakeskuksen nimi muutettaisiin Turvallisuusalan tekniikkakeskukseksi.

Valtiovarainministeriö pitää myönteisenä sitä, että sisäasiainministeriö on lähtenyt tarkastelemaan poliisin toimintoja pyrkimyksenään lisätä tuottavuutta valtionhallinnossa.

Valtionhallinnossa on samanaikaisesti menossa eri suunnitteluvaiheessa olevia kehittämishankkeita. Ehdotettua hanketta tulee näin ollen tarkastella

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

PL 28 00023 VALTIONEUVOSTO

PUH. (09) 16001

C:\Program Faes\TeamWASRTonnisto\T\MW5\laosmffi\poBiaUtekni.doc

2(4)

yhdessä sisäasiainministeriön hallinnonalan ja muiden hallinnonalojen kehittämishankkeiden kanssa.

Valtiovarainministeriössä valmistellaan lakiesitystä valtion talousarviosta annettuun lakiin lisättävästä uudesta säännöksestä, joka mahdollistaisi valtionhallinnon käyttöön tarvittavien tavanomaisten tavaroiden ja palveluiden tai valtionhallinnon laajaan käyttöön tarkoitetun ja yhteen toimivuutta edellyttävän tietotekniikan keskitetystä kilpailuttamisesta! Keskitetysti kilpailutettavat tuoteryhmät määriteltäisiin valtiovarainministeriön asetuksella ja kilpailuttamisesta vastaisi toimeksiannon saanut kilpailuttajaorganisaatio. Keskitetystä kilpailuttamisesta huolehtisi pääsääntöisesti valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy.

Esityksessä Poliisin tekniikkakeskuksen toimialaa esitetään laajennettavaksi siten, että Poliisin tekniikkakeskus toimisi Turvallisuusalan tekniikkakeskukseksi ja valtionhallinnon turvallisuusviranomaisten yhteishankintayksikkönä. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tämä johtaa väistämättä päällekkäistoimintaan valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n ja ehdotetun Turvallisuusalan tekniikkakeskuksen välillä. Tämä heikentäisi perusteettomasti valtion hankintapolitiikan uskottavuutta ja tehokkuutta.

Eräissä esitysluonnoksessa mainituissa tuotteissa, kuten ajoneuvoissa ja niihin liittyvissä palveluissa, Hansel Oy:llä on valtionhallinnon käyttöön tehtyjä kattavia ja kilpailukykyisiä puitesopimuksia, joita tälläkin hetkellä käyttävät myös esityksessä mainitut turvallisuusviranomaiset kuten puolusministeriö, Pääesikunta ja sen alaiset laitokset (mm. PvMatLE, Puolus-

tusvoimien teknillinen tutkimuslaitos, Maasotakoulu), Sotilasläänien esikunnat, Puolustushallinnon rakennuslaitos, ilma-, meri- ja maavoimien useat yksiköt ja koulutuskeskukset sekä erilliset varikot, oikeusministeriön hallinnonalalla toimivat useat vankilat ja valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva Tullihallitus, Tullilaboratorio ja yksittäiset tullipiirit. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tämä todentaa sitä, että päällekkäisyys olisi merkittävä, toisin kuin esityksessä on tuotu esille.

Edellä mainitut hankintayksiköt ovat rakentaneet yhteishankintayksikön kanssa yhteistyömallin, joka koetaan hankintayksiköissäänkin selkeästi tuottavuutta nostavaksi ja hyödylliseksi. Useilla esitysluonnoksessa mainituilla hankinta-alueilla on jo olemassa valtiokonsernin yhteiset ratkaisut ja yhteishankintayksikön toteuttamat sopimukset. Ehdotus merkitsee päällekkäisen toiminnan organisointia ja laajentamista.

Perusteluissa ei millään tavalla esitetä perusteita sille, miksi vdn^konsernin ratkaisuja ei voitaisi käyttää sisäasianministeriön hallinnonalalla. Valtionhallinnossa ollaan menossa kohti konsernimaista rakennetta tuMtoiminnoissa muun muassa hankinnoissa ja IT-toiminnoissa. Ehdotuksen eteenpäinvieminen merkitsisi suuntautumista päinvastaiseen suuntaan ja hallinnonalan omien ratkaisujen korostamista ja kilpailemista konsernin yhteisten ratkaisujen kanssa. Tämä sopii huonosti hallituksen tuottavuusohjelman linjauksiin.

Esitysluonnoksessa mainitulla hankintalain 5 §:n 3 momentin tarkoittamalla yhteishankintayksiköllä viitataan erityisesti yhteishankintayksikkönä toimivaan Valtion hankintakeskukseen (nykyinen Hansel Oy) ja sen välityksellä tehtäviin hankintoihin. Hankintalakia koskevassa hallituksen esityksessä yhteishankintayksikkö yleisenä toimijana on määritelty erityiseksi organisaatioksi, ja muissa tilanteissa tällainen organisointi tulee käytettäväksi yksittäistapauksissa lähinnä erityisen merkittävässä hankkeissa (esimerkkinä mainittu moottoritien rakentaminen). Ehdotuksessa yhteishankintayksikön organisoinnin erityisluonne on jätetty huomioimatta. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan yhteishankintayksikön poikkeusluontoisuutta korostaa se, että EU:n jäsenvaltiossa yhteishankintayksikön statuksella ja roolissa toimii maakohtaisesti käytännössä yksi hankintayksikkö. Useiden yhteishankintayksiköiden perustaminen voisi uhata myös Hansel Oy:n asemaa.

EY:n hankintadirektiivit on uudistettu vuonna 2004. Yhteishankintayksikköä koskeva sääntely perustuu EY:n hankintadirektiiviin 2004/18/EY. EY-säädösten perusteella yhteishankintayksikkö organisaationa on poikkeuksellinen ja sen käyttö merkitsee selkeää poikkeamista normaalista hankintadirektiivien edellyttämästä kilpailuttamisvelvoitteesta. Tämä on vahva viittaus kantaan, että EY:n hankinta- ja kilpailusäännöksiensä pohjalta yhteishankintayksiköiden perustaminen on poikkeuksellista. Tämän vuoksi yhteishankintayksikön perustamiselle ja toiminnalle on asetettuja erityisiä kriteerejä direktiivitasolla. Esimerkiksi yksikkö tulee olla perustettu toimimaan yhteishankintayksikkönä tai sen tehtäviin kuuluvat ainoastaan yhteishankinnat. Hankintayksikkö voi palvella vain valtion omia yksiköitä.

Ehdotusta tarkastelemalla on havaittavissa, että ehdotetun Turvallisuusalan tekniikkakeskuksen toimiala ja sen mukainen toiminta yhteishankintayksikkönä olisi vastoin EY:n hankintadirektiivin 2004/18/EY yhteishankintayksikön määritelmää ja siten sitä voidaan pitää yhteisön lainsäädännön vastaisena. Erityisesti tähän viittaavat ehdotetun Turvallisuusalan tekniikkakeskuksen laaja muu tehtäväkenttä ja se, että yksikkö tarjoaisi tuotteita tai palveluja muillekin kuin valtionhallinnon turvallisuusviranomaisille. Valtiovarainministeriö toteaa, että yhteisön hankintalainsäädännön vastaisena ehdotusta ei voida pitää toteuttamiskelpoisena.

Valtiovarainministeriö katsoo, että valtionhallinnon hankintoja varten tarvitaan vain yksi yhteishankintayksikkö. Tällä hetkellä sellainen yksikkö on Hansel Oy. Valtionhallintoa varten ei tule perustaa useita ja keskenään kilpailevia yhteishankintayksiköitä. Päällekkäinen kilpailuttaminen johtaa valtion hankintapolitiikan uskottavuuden heikkenemiseen, tarjoushintojen nousuun, markkinoiden häiriötiloihin epäterveenä hintakilpailuna ja hallinnon resurssien hukkakäyttöön. Samalla toiminta merkitsee valtion hankintamäärän edelleen pirstoutumista ja volyymietujen menettämistä, joita yhteishankinnoilla pyritään tavoittelemaan. Sisäasianministeriön hallinnonalalla tulisikin selvittää, missä määrin hankintatarpeita voidaan kattaa ehdotetuilla alueilla Hansel Oy:n palveluja hyödyntäen ja tekemällä toimeksiantopohjaista hankintayhteistyötä.

Aikaisempien kokemusten perusteella valtiovarainministeriö suhtautuu varauksella mahdollisuuteen toteuttaa kustannustehokas hankintayksikkö virastomuotoisesti. Perusteltuna ei myöskään pidetä esitettyä toimintamallia, jossa budjettirahoitteinen hankintayksikkö operoi valtionhallinnon sisällä ja sen ulkopuolella tuotteiden myyjänä ja palveluntarjoajana alueella, jossa avoimen sektorin palveluntarjontaa on myös olemassa. Tämän tyyppisen toimintamallin voidaan katsoa vääristävän kilpailua.

Poliisin tekniikkakeskus toimii tällä hetkellä ns. sisäisesti nettobudjetoituna yksikkönä. Se tuottaa palveluita poliisihallinnolle. Maksut ja maksutulot hoidetaan poliisin toimintamomentin nettomäärärahan sisällä. Vaikuttaa siltä, että kysymyksessä ei ole valtion maksuperustelain mukainen maksullinen palvelutoiminta vaan valtion sisäinen järjestely.

Ehdotusluonnoksessa ei ole vielä miltään osin selvitetty taloudellisia tai muita vaikutuksia. Ko. kohta on luonnoksessa jätetty avoimeksi. Selvitettäviä asioita ovat mm. budjetointi, asiakkaat, monopoliasema sekä maksullisuus ja maksuperusteet.

Kaiken kaikkiaan Poliisin tekniikkakeskusta ja Poliisin tietohallintokeskusta koskeva organisaatiouudistuksen valmistelu vaatii runsaasti jatkotyöstämistä mielellään yhdessä valtiovarainministeriön kanssa ennen kuin voidaan ryhtyä lainsäädäntötoimiin.

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomauttamista siihen, että laissa poliisin hallinnosta, sen 15 a §:ssä säädettäisiin määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisesta. Valtiovarainministeriön palvelussuhdetyöryhmä on muistiossaan (9.6.1997,12/97) ehdottanut, että poliisilainsäädännössä voitaisiin säätää

viranomaiselle oikeus erottaa poliisimies määrääjäksi virantoimituksesta. Eräillä virkamiesryhmillä, kuten poliisilla virkavelvollisuuksiin kuuluva käyttäytymisvelvollisuus ulottuu myös vapaa-aikaan. Valtiovarainministeriö katsoo asianmukaisiksi ja perusteiltaan oikeiksi myös ehdotukset virkamieslain 53 ja 55 §:n muutokseen siten, että määräaikaiseen virantoimituksesta erottamiseen saisi hakea oikaisua virkamieslautakunnalta.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä Raimo Sailas

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö Tuomas Sukselainen

TIEDOKSI

Budjettiosasto (Tomi Hytönen ja Kirsti Vallinheimo)
Henkilöstöosasto
Hallinnon kehittämisosasto

Office

Saapunut posti: VS: HE 4/2006 vp., muistio asiantuntijapuheenvuorosta

Lähtettäjä: Lantto Ossi
Vastaanottaja: HaV
Lähetetty: 5.4.2006 14:08

Hei,

Pienenä tarkennuksena siihen pyytämäsi säädösehdotukseen seuraava:

"Poliisin tekniikkakeskuksen suorittamiin kilpailutuksiin eivät kuulu talousarviolain 22 a §:n 1 momentin tarkoittamat ja talousarviolain 22 a §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät yhteishankintojen piiriin kuuluvat tavarat ja palvelut". /

Sana "hankintoihin" on korvattu sanalla "kilpailutuksiin". Hankinnoilla on tuossa 22 a §:ssä tarkoitettu kilpailuttamista, en itse hankinnasta päättämistä - hankinnasta päättäminen on hankintayksikön tehtävä, mutta kilpailuttamisessa voidaan edellyttää ehdotetun säännöksen mukaan yhteistyötä.

t. Tomi H.

Lähettäjä: Hytönen Tomi VM
Lähetetty: 4. huhtikuuta 2006 16:19
Vastaanottaja: 'ossi.lantto@eduskunta.fi'; 'HaV
Kopio: Vallinheimo Kirsti VM; Tarkka Helena VM
Aihe: HE 4/2006 vp., muistio asiantuntijapuheenvuorosta

Valiokuntaneuvos ussi Lantto

Pyysit 31.3. pidetyssä hallintovaliokunnan kuulemisessa (Poliisin hallintolaki yms., HE 4/2006), että kokoaisin muistiinpanopaperin asiat kirjalliseen muotoon. Ohessa puheenvuorosta laadittu muistio hallintovaliokunnalle.

Ystävällisin terveisin.

Tomi Hytönen

Tomi Hytönen
vanhempi budjettisihteeri
Valtiovarainministeriö Budj
ettiosasto PL 28, 00023
Valtioneuvosto puh.: +358 9
160 32565 gsm: +358 400 934
866 telefax: + 358 9 160
34840 s-posti:
tomi.hytonen@vm.fi k-sivut:
www.vm.fi

45

31.3.2006

Eduskunta
hallintovaliokunta

Asiantuntijan kuuleminen

HE 4/2006 LAEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Poliisin hallinnosta annettuun lakiin (110/1992) ehdotetaan otettavaksi säännökset mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta.

Valtiovarainministeriön henkilöstöosasto on antanut sisäasiainministeriölle esittelyluvan esittää muutosta poliisin hallinnosta annetun lain lisäksi valtion virkamieslain (750/1994) 53 ja 55 §:ään siten, että mainittuihin pykäliin lisättäisiin määräaikainen virantoimituksesta erottaminen. Lisäys merkitsisi sitä, että määräaikaiseen virantoimituksesta erottamiseen haettaisiin muutosta ensisijaisesti valtion virkamieslautakunnalta yhdenmukaisesti kuten muihinkin virkamiesoikeudellisiin toimenpiteisiin: varoituksen antamiseen, irtisanomiseen, lomautukseen, virkasuhteen purkamiseen, osa-aikaistamiseen ja virantoimituksesta pidättämiseen.

Valtiovarainministeriön asettama palvelussuhdeturvatyöryhmä (muistio 12/1997) on vuonna 1997 ehdottanut, että poliisilainsäädännössä voitaisiin säätää viranomaiselle oikeus erottaa poliisimies määräajaksi virantoimituksesta.

Poliisimiehen virkavelvollisuuksiin kuuluva poliisilain (493/1995) 9 c §:ssä säädetty käyttäytymisvelvollisuus ulottuu rryös vapaa-aikaan ja on yleistä valtion virkamieslain mukaista käyttäytymisvelvollisuutta (14.2 §) laajempi ja yksilöidympi. Nykyisin, kun valtion virkamieslaissa ei ole säännöksiä knrinpitorangaistuksista, joudutaan käyttäytymisvelvollisuuden rikkomiseen useissa tapauksissa puuttumaan irtisanomisen keinoilla. Irtisanomiskynnys on valtion virkamieslautakunnassa muodostunut varsin matalaksi näissä tapauksissa, kun kyseessä on ollut poliisimiehen käyttäytymisvelvollisuuden rikkominen. Varoituksen antamista ei näissä tapauksissa usein voida pitää riittävänä seuraamuksena.

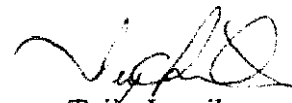
Esimerkiksi liikennesääntöjen noudattamatta jättäminen ja alkoholinkäyttöön liittyvät ongelmat voivat vapaa-aikanakin toteutettuina muodostaa tilanteen, joka on omiaan vaarantamaan luottamuksen viranomaistoimintaan. Erityisesti poliisimiehen tulee käyttäytyä vapaa-aikanaankin niin, ettei hän vaaranna luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien hoitoon. Käyttäytymistä ja sen moitittavuutta tulee arvioida kokonaisuutena huomioiden henkilön virka-asema ja tehtävät.

Poliisimiehen sijoittuminen työmarkkinoille irtisanomisen jälkeen voi olla vaikeaa. Siksi poliisimiehen oikeusturvan kannalta olisi eduksi, että olisi olemassa sanktio, joka on teon moitittavuuteen nähden riittävän ankara ilman, että olisi välttämättä tarpeen irtisanoa virkamiestä.

Esitys määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisen lisäämisestä lainsäädäntöön parantaisi poliisimiesten oikeusturvaa sekä antaisi työnantajalle keinon reagoida poliisimiesten laajaan yksityiselämänkin ulottuvaan käyttäytymisvelvollisuuteen sanktiolla, joka olisi oikeudenmukaisessa suhteessa tekoon.

Esitys vastaa pääasiallisesti niitä periaatteita, joiden mukaisesti vanhan valtion virkamieslain (755/1986) mukaisesti virkamies voitiin aikaisemman lain voimassaoloaikana kurinpitorangaistuksena erottaa virantoimituksesta. Esityksessä on asianmukaisesti huomioitu virkamiehen kuulemisvelvollisuuden toteuttaminen sekä luottamusmiehen kuulemismahdollisuus.

Edellä mainituilla perusteilla valtiovarainministeriön henkilöstöosasto on kannattanut mainitun muutoksen toteuttamista.

Teija Junnila

Työmarkkina-asiantuntija

RIKO S SEURAAMUS VIRASTO

**Eduskunta
hallintovaliokunta**

Viite:

lausuntopyyntö Asia:

HE 4/2006 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta on 22.3.2006 pyytänyt Vankeinhoitolaitoksen lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle 4/2006 vp laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta. Rikosseuraamusvirasto toteaa lausunnossaan Vankeinhoitolaitoksen osalta seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisin hallinnosta annettua lakia (110/1992) ja valtion virkamieslakia (750/1994).

Esityksen pääasiallisen sisällön mukaan poliisin hallinnosta annettuun lakini ehdotetaan lisättäväksi säännökset poliisin ylijohdon ja lääninjohdon ohjaustoimi vallasta sekä mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta. Lisäksi Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämääritystä ehdotetaan laajennettavaksi siten, että myös muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tek-

Rikosseuraamusvirasto rajoittaa lausuntonsa koskemaan esityksen määräaikaista erottamista koskevaan kohtaan ja virkamieslakiin esitettyihin muutoksiin.

Rikosseuraamusvirasto pitää perusteltuna esityksessä mainittua menettelyä, joka mahdollistaisi sanktion käyttämisen yhden erityisen virkamiesryhmän osalta ottaen huomioon tarkoituksenmukaisuus- ja oikeusturvanäkökohdat. Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen olisi lievempi seuraamus kuin irtisanominen, mutta ankarampi kuin varoitus, ja lisäksi siten työnantajan käytössä olevia keinoja virkamiehen toimiessa virkavelvollisuuksiensa vastaisesti tai lairninlyödessä niitä.

Rikosseuraamusvirasto haluaa kuitenkin tuoda tässä yhteydessä esille sen, että määräaikaisen erottamisen mahdollisuutta tulisi selvittää myös vankeinhoitoalalla, jossa virka-

miehillä on voimankäyttöoikeus, jonka perusteella heidän edellytetään käyttäytyvän asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla ja siten, ettei heidän toimintansa vaaranna luottamusta Vankeinhoitolaitoksen tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta.

2(2)

Varoituksen ja irtisanomisen välinen sanktio voisi kohdentua vankeinhoitoalalla ensisijaisesti valvonta- ja järjestyksenpitotehtävissä olevaan henkilökuntaan, mutta määräaikaisen erottamisen mahdollisuus tulisi olla tarvittaessa laajennettavissa koskemaan koko vankeinhoitoalan henkilökuntaa.

Mikäli uusi määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskeva säännös otetaan käyttöön poliisihallinnossa ja hallituksen esityksen mukaan mahdollisesti myös rajavartiolaitoksessa, niin asiaa tultaneen harkitsemaan myös eräiden Vankeinhoitolaitoksen virkamiesryhmien osalta.

Rikosseuraamusviraston
pääjohtajan sijaisena

Paavo Siltanen

Lakimies

Marko Oresmaa

Posti

Saapunut posti: HE/2006

Lähettäjä: Söder Jouko
Vastaanottaja: HaV
Lähetetty: 29.3.2006 14:42

Päivi Parviainen,
sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa HE/2006
johdosta. Tästä johtuen ministeriö ei katsoa tarpeelliseksi lähettää asiantuntijaa
valiokunnan kokoukseen 30.3.2006.

Jouko Söder
Lääkintöneuvos, STM

HaVP 28/2006 vp / / 85

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Pelastusosasto
Lainsäädäntöneuvos Mika
Kättö

HE 4/2006 vp
Asiantuntijalausun
to
27.3.2006

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Eduskunnan hallintovaliokunta pyytää sisäasiainministeriön pelastusosastolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä Eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 4/2006 vp). Esityksen mukaan sisäasiainministeriön alaisen Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämääritystä laajennettaisiin siten, että myös muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta.

Voimassa olevan lain mukaan Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävänä on hankkia, ylläpitää ja kehittää poliisin kalustoa, välineitä ja varusteita. Poliisin telmiikkakeskuksen tehtäväksi voidaan nykyään määrätä myös poliisia sekä muita viranomaisia ja yhteisöjä palvelevien tietojäjestelmien ylläpito- ja hallinnointitehtäviä siten kuin asetuksella totemmin säädetään.

Poliisin tekniikkakeskuksen toirmitoihin kuuluvat ajoneuvo-, asekorjaamo- ja tietohikennepalvelut, materiaalin hankinta, varastointi ja myynti sekä kehityspalvelut. Poliisin tekniikkakeskus kilpailuttaa, hankkii, varastoi ja myy materiaalia poliisin yksiköille ja poliisimiehille. Tällaista materiaalia ovat muun muassa autot, viestiliikennevälineet ja virkavaatteet. Poliisin ~~tef~~**Mikkakeskuksessa** tehdään välineisiin ja varusteisiin liittyvää tutkimusta ja tuotekehitystä, suunnittelua, kilpailutusta ja laadunvalvontaa.

Hallituksen esityksen 13 §:n 1 momentin mukaan Poliisin tekniikkakeskuksen perustehtävänä on hankkia, ylläpitää ja kehittää poliisin kalustoa, välineitä ja varusteita. Säännöshedotuksen 2 momentin mukaan Poliisin tekniikkakeskus voi hankkia, ylläpitää ja kehittää *myös muiden turvallisuusviranomaisten kalustoa, välineitä ja varusteita* sekä muidenkin viranomaisten turvakalustoa, välineitä ja -varusteita. *Pykälän 2 momentin yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan 2 momentissa tarkoitettuja muita turvallisuusviranomaisia olisivat muun muassa pelastusviranomaiset.*

Pelastuslain (468/2003) mukaisesti pelastusviranomaisia on *valtionhallinnossa* (sisäasiainministeriössä ja lääninhallituksissa) ja *kunnallishallinnossa* (pelastustoimen alueen pelastusviranomaiset). Kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa (alueen pelasmstoimi) valtioneuvoston makaamalla pelastustoimen alueilla. Pelastustoimen hankinnat painottuvat pääosin kunnalliseen pelastustoimeen.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto pitää perusteltuna Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävien laajentamista esityksen 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Pelastusosasto esittää kuitenkin säännöksen täsmentämistä selvyuden vuoksi siten, että säännöksen sanamuodosta ilmenisi yksiselitteisesti Poliisin tekniikkakeskuksen oikeus hankkia, ylläpitää ja kehittää myös kunnallisten turvallisuusviranomaisten (pelastuslaissa tarkoitettun alueen pelastustoimen) kalustoa, välineitä ja varusteita.

X viaäiuäiuuivooa un o^j.xcixoxti <*oxcuv(sivvsi.xciiJuvijvoici-) j v/tivci _xxox\teu.ivvJiLU4xvo^±ixxiLiJvt*iOLCi luivunuu XV^olvxtv^Lv oli a v/xazöixl tekniikkakeskuksen toimesta. Pelastusviranomaisten on muun muassa käytettävä säädöksissä määriteltyä virkapukua ja parhaillaan pelastusosaston johdolla uudistetaan pelastusviranomaisten virkavaatetusta käyttäjien nykyisiä tarpeita vastaavaksi. Muun muassa pelastustoimen virkapukujen hankinta-, ylläpito- ja ketattämistehtävien hoitaminen Poliisin tekniikkakeskuksen toimesta (myös kunnallisten pelastusviranomaisten osalta) olisi pelastustoimen näkökulmasta taloudellista, tehokasta ja tarkoituksenmukaista.

Mv ilta osin sisäasiainministeriön pelastusosastolla ei ole lausuttavaa esityksen johdosta.

Paolustusministeriö

he 4/2006 vp

1 (i)

Försvarsministeriet
Ministry of Defence

27.3.2006

fi.plm 12075
1180/4910/2005/HO

Hallintopoliittinen osasto

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 22.3.2006

HE 4/2006; HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMI- SESTA

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa asiakohdassa tarkoitettua hallituksen esityksestä. Puolustusministeriö ilmoittaa lausuntonaan, ettei ministeriöllä ole esityksen osalta huomautettavaa.

Puolustusministeriö tuo lisäksi esillä hallituksen esitysluonnoksesta sisäasiainministeriölle esittämiään näkemyksiä.

Poliisin hallinnosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi muun muassa laajentamalla Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämäärittystä niin, että myös muut kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita tekniikkakeskukselta. Pääesikunnan ilmoituksen mukaan puolustusvoimat on jo nyt käyttänyt Poliisin tekniikkakeskuksen palveluja pienissä hankinnoissa. Tämä on tarkoituksenmukaista erityisesti silloin, kun turvallisuuteen liittyvät seikat hankaloittavat muiden toimittajien palvelujen käyttöä. Sisäasiainministeriön alaisuudessa olevan yhteishankintayksikön käyttöä on mahdollista lisätä erimerkiksi silloin, kun hankinnan kohteena ovat voimankäyttövälineet ja henkilökohtaiset suojavarusteet.

Poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännökset muun muassa mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta. Muutoksenhaun osalta noudatettaisiin valtion virkamieslain vastaavasti muutettavaksi ehdotettuja 53 ja 55 §:n säännöksiä. Myös puolustushallinnossa on nähty tarvetta varoitusta ankarammalle, mutta irtisanomista lievemmälle virkamiesoikeudelliselle toimenpiteelle esimerkiksi tapauksissa, joissa asianomainen on vapaa-ajanaan käyttäytynyt virka-asemaansa sopimattomalla tavalla.

Tämän vuoksi ja koska vastaavia tarpeita voi olla muuallakin valtionhallinnossa, puolustusministeriö esitti harkittavaksi sääntelyn sijoittamista kokonaan virkamieslakiin.

Osastopäällikön sijainen

Hallitusneuvos

Seppo Kipinoinen

Vanhempi hallitussihteeri

Timo Turkki

LIITTEET
JAKELU
TIEDOKSI

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	s-posti, internet	
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	e-post, internet	
Postal Address	Office	Telephone	Fax	e-mail, internet	
Puolustusministeriö	Eteläinen Makasiinikatu 8 A <u>puolustusministerio@defmin.fi</u>	(09) 16001	(09)	160	88244
PL31	00130 Helsinki	Internat.+358 9 16001	Internat.+358 9 160 88244	<u>www.defmin.fi</u>	
FI-00131 Helsinki					
Finland					
Finland					

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN KIRJALLINEN LAUSUNTO

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Asia:

HE 4/2006 vp laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt KTM:n kirjallista asiantuntijalausuntoa kokoukseensa torstaina 30.3.2006 kello 12.45.

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä ei ole huomautettavaa poliisin hallinnosta annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen suhteen.

Em. lain 13 § koskee poliisin tekniikkakeskuksen (PTK) tehtävämäärittystä. Myös muut viranomaistahot kuin poliishallinto voisivat hankkia palveluita PTK:lta.

Kauppa- ja teollisuusministeriön tiedossa olevan selvityksen mukaan PTK:n tuotteista ja palveluista 90 % mennee poliisihallinnolle. PTK:n viranomaisasiakkaita ovat lisäksi Suomen Pankki, Valtioneuvosto, rajavartiolaitos, vankeinhoitolaitos, puolustusvoimat ja tullit. Nykyisen julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön tulkinnan mukaan valtion virastot ja laitokset kuuluvat samaan valtiokonserniin, jonka sisällä hankinnat periaatteessa voidaan tehdä suoraan ilman kilpailuttamista. Hankintoja ei tällöin tehdä erillisiltä juridisilta henkilöiltä vaan kysymys on ns. in-house-hankinnoista. Jos hankinnat kuitenkin kilpailutetaan, ovat valtion omat yksiköt samassa asemassa kuin ulkopuoliset tarjoajat eli tarjoukset tulee vertailla ja hankintapäätös perustaa tehtyyn tarjousvertailuun.

Jorma Immonen
neuvotteleva virkamies

7

V^JV

OIKEUSMINISTERIÖ

OM / KPO

Kriminaalipoliittinen osasto

29.3.2006

4. 04, 2006

/al & l *ö*i

Eduskunnan hallintovaliokunta

Viite: lausuntopyyntö

Asia: HE 4/2006 vp

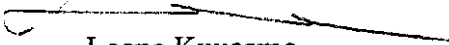
Eduskunnan hallintovaliokunta on varannut oikeusministeriölle mahdollisuuden antaa lausuntonsa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta.

Esitys sisältää ehdotukset Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäväkuvan laajentamisesta, poliisin ylijohdon ja poliisin lääninjohdon ohjaustoimi vallasta sekä mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta.

Oikeusministeriö on antanut asiasta lausunnon sisäasiainministeriölle 25.11.2005 (liite). Lausunnossa on katsottu, että perusteluissa tulisi poliisimiehen määräaikaisen erottamisen osalta tarkastella myös suhteellisuusperiaatteen toteutumista ja lievempien seuraamusten käyttömahdollisuutta.

Hallituksen esityksessä perusteluja on tältä osin täydennetty, joten oikeusministeriöllä ei huomautettavaa ehdotukseen sisältöön.

Samalla oikeusministeriö toteaa esityksessä ehdotettuun liittyen, että vastaavan kaltainen tarve varoituksen ja irtisanomisen välille sijoittuvaan sanktioon on tullut esille myös vankeinhoitoalalla, jossa virkamiehet ovat oikeutettuja voimakeinojen käyttöön ja jossa heihin kohdistuu sen vuoksi erityisiä käyttäytymisvelvoitteita. Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen voisi tulla kysymykseen tilanteissa, joissa irtisanominen on liian ankara seuraamus, mutta henkilö on saanut jo aikaisemmin varoituksen. Ehdotus mahdollistaisi näin ollen nykyistä järjestelmää paremmin seuraamusten asteittaisen ankaroitumisen. Aikaisemman virkamieslain (755/1986) aikana vankien vartiointi- tai ohjaustehtävissä toimiva virkamies voitiin poliisimiehen tavoin irtisanoa, kun siihen on syytä. Voimassa olevaan virkamieslakiin ei sisälly vastaavaa säännöstä, mutta irtisanomisperusteen olemassa oloa arvioitaessa otetaan huomioon virkamiesten toisistaan poikkeaviin tehtäviin kohdistuvat erilaiset vaatimukset. Sama koskee lievemmän seuraamuksen eli varoituksen antamista. Mikäli uusi määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskeva säännös otetaan käyttöön poliisihallinnossa ja hallituksen esityksen mukaan mahdollisesti myös rajavartiolaitoksessa, tultaneen asiaa erikseen harkitsemaan myös eräiden vankeinhoitolaitoksen virkamiesryhmien osalta.

/-)

Jarmo Littunen

Leena Kuusama

Osastopäällikkö

Hallitusneuvos

Käyntiosoite
Mannerheimintie 4
00130 HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
(09) 160 03

Telekopio
(09) 1606 7900
(09) 1606 7518

Sähköpostiosoite
kirjaamo.om@om.fi

VAV
OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

25.11.2005
5

OM 156/43/2005

Sisäasiainministeriö
Poliisiosasto

Lausuntopyyntöne 11.11.2005 SM027:00/2004

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI
POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N
MUUTTAMISESTA**

Sisäasiainministeriön poliisiosasto on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta esitysluonnoksesta. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan, että Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämääritystä laajennettaisiin siten, että myös muut tahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta. Poliisin tekniikkakeskuksen nimetty yksikkö voisi toimia valtionhallinnon turvallisuusviranomaisten yhteishankintayksikkönä. Samalla ehdotetaan, että Poliisin tekniikkakeskuksen nimi muutettaisiin Turvallisuusalan tekniikkakeskukseksi ja Poliisin tietohallintokeskuksen nimi Turvallisuusalan tietohallintokeskukseksi. Lisäksi poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset poliisin ylijohdon ja poliisin lääninjohdon ohjaustoimivallasta sekä mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta.

Oikeusministeriöllä ei ole toimialansa kannalta huomautettavaa lakiuudistuksen lähtökohtiin. Yksityiskohtien osalta seuraavassa tarkastellaan säännösehdotusta määräaikaisesta virantoimituksesta

erottamisesta (poliisin hallinnosta annetun lain muuttamista koskevan esitysluonnoksen 15 a §).

Vuoden 1986 valtion virkamieslaissa (755/1986) säädettiin virkamiehen kurinpidosta yksityiskohtaisesti, ja kurinpitorangeistuksia olivat varoitus, erottaminen virantoimituksesta enintään kuudeksi kuukaudeksi ja viraltapano. Voimassa olevassa valtion virkamieslaissa (750/1994) on luovuttu aikaisemmasta kurinpitojärjestelmästä ja sitä koskevasta menettelysääntelystä. Virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan kuitenkin antaa

O:\data\Ieenanasiat\liite eduskunta poliisien tekniikka.doc

Käyntiosoite
Pieni Roobertinkatu 9
00130 HELSINKI
Posti
osoite PL
25
00023
VALTIONEUVOSTO

Puhelin
(09) 16003
Telekopio
(09) 1606 7730
Sähköpostiosoite
kirjaamo-om@om.fi

2(2)

kirjallinen varoitus (VirkamL 24 §). Lausunnon kohteena olevassa esityksessä ehdotetaan palattavaksi aikaisemman kaltaiseen kurinpitojärjestelmään sikäli, että poliisimiehelle voitaisiin määrätä kurinpitorangeistuksena virantoimituksesta erottaminen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Säännösehdoituksessa on sinänsä pyritty ottamaan oikeusturvaseikat huomioon kuten vaatimus asianosaisen kuulemisesta ennen päätöksentekoa. Sen sijaan säännösehdoituksesta ei käy ilmi sääntelyn suhde rikosoikeudellisen vastuun toteuttamiseen. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ei olisi asianmukaista, että poliisimiehen määräaikaiseen virantoimituksesta erottamiseen ryhdyttäisiin kovin helposti. Seuraamus olisi tärkeää suhteuttaa teon laatuun ja merkittävyyteen. Hallituksen esityksen perusteluissa tulisi siten tarkastella myös lievempien seuraamusten kuten huomautuksen ja varoituksen käyttömahdollisuutta. Säännösehdoituksen otsikko voisi kuulua: "Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen".

Oikeusministeriö kannattaa esillä olevan lainsäädännön uudistamista esitysluonnoksessa olevien suuntaviivojen mukaisesti. Yksityiskohtien osalta luonnos edellyttää kuitenkin vielä täsmentämistä ja täydentämistä. Tämä koskee muun muassa myös kielellisiä ja säädösteknisiä seikkoja (mm. rinnakkaistekstit puuttuvat).

Osastopäällikön sijainen,
1 ainsäädäntöj ohtaja

Matti Niemivuo

Lainsäädäntöneuvos

Leena Halila

UVM r.y.

Urheilu-, metsästysaseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset maahantuoja r.y.
PL 74, 01721 Vantaa

HE 4/2006

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNNALLE

Asia: HE 4/2006 vp laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta.

Urheilu-, metsästysaseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset maahantuoja r.y. kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja toteaa kunnioittaen seuraavaa:

Yleistä

UVM ry ainoana Suomen ase-elinkeinon harjoittajien tunnustettuna edustajana, on jo usean vuoden ajan johdonmukaisesti kiinnittänyt huomiota Poliisin Tekniikkakeskuksen (PTK) toimintatapoihin koskien poliisin voimavälineitä ja tarvikkeita. Esimerkkeinä julkisuuteen tulleista väliintuloistamme voidaan mainita vuonna 2000 ilmennyt PTK :n harjoittama kaasusumuttimien luvaton myynti poliisin ulkopuolisille toimijoille (esim. Iltasanomat 12.09.2000) sekä toimenpidepyyntömme Kilpailuvirastolle PTK:n kilpailua rajoittavista (toimintatavoista (Dnro 1093/61/04).

Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys muuttaa UVM ry:n mielestä ratkaisevasti voimavälineiden, tarvikkeiden sekä varusteiden viranomaiskaupan luonnetta Suomessa. Esityksellä luodaan UVM ry: n käsityksen mukaan Sisäasianministeriön alaisuuteen erityistä lainsuojaa nauttiva viranomaisyrittäjä, jolle laissa taataan huomattavan laajat markkinointioikeudet, erityinen lailla suojattu yleinen viranomaiskauppiaan asema ja toimien samanaikaisesti viranomaistuotteiden hyväksyjänä.

UVM ry:n jäsenyritykset ovat nykytilanteessa suorissa liikesuhteissa kaikkiin niihin tahoihin jotka mainitaan PTK:ta koskevissa lainmuutosesityksessä. Yksityisten liikeyritysten nykyinen liiketoiminta ja tulevan liiketoiminnan kehittäminen vaarantuu esimerkiksi tuotemerkkien edustusten osalta, mikäli yhden kilpailijan toiminta viranomaissektorilla taataan lailla ylivoimaiseksi.

UVM ry ihmettelee myös Sisäasianministeriön halua paikata tulokehystään ryhtymällä yksityisyrittäjien kilpailijaksi näiden olemassa olevilla markkinoilla.

Ottaen vielä huomioon senkin että Sisäministeriö itse valvoo ase-elinkeinotoimintaa sekä myöntää toimintaan liittyvät luvat. Muutamassa vuodessa Sisäasianministeriöstä on tullut maamme markkinajohtaja käytettyjen ampuma-aseiden osalta ns. "Armovuosi" järjestelmän johdosta. Näiden välitys- eli Brokering toiminta on nykyisin laajinta maassamme ja määrittelee hintoja käytettyjen ampuma-aseiden osalta. UVM ry pelkää aiheellisesti kokemuksiinsa perustuen että sama markkinajohtajan rooli halutaan myös viranomaiskaupan osalle.

Muistutamme myös että sekä puolustushallinnolla että muulla valtion hallinnolla on olemassa olevat hankintaorganisaatiot joihin myös jäsenyrityksillämme on olemassa olevat liikesuhteet. Nähdäksemme lainmuutos aiheuttaa hallinnon sisäistä kilpailua.

Kansainvälisesti katsoen on nyt käsittelyssä oleva lakiesitys on UVM ry:n mielestä ainutlaatuinen. Meidän tiedossamme ei ole muuta EU maata jonka poliisin virkavallalla edes tavoittelisi asekauppiaan tai vaatekauppiaan roolia. Päinvastoin ovat useat maat lopettaneet esimerkiksi poliisin ylijäämäseiden markkinoinnin joko YK:n pienaseita koskevien prosessien johdosta tai muuten kansallisten parlamenttien päätöksellä. Monissa jäsenmaissa viranomaisten sekaantuminen yritystoimintaan on haluttu pitää mahdollisimman pienenä sen aiheuttamien esteellisyysepäilyjen välttämiseksi.

Lisäksi UVM ry paheksuu Sisäasianministeriön lainvalmistelua nyt käsiteltävän lainmuutoksen osalta. On mahdotonta olettaa ettei Sisäasiainministeriö ole ollut tietoinen yhdistyksemme aiheellisesta huolesta PTK:n toimintaa kohtaan. Siitä huolimatta yhdistykseltämme ei ole pyydetty lausuntoa valmisteluvaiheessa.

Varsinainen esitys

Ehdotamme että esityksen sivulta 1 poistetaan lause:

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämäärittystä laajennettaisiin siten, että myös muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta.

Se korvataan lauseella:

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämäärittystä laajennettaisiin siten, että myös muut viranomaistahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta vain tilanteessa jossa mikään muu yksityinen tai viranomaistaho kykene palvelua tarjoamaan.

Ehdotamme tarkennusta esityksen sivulle 4: 1.2. Nykytilan arviointi, kohtaan Poliisin tekniikkakeskus loppuun lisätään lause:

Edellä mainittuun turvaudutaan vain siinä poikkeuksellisessa tapauksessa että mikään muu yksityinen tai viranomaistaho kykene palvelua tai tuotekehitystoimintaa suorittamaan. Poliisin tekniikkakeskuksen tulee antaa vuosittain selvitys poliisihallinnon ulkopuolisen toimintansa laajuudesta sekä sen vaikutuksista yksityisten yritysten toimintaan.

Ehdotamme tarkennusta esityksen sivulle 6: 2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset, kohtaan Poliisin tekniikkakeskus loppuun lisätään lause: *Poliisihallinnon ulkopuoliseen palveluntarjontaan ryhdyttäisiin vain mikäli mikään muu yksityinen tai viranomaistaho ei kykene sitä tarjoamaan.*

Ehdotamme muutosta esityksen sivulle 6: 3.1. Taloudelliset vaikutukset, kohtaan Poliisin tekniikkakeskus poistettavaksi kappaletta:

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäväkentän laajentaminen poliisihallinnon ulkopuolisille viranomaistahoille lisää Poliisin tekniikkakeskuksen tuloja. Koska Poliisin tekniikkakeskus jo nykyisellään palvelee esimerkiksi rajavartiolaitosta, on tulojen kasvun määrää vaikea ennakoida tarkemmin.

Se korvataan kappaleella:

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäväkentän laajentaminen poliisihallinnon ulkopuolisille viranomaistahoille ei lisää Poliisin tekniikkakeskuksen tuloja. Koska Poliisin tekniikkakeskus jo nykyisellään kilpaillee yksityisyriyten kanssa esimerkiksi rajavartiolaitoksen palveluista, on tulojen kasvu todella epätodennäköistä vapaan kilpailun olosuhteissa.

Ehdotamme muutosta esityksen sivulle 7: 13§ *Poliisin tekniikkakeskus* esitetään poistettavaksi lause:

Vaikka tehtävien laajentaminen mahdollistaa Poliisin tekniikkakeskuksen palvelujen tarjoamisen myös muille viranomaistahoille kuin poliisihallinnolle, olisi Poliisin tekniikkakeskuksen perustehtävänä edelleen poliisin varustaminen eli poliisin kaluston, välineiden ja varusteiden hankkiminen, ylläpitäminen ja kehittäminen.

Se korvataan kappaleella:

Poliisin tekniikkakeskuksen perustehtävänä on edelleen poliisin varustaminen eli poliisin kaluston, välineiden ja varusteiden hankkiminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. Vain erillisissä poikkeustapauksissa Poliisin tekniikkakeskus voi tarjota palveluita muille viranomaistahoille, mikäli palvelua ei ole saatavilla yksityiseltä palvelun tarjoajalta tai viranomaistaholta.

Esityksen sivun 8:13§ loppuosa, 15a§ asti UVM ry haluaa lausua seuraavaa:

Sisäasianministeriön tulkinta sekä 13§ olevat lainaus Kilpailuviraston 2005 antamasta lausunnosta UVM ry toimenpidepyynnöstä (Dnro 1093/61/04) ovat VIRHEELLISIÄ JA HARHAANJOHTAVIA .

13§ kappale "Selvityksessä todettiin, ettei Poliisin tekniikkakeskus ole tällä alalla alan yritysten kilpailija. Ulkopuolelle suuntautuvan myynnin laajetessa organisaation uudistaminen, liikelaitostaminen tai yhtiöittäminen voi Kilpailuviraston näkemyksen mukaan tulla ajankohtaiseksi. Esityksessä ehdotetaan Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäväkentän laajentamista vain viranomaistahoille, ei yksityissektorille."

Kilpailuviraston vastauksen alkuperäinen vastaava teksti: "Sisäasiainministeriön sisäisen tarkastuksen tekemä selvitys osoittaa, ettei PTK POLIISIHALLINNON ULKOPUOLEISESSA AMPUMA-ASEIDEN JA PATRUUNOIDEN MYYNNISSÄ OLE ALAN YRITYSTEN KILPAILIJA. TÄMÄ JOHTUU SIITÄ ETTÄ AMPUMA-ASELAKI KIELTÄÄ PTK.LTA POLIISIHALLINNON ULKOPUOLISEN MYYNNIN."

Kilpailuvirasto ei puhu mitään viranomaistahosta vaan ainoastaan viittaa PTK nykyiseen tehtävään poliisihallinnon sisällä.

Tulkinnan laajentaminen viranomaistahoihin on väärä ja harhaanjohtava.

Lisäksi UVM ry haluaa todeta ettei se ole ollut lainkaan huolissaan yksityissektoriin kohdistuvasta myyntiuhasta, johtuen PTK:n lainsäädännöllisestä asemasta. Kilpailuvirastolle esitetty toimenpidepyyntö koski nimenomaan poliisihallintoon ja muihin viranomaistahoihin kohdistuvaa myyntiä.

UVM ry:n jäsenyritykset ovat jo vuosia myyneet suoraan poliisin eri yksiköille viranomaistuotteita.

Tästä johtuen UVM ry on osallinen nyt käsittelyssä olevassa esityksessä ja lainmuutoksen vaikutus elinkeinonharjoittajille on ilmeinen.

Lisäksi PTK:n toiminnan laajentaminen 13§ mainittuihin tahoihin esitetyllä tavalla on selkeä uusi markkina-avaus johon Kilpailuvirasto lausunnossaan viittaa.

Haluamme myös tuoda Hallintovaliokunnan tiedoksi Sisäasianministeriön selvitysmies Janne Kerkeiän "Tiettyjen poliisiosaston tehtävien hallinnollinen uudelleenorganisoiminen" Poliisin ylijohdon julkaisusarja 6/2005. Siinä käsitellään PTK:n problemaattista asemaa mahdollisessa uudelleen organisoinnissa.

Seuraavassa lainaus selvityksestä sivu 31:

QuickTime™ and a TIFF (LZW)
decompressor are needed to see this
picture.

Edellä mainittuun viitaten UVM ry esittää että Hallintovaliokunta palauttaa 13§ kokonaisuudessaan uudelleen valmisteluun Sisäasianministeriöön virheiden oikaisua varten sekä asianmukaisia lausuntoja pyytäen sekä Kilpailuvirastolta että UVM ryiltä. Näin muodoin myös varsinainen lain muutosesitys Poliisin tekniikkakeskuksen osalta tulisi palauttaa asianmukaiseen

aaaaMMa%1trn marl\$mmmmSammlnIm aammm

Helsinki 30.03.2006

Pekka Helminen
Toiminnanjohtaja

Urheilu-, metsästysaseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset maahantuojat r.y.

29.3.2006

Eduskunnan hallintovaliokunta

Asia: HE 4/2006 vp laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:ltä asiantuntijalausuntoa yllä mainitusta hallituksen esityksestä. Hansel Oy:n lausunnon lähtökohtana on yhtiön asema valtion yhteishankintayksikkönä. Lausunnossa lähestymme asiaa hankintatoimen näkökulmasta ja siinä painottaen koko valtion hankintatoimelle saavutettavien etujen näkökulmaa. Vuosille 2006 -2009 tehdyn valtiontalouden kehyspäätöksen (VM 5/214/2005) mukaisesti Hansel Oy korostaa valtion hankintojen keskittämistä ja päällekkäisen hankintatoiminnan vähentämistä.

1. Poliisin tekniikkakeskus ja yhteishankintayksikön määritelmä

Vielä tänä keväänä eduskunnan käsiteltäväksi tulevan julkisia hankintoja koskevan lain yhteishankintayksikköä koskevassa pykälässä yhteishankintayksikkö määritellään seuraavasti:

Hankinnat yhteishankintayksiköiltä

Hankintayksikön, joka hankkii tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita käyttäen yhteishankintayksikköä, katsotaan noudattaneen tätä lakia, jos yhteishankintayksikkö on noudattanut sitä.

Yhteishankintayksiköiltä tarkoitetaan sellaista hankintayksikköä, joka hankkii sen suoraan tai välillisesti omistaville hankintayksiköille tavaroita tai palveluja taikka tekee näille tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita koskevia hankintasopimuksia tai puttejarjestelyjä. Edellytyksenä on, että yhteishankintayksikkö toimii edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi ja että se on nimenomaisesti perustettu hoitamaan näitä tehtäviä taikka näiden tehtävien hoitaminen on säädetty tai määrätty yhteishankintayksikön toimialaksi.

29.3.2006

Poliisin hallinnosta annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen yleisperusteluiden lopussa viitataan valmistelun yhteydessä käytyyn lausuntokierrokseen. Yleisperusteluiden mukaan "lausunnoissa esitetyt kommentit otettiin huomioon muun muassa poistamalla esityksestä säännös Poliisin tekniikkakeskuksen yhteishankintayksiköstä".

Vaikka hallituksen esityksessä ei Poliisin tekniikkakeskuksesta käytetä nimitystä yhteishankintayksikkö, poliisin hallinnosta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 13 §:ssä Poliisin tekniikkakeskus määritellään juuri siten, miten uudessa hankintalainissa yhteishankintayksikkö tullaan määrittelemään.

Tämä tarkoittaa sitä, että lakiehdotuksen mukaan Poliisin tekniikkakeskus voi toimia poliisin ja kaikkien muidenkin valtion turvallisuusviranomaisten yhteishankintayksikkönä kalusto-, väline- ja varustehankinnoissa.

Lisäksi lakiehdotus mahdollistaa Poliisin tekniikkakeskuksen toimimisen yhteishankintayksikkönä muillekin kuin valtion viranomaisille sekä myös viranomaispiirin ulkopuolisille toimijoille silloin, kun hallintotehtävä on annettu muulle kuin viranomaiselle. Uuden hankintalainsäädännön mukaan yhteishankintayksikkö voi toimia yhteishankintayksikkönä vain omistajineen, joten valtion ulkopuoliset viranomaiset ja muut kuin viranomaiset eivät voine olla yhteishankintayksikkönä toimivan Poliisin tekniikkakeskuksen asiakkaina.

Uuden hankintalainsäädännön yhteishankintayksikön määritelmän kanssa ristiriidassa on myös Poliisin tekniikkakeskuksen toiminta liiketaloudellisesti hinnoiteltavien suoritteiden tuottajana. Uuden hankintalainsäädännön mukaan yhteishankintayksiköllä ei voi olla kaupallista luonnetta.

2» Valtion yhteishankinnat

Valtio hankintastrategian mukaisesti valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n tavoitteena on saada aikaan säästöjä valtion hankintatoimessa. Yhteishankinnoilla saadaan säästöjä sekä hankintahinnoissa että hankintojen

»HANSEL LAUSUNTO / Hansel Oy HE 4/2006

29.3.2006

prosessikustannuksissa. Hintasäästöt saavutetaan suuremmilla volyyymeilla ja paremmalla ostamisen osaamisella. Prosessikustannusten säästöt taas perustuvat valmiiksi kilpailutettuihin helppokäyttöisiin sopimuksiin.

Valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2006 - 2009 (VM 5/214/2005) todetaan, että "valtion hankintojen toteutusta tehostetaan keskittämällä merkittävimpien yhteisten tuoteryhmien hankintoja ja vähentämällä päällekkäistä hankintatoimintaa".

Mikäli Poliisin tekniikkakeskuksesta tulisi lakiehdotuksen mukaisesti yhteishankintayksikkö valtion turvallisuusviranomaisille, tämä lisäisi kehyspäätöksen vastaisesti päällekkäistä hankintatoimintaa valtiolla ja vaarantaisi yhteishankinnoilla saavutettavat merkittävät kustannussäästöt.

Valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n kanssa kilpailevan uuden yhteishankintayksikön perustaminen ei ole tarkoituksenmukaista. Lakiehdotus tulisi ainakin rajata siten, että Poliisin tekniikkakeskus voisi toimia poliisin ja muidenkin valtion turvallisuusviranomaisten yhteishankintayksikkönä ainoastaan turvakalustoa, -välineitä ja -varusteita koskevissa sellaisissa hankinnoissa, joista valtion yhteishankintayksikkö ei ole tehnyt koko valtionhallintoa kattavaa puitesopimusta. Tällä rajauksella määriteltäisiin valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n ja Poliisin tekniikkakeskuksen tehtäväjako yhteishankintayksikköinä. Näin ollen esimerkiksi poliisiautot hankittaisiin valtion yhteishankintayksikön kilpailuttaman puitesopimuksen kautta, ja erikoisvarustelun näihin autoihin voisi hankkia Poliisin tekniikkakeskus.

Helsingissä 29.3.2006

Hansei Oy

/

Anssi Pihkala
toimitusjohtaja

29.03.2006

Hallintovaliokunta
HE 4 / 2006
00120Eduskunta
hav@eduskunta.fi

Asia: HE 4/2006 vp laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt TuUihallituksen lausuntoa hallituksen esityksestä poliisin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi. Lausuntonaan tullihallitus esittää seuraavaa:

Esitys Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävien laajentamisesta siten, että myös tulli voisi tämän jälkeen hankkia ns turvaviranomaisten käyttämiä varusteita, laitteita ja palveluja Poliisin tekniikkakeskuksen kilpailuttamien sopimuksien perusteella nähdään hyvänä. Näiden viranomaisten omaa erityisosaamista vaativien hankintojen keskittäminen vähentäisi päällekkäisiä kilpailutuksia ja alentaisi hankinnasta aiheutuvia kustannuksia sekä lisäisi määräalennuksia.

Muita viranomaistahoja palvelevana Poliisin tekniikkakeskuksen hinnoittelun tulisi olla läpinäkyvää, eikä toiminnan tavoitteena saisi olla voiton tavoittelu.

Tullihallitus on sitoutunut valtion yhteishankintayksikkö Hanselin palvelujen käyttöön ja pitää tärkeänä ettei Poliisin tekniikkakeskuksella ja Hanselilla ole

Henkilöstöpäällikkö Eino Hämäläinen

Materiaalipäällikkö Erkki Uotila

Liitteenä: Lausuntopyyntö ja lakiehdotus

päällekkäisiä tuotteita ja palveluja.

4/2

8

POLIISIN
TEKNIKKAKESKUS

LAUSUNTO
28.3.2006

PTK-
285/05/Ea

1
/
2

Hallintovaliokunta
Eduskunta

Lausuntopyyntö HE 4/2005 22.3.2006

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN 4/2006 LAEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 § JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Poliisin tekniikkakeskuksen toimenkuvan ja toimialan laintasoiselle selkeyttämiselle on ilmennyt käytännön tarvetta. Tekniikkakeskuksen palveluiden kohderyhmän yksiselitteinen määrittely on olennaista toiminnan suunnittelun ja kohdistamisen sekä laillisuusvalvonnan kannalta. Erityisesti yksityisen ja kuntasektorin toimijoiden mahdollisuuksiin hyödyntää tekniikkakeskuksen palveluita tulisi olla selkeä kanta, johon tekniikkakeskus voi toimintansa suunnittelussa tukeutua. Käytännön tulkinnan ja rajanvedon jättäminen tekniikkakeskuksen vastuulle on ongelmallista.

Valmisteilla olevalla poliisin hallinnosta annetun lain muutoksella on keskeinen merkitys Poliisin tekniikkakeskuksen toiminnalle. Lain tulee riittävästi selkeyttää tahoja, joille tekniikkakeskus voi tuotteita ja palveluita toimittaa. Hallituksen esityksessä mainitaan tekniikkakeskuksen mahdollisuudesta suorittaa myös muita kuin viranomaistahoja palvelevia varustamistehtäviä. Tällaiset toimijat ja heille tuotettavat palvelut tulisi määritellä tyhjentävästi.

Poliisin tekniikkakeskus katsoo, että yksityisen sektorin erilaisia vartiointi- ja turvallisuuspalveluja tuottavat yritykset tulee rajata pois tekniikkakeskuksen toimialasta silloinkin, kun ne toimittavat palveluja julkiselle sektorille. Tehtäväkenttää ja palveluja käytäviä tahoja määriteltäessä tulee ottaa huomioon tekniikkakeskuksen asema turvallisuusalan toimijoiden kilpailijana, jollaisena toimiminen ei ole Poliisin tekniikkakeskuksen intresseissä.

Valtion viranomaisten lisäksi Poliisin tekniikkakeskuksen palveluille on kysyntää kuntasektorilla. Yhteistyömahdollisuuksia on olemassa esimerkiksi kunnallisen pelastustoimen osalta. Esityksessä mainittu mahdollisuus palveluiden tuottamiselle turvallisuusviranomaisten lisäksi myös muille viranomaisille on perusteltu ja kannatettava. Varusteiden yhdenmukaisuuden vuoksi tulisi mahdollistaa tuotteiden toimittaminen myös yksityisen sektorin pelastustoimelle.

Lakia valmisteltaessa tulisi huomioida mahdollisuus palveluiden ja tuotteiden tarjoamiseen yksittäisille turvallisuusviranomaisten palveluksessa oleville henkilöille. Esimerkiksi poliisimiehen tulee voida asioida henkilöasiakkaana tekniikkakeskuksessa hankkiessaan työssään tarvitsemiaan virkavaatteita ja varusteita.

Toimenkuvaa laajennettaessa on varmistuttava resurssien riittävydestä keskeisimpien tehtävien hoitamiseen. Poliisin varustamisen tulee edelleen säilyä

POLIISIN
TEKNIKKAKESKUS

LAUSUNTO
28.3.2006

PTK-
285/05/Ea

2
/
2

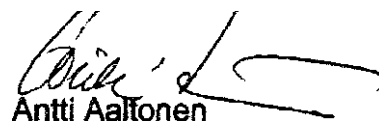
tekniikkakeskuksen ensisijaisena tehtävänä, jonka hoitamiseen on varattava riittävästi resursseja toiminnan laajetessa. Poliisin toiminnan esteettömyys ja keskeytymättömyys on voitava turvata myös varusteiden osalta.

Toimialan laajennus ei esitetyssä mallissa asettaisi tekniikkakeskusta kilpailevaan asemaan valtiohallinnon yhteishankintayksikkö Hansei Oy:n kanssa johtuen tahojen erilaisista toimenkuvista sekä tehtäväkentistä. Valtion virastona Poliisin tekniikkakeskus käyttää mahdollisuuksien mukaan Hanselin palveluita niiltä osin, kun tekniikkakeskuksen tehtäviin sisältyy Hanselin toimialaan kuuluvia kilpailutuksia. Poliisin tekniikkakeskus myös pyrkii työskentelemään yhteistyössä Hanselin kanssa erilaisissa hankkeissa, joissa molempien erityisasiantuntemus on yhdistettävissä edullisimman lopputuloksen aikaansaamiseksi. Hanselilla ei ole edellytyksiä kokonaisuudessaan hoitaa Poliisin tekniikkakeskuksen tarjoamia palveluita toimintaperiaatteidensa valossa. Hansei ei hoida tuotteiden varastointia eikä jakelua, jonka järjestämisessä on myös huomioitava turvauokitellun materiaalin asettamat vaatimukset.

Poliisin tekniikkakeskus on mukana pohjoismaisessa yhteistyössä, jonka tuloksena varusteita ja välineitä on ohjeistettu ja kilpailutettu yhteistyössä pohjoismaisten poliisiviranomaisten kesken, hankittaessa suoja- ja voimavälineiden kaltaista erityismateriaalia. Yhteistyöllä saavutetaan huomattavia taloudellisia etuja verrattuna kansalliseen kilpailutukseen volyymin kasvaessa merkittävästi. Yhteistyö on edistänyt myös tuotekehitystä, kun asiantuntemusta on voitu hyödyntää eri maiden viranomaisten välillä.

Poliisin tekniikkakeskus pitää hallituksen esitystä kannatettavana, joskin eräitä tarkennuksia vaativana. Esitetyllä tekniikkakeskuksen toimialan laajennuksella on saavutettavissa huomattavia säästöjä varuste- ja kalustohankinnoista sekä merkittäviä etuja viranomaisyhteistyössä tuotekehityksen osalta. Varusteiden ja kaluston yhdenmukaistamista on pidettävä taloudellisesti kannattavana suuremman hankintavolyymien ja suunnittelu- sekä tuotekehityskustannusten säästöjen ansiosta. Myös loppukäyttäjien koulutuksen sekä virka-aputilanteiden kannalta tämä koetaan hyödyllisenä ratkaisuna. Poliisikoulu antaa tälläkin hetkellä käyttäjäkoulutusta myös muille kuin poliisiviranomaisille, joten välineistön yhdenmukaistamisella olisi saavutettavissa etuja myös koulutussektorilla. Virka-aputilanteissa yhdenmukainen välineistö mahdollistaa laajamittaisen yhteistyön turvallisuusviranomaisen välillä. Yhteistyöllä voidaan saavuttaa etuja tuotekehityksessä, kilpailutuksessa, jakelussa ja varastoinnissa.

Eila Pakkala
johtajan sijainen

Antti Aaltonen

materiaalipäällikkö

Postiosoite / Puhelin / Tele* r.
Adress PL 20 (09)8388 80: i
00561 HELSINKI elekopio / Telefax
Käyntiosoite / (09)8388 8088
Besökadress Pankki / Bank
Kaanaankatu 4 NORDEA
00560 HELSINKI 166030-101322

SISAASIAJÄRJESTÄMISMINISTERIÖ
RAJAVARTIOLAITOKSEN ESTKUNTA
Oikeudellinen osasto
Osastopäällikkö Tomi Vuori

Muistio

30.3.2006

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS LAIEIKSI POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA (HE 4/2006 VP)

Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa ilmoitusvelvollisuutta ja päätösvallan pidättämistä koskeviin poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) ehdotettuihin 4a ja 5a §:iin. Myös rajavartiolaitoksen päälliköllä on devolutio- eli päätösvallan pidätysoikeus. Rajavartiolaitoksella ei ole poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotettuja ilmoitusvelvollisuutta koskevia säännöksiä, koska tämän tyyppisistä asioista esimiehelle tai esimiesvirastolle ilmoittaminen kuuluu jo muutoinkin rajavartiolaitoksen johtamiskulttuuriin.

Poliisin tekniikkakeskusta ja Poliisin tietohallintokeskusta koskevat muutosehdotukset ovat linjassa mainittujen yksikköjen toimialassa tapahtuneiden muutosten kanssa. Rajavartiolaitoksen esikunnalle ei ole tältäkin osin huomautettavaa.

Esitykseen sisältyvillä lakiehdotuksilla tehtäisiin valtion virkamieslakiin (750/1994) ja poliisin hallinnosta annettuun lakiin muutokset, joiden nojalla poliisimies voitaisiin irtisanoa määrääjäksi. Myös rajavartiolaitoksessa on tarve toteuttaa vastaavat muutokset. Poliisia koskeva hallituksen esitys on mm. valtion virkamieslain suhteen valmisteltu siten, että muutos on rajavartiolaitoksen osalta toteutettavissa pelkästään rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) muuttamisella. Ottaen nimenomaan tämänkin hanke huomioon ei rajavartiolaitoksen esikunnalla ole asiassa huomautettavaa.

Todettakoon, että sisäasiainministeriössä on 16.3.2006 päätetty hankkeen asettamisesta, jotta myös rajavartiomies voitaisiin irtisanoa määrääjäksi. Hallituksen esitys rajavartiolaitoksen

hallinnosta annetun lain muuttamisesta annettaisiin eduskunnalle vasta kun poliisia koskevaan vastaavaan hallituksen esitykseen on saatu eduskunnan myönteinen vastaus.

Hai/P #W>£ »/»/£5£

POLIISIN LÄÄNINJOHDON VIRANHALTIJAT RY
(2)

1

Paivamaara
17.3.2006

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö 14.3.200S (HE 4/2006)

Asia: **POLIISIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISTA KOSKEVA
POLIISIN LÄÄNINJOHDON VIRANHALTIJAT RY:N LAUSUNTO**

Sisäasiainministeriössä on valmisteltu ehdotus poliisin hallinnosta annetun lain sekä valtion virkamieslain eräiden pykälien muuttamisesta. Esitys sisältää ehdotuksen Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävien uudelleen määrittelystä, poliisin ohjausvaltaan tehtävistä tarkennuksista sekä määräaikaisen virantoimituksesta erottamisen mahdollistamisesta. Muutosesitysten johdosta Poliisin lääninjohdon viranhaltijat ry. toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan, että poliisin tekniikkakeskuksen tehtävämäärittystä laajennettaisiin siten, että myös muut tahot kuin poliisihallinto voisivat hankkia palveluita Poliisin tekniikkakeskukselta ja että yksikkö voisi toimia valtionhallinnon turvallisuusviranomaisten yhteishankintayksikkönä. Lääninjohdon viranhaltijat ry:n näkemyksen mukaan Poliisin tekniikkakeskuksen toimialan laajentaminen on viranomaisyhteistyön tehostamisen kannalta perusteltua ja mahdollistaisi keskittämistä saatavien etujen aikaisempaa paremman hyödyntämisen. Säädosmuutoksen myötä vahvistettaisiin myös nykyinen käytäntö, jonka mukaisesti Poliisin tekniikkakeskuksen palveluja on voinut saada myös poliisihallinnon ulkopuoliset tahot.

Poliisin ohjausjärjestelmään ehdotetaan lisättäväksi säännökset merkittäviä hallinnon sisäisiä ratkaisuja koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja tällaisia päätöksiä koskevasta ratkaisutoimivallan pidätysoikeudesta. Ehdotuksen mukaan poliisin ylijohdon alaisen yksikön olisi ilmoitettava ylijohdolle suunnitellusta hallinnon sisäisestä ratkaisusta jolla voi olla laatunsa tai laajuutensa vuoksi merkittävää vaikutusta poliisin ylijohdon hyväksymien yksikön tulostavoitteiden ja toimintalinjojen toteutumiseen. Vastaava velvollisuus on ehdotettu asetettavaksi myös poliisin lääninjohdon alaisille yksiköille. Poliisiylijohtajalle esitetään säädettäväksi oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaista-

vakseen tällainen hallinnon sisäinen asia, joka on säädetty muun poliisin henkilöstöön kuuluvan virkamiehen ratkaistavaksi.

Ehdotettu poliisin ohjausjärjestelmään liittyvän ilmoitusvelvollisuuden voidaan katsoa liittyvän poliisin tulosohtausjärjestelmään sitä osaltaan täydentävä. Toisaalta toimivaan tulosohtausjärjestelmään voidaan arvioida kuuluvan ohjattavan ja ohjaavan yksikön välinen säännöllinen vuorovaikutus ja tietojen vaihto ilman siihen erityisesti velvoittavaa säännöstäkin. Vaikka ilmoitusvelvollisuudella voidaan katsoa olevan ylijohdon tai lääninjohdon johtamiseen liittyvää tehtävää tukeva perusta, voidaan

/
lainsä-

däntötasolla asetettu hallinnon sisäisiä ratkaisuja koskevaa ilmoitusvelvollisuutta pitää poikkeuksellisenä. Ilmoitusvelvollisuuden täyttävän hallinnon sisäisen ratkaisun määrittely jää myös esityksessä osittain avoimeksi ja käytännön eri tilanteiden mukaan määräytyväksi.

Poliisiylijohtajalle ehdotettua yksittäistapaukseen perustuvaa oikeutta ottaa alaisen hallinnon virkamiehen päätösvaltaan kuuluva, ilmoitusvelvollisuuden piiriin sisältyvä asia ratkaistavakseen voidaan pitää lähtökohdiltaan perusteltuna. Ratkaisuvallan pidättämisoikeuden rajauksen vain ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluviin asiaryhmiin voidaan kuitenkin katsoa merkittävästi rajoittavan tämän oikeuden käyttöä yksittäistapauksissa ja tästä syystä toimivallan avaamista myös muihin yksittäisiin asiaryhmiin tulisikin harkita. Poliisiylijohtajan ratkaisuvallan siirtoa vastaavan oikeuden, kuitenkin rajoitettuna vain alaisen hallinnon virkamiesten ratkaistavaksi säädettyihin yksittäisiin asioihin, määrittelemistä myös lääninpoliisijohtajalle tulisi lisäksi vakavasti harkita. Käytännössä on usein ilmennyt tilanteita, joissa jonkin yksittäisen kihlakunnan poliisilaitoksen päätöksen osalta asianomainen poliisipäällikkö on ollut esteellinen tai muutoin sellaisessa tilanteessa, ettei hän ole voinut esimerkiksi tiettyä nimitysratkaisua puolueettomasti ratkaista. Näissä tapauksissa on käytännössä jouduttu nimittämään määrääjäksi tai vuosilomasijaiseksi tehtävän päätöksen ajaksi jonkin toisen kihlakunnan poliisipäällikkö. Myös tällaiset tilanteet olisi vältettävissä yleisten toimivallan pidättämistä koskevien säännösten laajentamisella käsittämään poliisiylijohtajan lisäksi myös lääninpoliisijohtajat.

Esitykseen sisältyvää mahdollisuutta poliisimiehen määräaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä voidaan pitää tarpeellisenä ja lisäävän työnantajan mahdollisuuksia eri tasoisesti puuttua virkavelvollisuuksien vastaiseen toimintaan. Esitykseen sisältyvää säännöstä, jonka mukaan viranomaisen tulee panna virantoimituksesta erottaminen vireille vuoden kuluessa siitä, kun viranomaisen on tiedon virantoimituksesta pidättämisen perusteena olevasta seikasta, voidaan kuitenkin pitää ainakin osittain nykyisen virkamiesoikeudellisten periaatteiden vastaisena. Lähtökohtana tulisikin olla, että toimenpiteisiin tulisi ryhtyä, muiden virkamiesoikeudellisten puuttumiskeinojen lailla, viipymättä kun viranomaisen tietoon on tullut virkavelvollisuuksien vastainen menettelyjä edellytykset siihen puuttumiseen. Näin varmistettaisiin, ettei työnantajan oikeus puuttua menettelyyn vanhenisi esimerkiksi tapauksissa, joissa asia on tulkinnanvarainen ja siihen mahdollisesti liittyvä rikosoikeudellinen prosessi esitutkintoon ja syyteharkintoihin edelleen kesken.

Puheenjohtaja,
Lääninpoliisijohtaja

Mikko Paatero

Läännpoliisiylitarkastaja

Janne Paavola

Asia ja lausunnonantaja: HE 4/2006, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Helsinki 20.03.2006

Dn:o 47/12/2006

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja valtion virkamieslain 53 ja 55 §:n muuttamisesta.

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö asiassa HE 4/2006, päiväys: 13.3.2006.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n lausunto:

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyynnön johdosta Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry lausuu kunnioittaen seuraavaa:

1. Poliisin tekniikkakeskuksen ja Poliisin tietohallintokeskuksen nimien muuttaminen

Poliisin tekniikkakeskuksen tehtävänä on nimensä mukaisesti huolehtia ensisijaisesti poliisin tekniseen välineistöön liittyvistä asioista luonnoksessa kuvatulla tavalla.

Tämän tulee jatkossakin olla kyseisen palvelun ensisijainen tehtävä.

Poliisin tekniikkakeskus palvelee jo tällä hetkellä poliisia laajempaa asiakaskuntaa.

Asiakaspiirin voidaan ennustaa kasvavan toiminnan laajentuessa jatkossa kahdelle uudelle paikkakunnalle, Kouvolaan ja Kuopioon.

Kasvava volyyymi tulee osaltaan mitä ilmeisimmin hyödyntämään myös poliisiorganisaatiota. Yhdessä muiden viranomaisten kanssa suoritettava

tuotekehittäely, kilpailuttaminen ja hankinta säästänevät kustannuksia.

Esityksen mukaan uusi Turvallisuusalan tekniikkakeskus tulisi palvelemaan lähinnä viranomaisia. Tästä johtuen ehdotamme, että nimi olisi Valtion Turvallisuusalan tekniikkakeskus. Tällä tavalla se erottuisi selvästi kasvavan yksityissektorin turvallisuustoimijoista. Nimen statusarvo olisi niin ikään korkeampi. Nimi ei estäisi tarjoamasta palveluja myös kunta-alan toimijoille, esimerkiksi pelastuslaitoksille. Lisäksi tulee muistaa se, että pelastustoimi siirtvnee jossakin vaiheessa valtion hoidettavaksi.

Sama esitys koskisi soveltuvin osin myös Turvallisuusalan tietohallintokeskusta, jonka nimeksi ehdotamme Valtion turvallisuusalan tietohallintokeskusta.

Molempien keskusten toiminnassa tulee varmistaa se, että ne säilyttävät ehdottoman valmiuden turvata ensisijaisesti poliisin tekninen välineistö myös kriisitilanteissa.

SUOMEN
POLIISI-
JÄRJESTÖ-
JEN
LIITTO
IV

Puhelin (09) 1551

Asemamiehenkatu 2,
00530 Helsinki

Faksi (09) 148

II 32

2. Poliisin ohjaus

Suomen Poliisijärjestöjen liitto ry suhtautuu kielteisesti ehdotettuun säännökseen poliisin ylijohdon ja poliisin lääninjohdon ohjaustoimivallasta. Toteutuessaan muutos tarkoittaisi tulosjohtamiskulttuuriin kuuluvan päätösvallan delegoinnin purkamista ja palaamista takaisin tiukkaan keskusjohtoiseen järjestelmään, jossa poliisiyksikön päällikkö joutuu asiassa kuin asiassa kysymään esimiesviraston kantaa.

Tämä saattaa osaltaan johtaa siihen, että ratkaisurohkeus selvissäkin tilanteissa katoaa ja hyvin arkisissa asioissa lääninhallituksia ja ylijohtoa työllistetään paikallistason ongelmilla. Nykyaikaiseen johtamiskulttuuriin tulisi päinvastoin kuulua alaisen organisaation rohkaiseminen itsenäiseen ratkaisuun.

Mikäli keskustelukulttuuri poliisiorganisaation sisällä ei toimi, ei ongelmaa tule ratkaista lainsäädännöllisin keinoin. Poliisiorganisaation tulisi ensisijaisesti parantaa keskustelukulttuuriaan kaikilla tasoilla.

3. Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen

Suomen Poliisijärjestöjen liitto ry suhtautuu kielteisesti lakiin poliisin hallinnosta ehdotettuun uuteen 15a §:ään, jossa ehdotetaan mahdollisuudesta määrätä poliisimies erotettavaksi määräaikaisesti virantoimituksesta.

Ehdotettu lisäys lakiin merkitsee paluuta vuoden 1986 valtion virkamieslakiin, joka sääti kurinpidollisesta vastuusta yksityiskohtaisesti. Kurinpitorangeistuksia olivat varoitus, erottaminen virantoimituksesta enintään kuudeksi kuukaudeksi ja viraltapano. Esityksessä todetaan, että virkamiesoikeudellisesti on tullut esille tarve varoitusta ankaramman, mutta irtisanomista lievemman sanktion säätämiseksi.

Liitto katsoo esityksen perusteluiltaan puutteelliseksi ja täsmentymättömäksi. Esitetty muutos on katsottava sima määnn merkittäväksi, että sen toteuttaminen edellyttää virkamiesoikeudellisen tarpeen lisäksi kokonaisvaltaista arviointia yksittäisen poliisimiehen oikeusturvan kannalta. Tätä ei hallituksen esityksessä ole tehty.

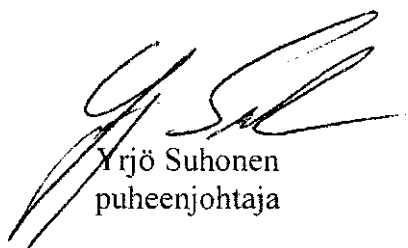
Pitäisi tarkkaan arvioida ehdotetun menettelyn tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus; onko ylipäänsä tarvetta luoda uudelleen lainsäädäntöä, josta luovuttiin virkamieslakia uudistettaessa vai tuleeko olemassa olevat keinot nähdä riittäviksi. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa, että pääasiallisina syinä kurinpitojärjestelmästä luopumiselle oli järjestelmän kankeus ja monimutkaisuus. Viraltapanomahdollisuus ei täyttänyt tehtävänsä nopeana ja joustavana menettelynä suhteessa irtisanomiseen. Tämän lisäksi ehdotetun menettelyn suhde irtisanomiseen jää epäselväksi, mikä on omiaan lisäämään yksittäisen poliisimiehen oikeusturvan tarvetta. Miten pystytään varmistamaan, ettei menettelyä käytetä väärin.

Liitto katsoo, että esitystä tulisi arvioida uudelleen myös siltä osin, että järjestelmän käyttöönotto asettaa poliisit eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin virkamiehiin. Esityksessä viitataan myös hyvin laajasti poliisilain viimeisimmän uudistamisen yhteydessä voimaan tulleisiin muutoksiin, jotka entisestään tiukentavat poliisin velvollisuuksia myös vapaa-ajan käyttäytymiseen. Vaatimukset ovat ankarat ja asettavat poliisimiehen eriarvoiseen asemaan muiden kansalaisten kanssa.

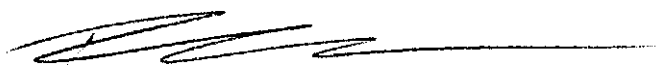
Edellä lausutun perusteella Liitto ei pidä ehdotettua muutosta poliisin hallintolakiin perusteltuna eikä tarkoituksenmukaisena. Olemassa olevat keinot tulee katsoa riittäviksi ja tarpeen vaatiessa tulisi ensisijaisesti niiden käyttöä kehittää ja selkeyttää. Nykyisen lain 24 § mahdollistaa reagoinnin virkamiehen sellaiseen moitittavaan käyttäytymiseen, joka ei ole 25 tai 26 §:n mukainen irtisanomisperuste. Näissä tapauksissa virkamiehelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Huomion arvoista on myös se, että huomautuksen antaminen on edelleen nykyisen lain mukaan mahdollista, vaikka siitä ei ole laissa nimenomaista säännöstä.

Kunnioitavasti

SUOMEN POLIISIJÄRJESTÖJEN LIITTO

Yrjö Suhonen
puheenjohtaja

Rita Karimäki
OTK

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Asiantuntij alausunto

HALLITUKSEN ESITYS (HE 4/2006 vp) LAEIKSI POLHSIN HALLINNOSTA ANNETUN LAIN JA VALTION VIRKAMIESLAIN 53 JA 55 §:N MUUTTAMISESTA

Eduskunta on pyytänyt hallintovaliokunnan kuultavaksi sisäasiainministeriön edustajan yllä mainitussa asiassa 15.3.2006 klo 12.

1. Poliisin tekniikkakeskuksen toimialan laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisin hallinnosta annettua lakia (110/1992) siten, että Poliisin tekniikkakeskuksen (PTK) toimialaa laajennettaisiin myös poliisihallinnon ulkopuolisiin viranomaistahoisiin. Vaikka tehtävien laajentaminen mahdollistaa PTK:n palvelujen tarjoamisen myös muille viranomaistahoille kuin poliisihallinnolle, olisi PTK:n perustehtävänä edelleen poliisin varastaminen eli poliisin kaluston, välineiden ja varusteiden hankkiminen, ylläpitäminen ja ketittäminen. Myös yksittäinen poliisimies voisi edelleen hankkia PTK:lta virkatehtäviin liittyviä välineitä.

PTK:n toimialaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että jatkossa PTK voisi suorittaa myös muiden turvallisuusviranomaisten kaikenlaisia varustamistehtäviä ja muidenkin viranomaisten nimenomaan turvallisuuteen liittyviä varustamistehtäviä. Näin rajattuna ei syntyisi merkittävää kilpailuasetelmaa PTK:n ja valtion yhteishankintayksikkönä toimivan Hansel Oy:n kesken. Muita turvallisuusviranomaisia olisivat esimerkiksi rajavartiolaitos, pelastusviranomaiset, tullilaitos, vankeinhoitolaitos ja puolustusvoimat. Erilaista turvakalustoa, -välineitä ja -varusteita tarvitaan turvallisuusviranomaisten lisäksi esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisissa. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että PTK voisi suorittaa myös muiden viranomaisten nimenomaan turvakalustoon, -välineisiin ja -varusteisiin liittyviä vastaavia tehtäviä.

Julkisia hallintotehtäviä voidaan perustuslain 124 §:n nojalla antaa myös muulle kuin viranomaiselle. Esimerkiksi pelastushallinnon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoidetaan erilaisin viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyöjärjestelyin. Esityksessä ehdotetaan myös, että PTK voisi suorittaa myös tällaisiin järjestelyihin liittyviä varustamistehtäviä varustuksen yhteensopivuuden turvaamiseksi.

2. Poliisin ohjaus toimivalta

Poliisia koskevissa säännöksissä ei tällä hetkellä säädetä hallinnon sisäisiä ratkaisuja koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta eikä tällaisia ratkaisuja koskevasta pidätysoikeudesta. Uudet ohjaustoimivaltaa koskevat säännökset on tarkoitettu käytettäväksi poikkeustapauksissa, esimerkiksi silloin, kun poliisiorganisaation riittävä yhtenäisyys sitä vaatii.

Postiosolte
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin

Käyntiosolte
Säästöpankiranta 2 A
00530 HELSINKI
Telefax

Valhde (09) 16001
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@poliisi.fi

(09) 160 42223

Poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös poliisin ylijohdon alaisen yksikön ilmoitusvelvollisuudesta poliisin ylijohdolle suunnitellusta hallinnon sisäisestä ratkaisusta tai olosuhteiden muutoksesta, jolla voi olla laatunsa tai laajuutensa vuoksi merkittävää vaikutusta poliisin ylijohdon hyväksymien yksikön tulostavoitteiden ja toijnnntalinjojen toteutumiseen. Poliisiylijohtaja voisi yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen tällaisen asian. Nykyisin muiden turvallisuusviranomaisten ratkaisuja koskevasta pidätysoikeudesta on säädetty rajavartiolaitoksen päällikön ja vankeinhoitolaitoksen pääjohtajan osalta.

Vastaavasti poliisin lääninjohdon alaisen yksikön olisi ilmoitettava poliisin lääninjohdolle sellaisesta surjnnitellusta hallinnon sisäisestä ratkaisusta tai olosuhteiden muutoksesta, jolla voi olla laatunsa tai laajuutensa vuoksi merkittävää vaikutusta poliisin lääninjohdon hyväksymien yksikön tulostavoitteiden toteutumiseen.

3. Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen

Poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös poliisimiehen määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisesta. Poliisimies voitaisiin erottaa virantoimituksesta 1 - 6 kuukauden ajaksi, jos hän toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä eikä varoitusta ole pidettävä riittävänä toimenpiteenä.

Säännösehdotus perustuu kahden eri työryhmän esitykseen ja sen taustalla on poliisimiesten erityinen käyttäytymisvelvollisuus, joka ulottuu myös vapaa-aikaan. Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen toisi joustavuutta virkamiesoikeudellisten keinojen valikoimaan ja sijoittuisi ankaruudeltaan irtisanomisen ja varoituksen väliin. Päätöksen määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisesta tekisi pääsääntöisesti nimittävä viranomainen. Palkanmaksu keskeyttäisiin virantoimituksesta erottamisen ajaksi. Virantoimituksesta erottamisesta koskevaan päätökseen voitaisiin hakea oikaisua virkatnieslautakunnalta ja jatkova-litus korkeimpaan hallinto-oikeuteen olisi mahdollinen samoin edellytyksin kuin muihin virkamieslauta-kuntaan tulevilla asioilla. Tältä osin esitys aiheuttaa muutoksia myös valtion virkamieslakiin (750/1994). Vastaavan säännöksen tarve on ilmennyt myös rajavartiolaitoksessa ja puolustusvoimissa.

4. Muuta

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.9.2006. Poliisin hallinnosta annetun lain osalta täytäntöönpanotoimiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.